

สภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

ทรงสิริ วิชิรานนท์
วีณา สงวนพงษ์
อังคณา แวซอเหาะ
อรุณี อรุณเรือง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
พ.ศ. 2558

ชื่องานวิจัย : สภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
ผู้วิจัย : ทรงสิริ วิชิรานนท์ วีน่า สงวนพงษ์ อรุณี อรุณเรือง อังคณา แวซอเทาะ
พ.ศ. : 2558

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนในหมวดศึกษาทั่วไป ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาได้แก่ อาจารย์ผู้สอนในหมวดศึกษาทั่วไปในภาคเรียนที่ 2/2557 จำนวน 54 คน และนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในหมวดศึกษาทั่วไปในภาคเรียนที่ 2/2557 จำนวน 364 คน ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1.ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อนือหาหมวดศึกษาทั่วไป นักศึกษาเห็นด้วยต่อนือหาหมวดศึกษาทั่วไปในภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก โดยกลุ่มภาษาต่างประเทศมีค่าเฉลี่ยสูงสุด($\bar{X}=3.89$) เมื่อพิจารณาตามรายกลุ่มพบว่า กลุ่มวิชาภาษาไทย นักศึกษาเห็นด้วยในรายข้อความบ้อยครั้งในการนำไปใช้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.00$) กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ นักศึกษาเห็นด้วยในรายข้อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.01$)กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นักศึกษาเห็นด้วยในรายข้อความบ้อยครั้งในการนำไปใช้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.67$)และกลุ่มวิชาวิพลศึกษาและนันทนาการ นักศึกษาเห็นด้วยในรายข้อความบ้อยครั้งในการนำไปใช้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.38$)

2.ความคิดเห็นของนักศึกษารตสภาพการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป นักศึกษาเห็นด้วยกับระดับการพัฒนาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.81$)รองลงมาคือด้านคุณธรรม ($\bar{X}=3.79$) และด้านความรู้ ($\bar{X}=3.72$) ส่วนด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.52$)

3.ความคิดเห็นของนักศึกษารตปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป นักศึกษาเห็นว่าการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มีปัญหาในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นักศึกษาเห็นด้วยว่ามีปัญหาค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=2.80$) รองลงมาคือด้านคุณธรรม ($\bar{X}=2.75$)และด้านความรู้ ($\bar{X}=2.63$) ส่วนด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบมีปัญหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=2.54$)

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดศึกษาทั่วไป ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ของนักศึกษา พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .00

5. ความคิดเห็นของผู้สอนต่อสภาพการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ผู้สอนเห็นด้วยกับระดับการพัฒนาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 3.59) รองลงมาคือด้านคุณธรรม ($\bar{X}$ = 3.52) และด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X}$ = 3.34) ส่วนด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 3.18)

6. ความคิดเห็นของผู้สอนต่อปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ผู้สอนเห็นว่า การเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มีปัญหาในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นักศึกษาเห็นด้วยว่ามีปัญหาค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 3.10) รองลงมาคือด้านความรู้ ($\bar{X}$ = 3.05) และด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X}$ = 3.02) ส่วนด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบมีปัญหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 2.78)

7. การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดศึกษาทั่วไป ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ของผู้สอน พบว่า ในรายด้านคุณธรรมและด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .00

Research title : State and Problems of Teaching Management in General Education
according to Thai Qualification Framework for Higher Education

Researchers : Songsiri Wichiranon, Weena Sangounpong, Arunee Arunreung
Angkana Waesoho

Year : 2015

Abstract

The purpose of this research was to study state and problems of teaching management in general education. The research samples were 54 instructors of general education program and 364 students enrolling in general education courses, Rajamangala University of Technology Phra nakhon in the second semester of the academic year 2014. The research tools were questionnaire, interview and focus group discussion. The data were analyzed by frequency, percentage, mean and standard deviation.

The findings were as follows:

1. As for students' opinions on the general education content, the overall opinions are at the high level, especially the highest level on foreign language program ($\bar{X}=3.89$) and due to each program of general education, the students' opinions towards the implementation of Thai language ($\bar{X}=4.00$), social science and humanity ($\bar{X}=3.67$) and physical education ($\bar{X}=3.38$) are at the highest level. The students' opinions towards foreign language for basic principles of further education are at the highest level ($\bar{X}=4.01$).

2. As for students' opinions on state of teaching management in general education, the students' opinions towards the development of general education instruction according to Thai qualification framework for higher education are at the high level and within each aspect, the students' opinions towards interpersonal skills and responsibility are at the highest level ($\bar{X}=3.81$), followed by moral and ethical behavior ($\bar{X}=3.79$) and knowledge ($\bar{X}=3.72$) while mathematical analysis skills, communication skills and information technology application skills rated the lowest ($\bar{X}=3.52$).

3. As for students' opinions on problems of teaching management in general education, the students' opinions towards problems of general education instruction according to Thai qualification framework for higher education are at the moderate level and within each aspect,

the students' opinions towards mathematical analysis skills, communication skills and information technology application skills rated the highest ($\bar{x}$ = 2.80), followed by moral and ethical behavior ($\bar{x}$ = 2.75) and knowledge ($\bar{x}$ = 2.63) while interpersonal skills and responsibility are at the lowest level ($\bar{x}$ = 2.54).

4. As for the comparison of the students' opinions on state and problems of teaching management in general education according to Thai qualification framework for higher education, it was found that every aspect was statistically significant at 0.00 level.

5. As for instructors' opinions on state of teaching management in general education, the instructors' opinions towards the development of general education instruction according to Thai qualification framework for higher education are at the high level and within each aspect, the instructors' opinions towards interpersonal skills and responsibility are at the highest level ($\bar{x}$ = 3.59), followed by moral and ethical behavior ($\bar{x}$ = 3.52) and cognitive skills ($\bar{x}$ = 3.34) while mathematical analysis skills, communication skills and information technology application skills rated the lowest ($\bar{x}$ = 3.18).

6. As for instructors' opinions on problems of teaching management in general education, the instructors' opinions towards problems of general education instruction according to Thai qualification framework for higher education are at the moderate level and within each aspect, the instructors' opinions towards mathematical analysis skills, communication skills and information technology application skills rated the highest ($\bar{x}$ = 3.10), followed by knowledge ($\bar{x}$ = 3.05) and cognitive skills ($\bar{x}$ = 3.02) while interpersonal skills and responsibility are at the lowest level ($\bar{x}$ = 2.78).

7. As for the comparison of the instructors' opinions on state and problems of teaching management in general education according to Thai qualification framework for higher education, it was found that moral and ethical behavior, interpersonal skills and responsibility were statistically significant at 0.00 level.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ครั้งนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะศิลปศาสตร์ที่สนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัย ขอขอบคุณอาจารย์ผู้สอนวิชาหมวดศึกษาทั่วไปทุกท่าน นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามด้วยความเต็มใจยิ่ง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยอันจะนำผลที่ได้ไปสู่การปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

คณะผู้วิจัย

31 ตุลาคม 2558

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.4 นิยามศัพท์วิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 หลักสูตร	5
2.2 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย	26
2.3 หมวดวิชาชีพศึกษาทั่วไป	33
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	43
3.1 วิธีการศึกษา	43
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	44
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	48

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา	50
4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป	51
4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของนักศึกษา	53
4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของนักศึกษา	58
4.5 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้สอน	63
4.6 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของผู้สอน	64
4.7 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ของผู้สอน	70
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	77
5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
5.2 อภิปรายผล	79
5.3 ข้อเสนอแนะ	81
บรรณานุกรม	83
ภาคผนวก	84
แบบสอบถามสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สำหรับนักศึกษา	
แบบสอบถามสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สำหรับผู้สอน	

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตาราง 3.1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาและการกำหนดขนาดตัวอย่าง	44
ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามเพศ ระบบการสอบเข้ามหาวิทยาลัย คณะที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสมก่อนเข้ามหาวิทยาลัย และเกรดเฉลี่ยสะสมปัจจุบัน	50
ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความหมายความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อเนื้อหาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มภาษาไทย	51
ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความหมายความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อเนื้อหาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ	51
ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความหมายความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อเนื้อหาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	52
ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความหมายความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อเนื้อหาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์	52
ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความหมายความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อเนื้อหาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาพลศึกษา และนันทนาการ	53
ตาราง 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียนการสอนด้านคุณธรรม	53
ตาราง 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียนการสอนด้านความรู้	54
ตาราง 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นนักศึกษามีต่อระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียนการสอนด้านทักษะปัญญา	55
ตาราง 4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียนการสอนด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	56
ตาราง 4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียนการสอนด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	57
ตาราง 4.12 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	58
ตาราง 4.13 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นนักศึกษาคือความจำเป็นในการศึกษาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	58
ตาราง 4.14 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นนักศึกษาคือความเหมาะสมในการเรียนรู้หมวดศึกษาทั่วไป ด้านคุณธรรม	59

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
ตาราง 4.15 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นนักศึกษาต่อความเหมาะสมในการเรียนรู้ หมวดศึกษาทั่วไป ด้านความรู้	60
ตาราง 4.16 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นนักศึกษาต่อความเหมาะสมในการเรียนรู้ หมวดศึกษาทั่วไป ด้านทักษะปัญญา	60
ตาราง 4.17 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นนักศึกษาต่อความเหมาะสมในการเรียนรู้ หมวดศึกษาทั่วไป ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	61
ตาราง 4.18 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นนักศึกษาต่อความเหมาะสมในการเรียนรู้ หมวดศึกษาทั่วไป ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ	61
ตาราง 4.19 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นนักศึกษาต่อข้อเสนอแนะอื่น ๆ	62
ตาราง 4.20 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ผู้สอนจำแนกตามวุฒิการศึกษา กลุ่มวิชาที่ สังกัด ประสบการณ์การสอน ตำแหน่งทางวิชาการ และจำนวนวิชาที่สอน	63
ตาราง 4.21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของอาจารย์หมวดศึกษาทั่วไป ที่มีต่อ ระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียนการสอน ด้านความรู้ของนักศึกษา	64
ตาราง 4.22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของอาจารย์หมวดศึกษาทั่วไป ที่มีต่อ ระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียนการสอน ด้านความรู้ของนักศึกษา	65
ตาราง 4.23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของอาจารย์หมวดศึกษาทั่วไป ที่มีต่อระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียนการสอน ด้านทักษะปัญญาของนักศึกษา	66
ตาราง 4.24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของอาจารย์หมวดศึกษาทั่วไป ที่มีต่อ ระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียนการสอน ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและความรับผิดชอบ ของนักศึกษา	67
ตาราง 4.25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของอาจารย์หมวดศึกษาทั่วไป ที่มีต่อระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียนการสอนด้านทักษะการวิเคราะห์เชิง ตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษา	68
ตาราง 4.26 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการ เรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	69
ตาราง 4.27 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ที่มีความคิดเห็นต่อความจำเป็นของหมวดวิชา ศึกษาทั่วไป	70

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
ตาราง 4.28 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ที่มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมในหมวด วิชาศึกษาทั่วไปด้านคุณธรรม	70
ตาราง 4.29 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ที่มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมในหมวด วิชาศึกษาทั่วไปด้านความรู้	71
ตาราง 4.30 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ที่มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมในหมวด วิชาศึกษาทั่วไปด้านทักษะปัญญา	72
ตาราง 4.31 จำนวนความคิดเห็นความเหมาะสมในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและความรับผิดชอบ	72
ตาราง 4.32 จำนวนความคิดเห็นความเหมาะสมในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปด้านทักษะการ วิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	73
ตาราง 4.33 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	73

1.1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ปลูกฝัง ถ่ายทอดความรู้ เจตคติ คุณลักษณะต่างๆ ให้กับตัวผู้เรียน การศึกษาเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคน สถาบันอุดมศึกษาจึงมีหน้าที่ผลิตบัณฑิตออกไปรับใช้สังคมและประเทศชาติ ซึ่งแต่ละสถาบันนอกจากจะต้องพิจารณาถึงความต้องการในด้านกำลังคนของตลาดแรงงานแล้ว ยังต้องคำนึงถึงคุณภาพของบัณฑิตอีกด้วย ไม่ใช่แค่ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ทักษะทางวิชาชีพเท่านั้น แต่ต้องเป็นบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม ตามวิชาชีพและทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (ไพฑูริย์ สินลารัตน์. 2549 : 1) พร้อมทั้งความสามารถด้านทักษะ การดำเนินชีวิต เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถดำรงตนอยู่ในสังคม สมควรแก่อัตภาพ มีส่วนช่วยเหลือสร้างสรรค์สังคมได้อย่างเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ที่ได้ชื่อว่าได้รับการศึกษามาอย่างดี (มานี ไชยธีรานุวัตรศิริ. 2543 : 1) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ขึ้น และได้กำหนดองค์ประกอบของโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งประกอบไปด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และหมวดวิชาเฉพาะ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งจะต้องจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์ดังกล่าว

โดยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ได้ให้ความหมายว่า “หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติของตน ผู้อื่นและสังคมเป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดีมีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนในสังคมได้เป็นอย่างดี และเพื่อให้สอดคล้องกับความเจริญทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และความต้องการของสังคมไทย เพื่อพัฒนานักศึกษาให้สามารถประยุกต์ความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้กับชีวิตในสังคมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครได้ดำเนินการปรับปรุงรายวิชาหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 และเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่นำมาเป็นเครื่องมือในการนำแนวนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการวัดการศึกษาตามที่กำหนดใน พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ 2542 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการอุดมศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม มุ่งเน้นที่ Learning Outcomes ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพเพื่อประกันคุณภาพบัณฑิต มุ่งประมวลกฎเกณฑ์และประกาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนเข้าไว้ด้วยกันและเชื่อมโยงให้เป็นเรื่องเดียวกัน เป็นเครื่องมือการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความเข้าใจและความมั่นใจในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น นักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้ประกอบการ ชุมชน สังคมและสถาบันอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่คาดว่าจะพึงมี มุ่งให้คุณภาพหรือปริญญาของสถาบันใดๆ ของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับและเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ โดยเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดหลักสูตร ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลายโดยมั่นใจถึงคุณภาพของบัณฑิตซึ่งจะมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง สามารถประกอบอาชีพได้

อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจเป็นที่พึงพอใจของนายจ้าง ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (วิจารณ์ พานิช, 2552)

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นคณะที่มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรม มีความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเฉพาะมีหน้าที่ในการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้กับนักศึกษาทุกคณะของมหาวิทยาลัย จึงได้จัดทำหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อใช้เป็นคู่มือในการจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับหลักสูตรสาขาวิชาต่าง ๆ ของคณะที่เปิดสอนตั้งแต่ปี 2553 เป็นต้นมา โครงสร้างหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ประกอบด้วยรายวิชาในกลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาพลศึกษาและนันทนาการ และกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวม 32 หน่วยกิต ซึ่งคณะศิลปศาสตร์รับผิดชอบกำกับดูแลการจัดการเรียนการสอนรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไปในกลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ซึ่งมีหน้าที่พิจารณารายวิชาศึกษาทั่วไป และอำนวยความสะดวกให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งมหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะศิลปศาสตร์ที่ได้ประกาศใช้ตั้งแต่ปี 2555 ทั้งนี้เพื่อนำข้อค้นพบไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่กำหนดในพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติที่ว่าจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขต่อไป

1.2.วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนในหมวดศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

1.2.2 เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนการสอนในหมวดศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

1.3.ขอบเขตของโครงการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนในหมวดศึกษาทั่วไป ศึกษาเฉพาะกลุ่มวิชาในความรับผิดชอบของคณะศิลปศาสตร์ ซึ่งได้แก่กลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

1.3.2 ขอบเขตประชากรและตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.3.2.1. นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาในรายวิชาของหมวดวิชาหมวดศึกษาทั่วไป ในความรับผิดชอบของคณะศิลปศาสตร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 6,611 คน

1.3.2.2. อาจารย์ผู้สอนในกลุ่มวิชากลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาพลศึกษาและนันทนาการ จำนวน 56 คน

1.3.3.ขอบเขตตัวแปร ได้แก่ ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ซึ่งประกอบด้วย

1.3.3.1.ด้านคุณธรรม ประกอบด้วย เคารพสิทธิเสรีภาพของบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักประชาธิปไตย ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎเกณฑ์ของสังคม มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริตและมีจิตสาธารณะ มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริตและมีจิตสาธารณะ และตระหนักในคุณค่าของคุณธรรม จริยธรรม

1.3.3.2. ด้านความรู้ ประกอบด้วย เข้าใจองค์ความรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอย่างกว้างขวาง และเป็นระบบ เข้าใจองค์ความรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ สามารถบูรณาการความรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อต่อยอดองค์ความรู้

1.3.3.3 ด้านทักษะทางปัญญา ประกอบด้วยสามารถบูรณาการความรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ สามารถสืบค้น ศึกษา และประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานเพื่อการวิเคราะห์ปัญหา สามารถบูรณาการความรู้เพื่อการศึกษาปัญหาที่ซับซ้อนและเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหา

1.3.3.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ประกอบด้วย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ สามารถนำเสนอแนวความคิดอย่างสร้างสรรค์ สามารถนำเสนอแนวความคิดอย่างสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบต่อผลของการกระทำและการนำเสนอ

1.3.3.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ประกอบด้วยการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย เข้าใจหลักเบื้องต้นทางคณิตศาสตร์และสถิติ สามารถประยุกต์ใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์และสถิติในการศึกษาปัญหาและการนำเสนอรายงาน สามารถเลือกสื่อ และเครื่องมือในการสืบค้น เก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล และแปลความหมาย รวมถึงการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม สามารถใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4. นิยามศัพท์

สภาพการเรียนการสอน หมายถึง การจัดสถานการณ์ สภาพการณ์ หรือกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงการจัดประสบการณ์แก่ให้ผู้เรียน

ปัญหาการเรียนการสอน หมายถึง อุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการเรียนการสอน ทำให้การเรียนการสอนไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อ สื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 หมายถึง เป็นกรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิ ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น การแบ่งสายวิชา มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ การเปิดโอกาสในเทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิภาพการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้

1.5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ได้ทราบสภาพและปัญหาการเรียนการสอนในหมวดศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชา

ภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

1.5.2 นำข้อค้นพบไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการเรียนการสอนหลักสูตรศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ครั้งนี้ เพื่อเป็นการนำข้อค้นพบไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาทั่วไป ของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ดังนั้นในบทนี้ ได้รวบรวมแนวทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสูตร กรอบมาตรฐานการเรียนรู้อุดมศึกษา หลักสูตรศึกษาทั่วไป ของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1. หลักสูตร

- 2.1.1 ความหมายของหลักสูตร
- 2.1.2 ความสำคัญของหลักสูตร
- 2.1.3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร
- 2.1.4 การนำหลักสูตรไปใช้
- 2.1.5 การประเมินหลักสูตร

2.2. กรอบมาตรฐานการเรียนรู้อุดมศึกษา

- 2.2.1. ความหมายของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
- 2.2.2. หลักการสำคัญของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
- 2.2.3. วัตถุประสงค์ของการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
- 2.2.4 โครงสร้างและองค์ประกอบของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

2.3. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

- 2.3.1 ความเป็นมาของหมวดศึกษาทั่วไป
- 2.3.2 แนวคิดของการศึกษาทั่วไป
- 2.3.3 กรอบแนวคิดหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ที่สอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552
- 2.3.4 หลักสูตรศึกษาทั่วไป ของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ตามกรอบมาตรฐานการเรียนรู้อุดมศึกษา

2.4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1. หลักสูตร

หลักสูตร เป็นคำที่มีความหมายหลากหลาย หากพิจารณาจากภาษาอังกฤษ คือ curriculum ซึ่งที่มาจากภาษาละตินว่า currere แปลว่า The course to run แปลได้ว่า เส้นทางที่จะต้องวิ่งไป เมื่อนำมาใช้จึงมีความคิดเกี่ยวกับความหมายของหลักสูตรว่า a race course of subject matter to be mastered ซึ่งแปลได้ว่า คู่แข่งขันของเนื้อหาสาระที่ต้องเรียนรู้

2.1.1 ความหมายของหลักสูตร ได้มีผู้ให้ความหมายของหลักสูตร พอที่จะรวบรวมได้ดังนี้

กู๊ด (Good, 1987: 157) ได้นิยามไว้ว่าหลักสูตร คือ กลุ่มรายวิชาที่จัดไว้อย่างมีระบบ หรือลำดับวิชาที่ยังคับสำหรับการจบการศึกษา หรือเพื่อวัตถุประสงค์ในสาขาวิชาหลักๆ เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรพลศึกษา

แคสเวลล์ และแคมป์เบลล์ (Caswell & Campbell, 1935) ได้นิยามหลักสูตรว่า หลักสูตรเป็นประสบการณ์ทุกชนิดที่เด็กมีภายใต้การแนะนำของครู

เซเลอร์ และคณะ ได้นิยามหลักสูตรว่า เป็นแผนสำหรับกำหนดอนุกรมของโอกาสการเรียนรู้ให้บุคคลได้รับการศึกษา

ทาบว (Taba, 1962: 8) ได้นิยามหลักสูตรเอาไว้อย่างกะทัดรัดว่า ได้แก่ “แผนสำหรับการเรียนรู้” และได้ขยายนิยามนี้ลงไปโดยละเอียดที่ค่อนข้างจะเป็นรูปธรรมว่า ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบให้เฉพาะเพียงใดก็ตาม หลักสูตรทุกประเภทจะประกอบด้วยส่วนประกอบที่แน่นอน ตามปกติหลักสูตรจะบรรจุข้อความเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และจุดหมายเฉพาะ หลักสูตรชี้ให้เห็นถึงการเลือกและการจัดเนื้อหา พร้อมทั้งบ่งบอกหรือแสดงแนวทางที่แน่นอนของการเรียนการสอนไม่ว่าจะมีจุดหมาย หรือการจัดเนื้อหาสาระเป็นตัวกำหนดหรือไม่ก็ตาม ประการสุดท้ายหลักสูตรจะรวมโปรแกรมการประเมินผลเข้าไว้ด้วย

ดอลล์ (Doll, 1978: 6) ได้นิยามหลักสูตรของโรงเรียนว่าได้แก่นเนื้อหาและกระบวนการที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการที่ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้และความเข้าใจ พัฒนาทักษะต่างๆ และเปลี่ยนเจตคติ ความซาบซึ้ง และค่านิยม ภายใต้ความดูแลของโรงเรียน

แทนเนอร์และแทนเนอร์ (Tanner & Tanner, 1980: 43) มองว่าหลักสูตรเป็นเรื่องของการสร้างความรู้และประสบการณ์โดยพัฒนาขึ้นมาอย่างมีระบบภายใต้ความดูแลของโรงเรียน (หรือมหาวิทยาลัย) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเพิ่มการควบคุมความรู้และประสบการณ์ของเขา

ส่วนโอลิเวอร์ (Oliver, 1977: 3) ไม่ได้นิยามคำว่าหลักสูตรเอาไว้โดยตรง แต่ได้เสนอความคิดและความเชื่อไว้ว่า หลักสูตร ควรจะเทียบเคียงกันได้กับโปรแกรมการศึกษา จึงแบ่งหลักสูตรออกเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน 4 องค์ประกอบคือ (1) โปรแกรมของการศึกษา (2) โปรแกรมประสบการณ์ (3) โปรแกรมของการบริการ และ (4) หลักสูตรแฝง

ซึ่งตามแนวคิดของโอลิเวอร์จะพบว่า องค์ประกอบทางด้านโปรแกรมการศึกษา โปรแกรมประสบการณ์ และโปรแกรมการบริการ มองเห็นได้ชัดเจน แต่องค์ประกอบที่ 4 ที่หมายถึงหลักสูตรแฝงอาจจะมองเห็นได้ไม่ชัดเจนนัก หลักสูตรแฝงดังกล่าวนี้ได้รวมไว้ซึ่งค่านิยมของโรงเรียน จุดเด่นต่างๆ จากครูแต่ละคนในสาขาวิชาเดียวกัน ปริมาณความกระตือรือร้นของครู ตลอดจนบรรยากาศของโรงเรียนทั้งในด้านการภาพและทางสังคม

ฟอเช (Foshay, 1970: 28 - 32) มองหลักสูตรในขอบเขตที่กว้างออกไปในเชิงเนื้อหาสาระ โดยได้กล่าวถึงหลักสูตรของโรงเรียนว่า มีอยู่สามประเภทคือ วิชาการและกิจกรรมพิเศษ ซึ่งได้รับความสนใจมากที่สุด ปัญหาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางสังคม และกิจกรรมที่สัมพันธ์กับการพัฒนาตนเอง

จะเห็นได้ว่า นักพัฒนาหลักสูตรจะนิยามความหมายและเน้นองค์ประกอบของนิยามแตกต่างออกไปตามความคิดและประสบการณ์ของแต่ละคน การเณ (Gagne, 1967: 21) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาทางด้านการเรียนการสอน ได้มองหลักสูตรในลักษณะของการนำเนื้อหาสาระ จุดหมายปลายทาง การลำดับเนื้อหา และการประเมินล่วงหน้าถึงทักษะเดิมที่จำเป็นของนักเรียนเมื่อเขาศึกษาเนื้อหา มาสัมพันธ์กัน

จอห์นสัน (Johnson, 1967: 130 - 133) เป็นผู้หนึ่งที่มองหลักสูตรไปในทิศทางเดียวกับกานเณ โดยเขาได้นิยามว่า หลักสูตรเป็นอนุกรมของผลการเรียนรู้ที่เกิดจากความตั้งใจที่ได้

เตรียมแผนไว้อย่างดี และมองต่อไปว่า หลักสูตรเป็นผลิตผลของระบบการพัฒนาหลักสูตรและเป็นตัวป้อน (input) สู่ระบบการสั่งสอน (instruction)

มีนักพัฒนาหลักสูตรบางคนที่มีความคิดรวบยอดของเขาเกี่ยวกับหลักสูตรได้เปลี่ยนแปลงไปตามเวลา ประสบการณ์ และเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงไป โอลิวา (Oliva, 1972: 81) ได้นิยามหลักสูตรสำหรับโรงเรียนประถมและโรงเรียนมัธยมไว้ว่า ได้แก่ ประสบการณ์ทั้งหลายที่คนในวัยหนุ่มสาวต้องประสบภายใต้การอำนวยการของโรงเรียนเพื่อที่จะแสดงให้เห็นถึงความคิดรวบยอดของหลักสูตรว่ามีลักษณะเป็นแผน และเพื่อผนวกผู้เรียนในวัยผู้ใหญ่เอาไว้ จึงได้มีการปรับปรุงคำจำกัดความเสียใหม่เพียงเล็กน้อยเพื่อให้เห็นว่าหลักสูตรก็คือแผนหรือโปรแกรมสำหรับประสบการณ์ทั้งหลายที่ผู้เรียนจะต้องประสบภายใต้การอำนวยการของโรงเรียน (Oliva, 1982: 10) สิ่งที่ได้ปรับปรุงก็คือ ได้เพิ่มข้อความที่แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรก็คือแผน ซึ่งถูกเสนอออกมาในรูปของเอกสารที่ปรากฏให้เห็นได้ ในรูปของหน่วยการเรียนรู้ รายวิชา การลำดับรายวิชาโปรแกรมทั้งหมดของโรงเรียนที่จะต้องศึกษา และอาจจะเกิดขึ้นนอกห้องเรียนหรือนอกโรงเรียนก็ได้ แต่ควบคุมโดยบุคลากรของโรงเรียน

บีซัมพ์ (Beauchamp, 1975: 199) ซึ่งเป็นนักทฤษฎีหลักสูตรได้นิยามว่าหลักสูตร ได้แก่ เอกสารที่เขียนขึ้นมาและได้ย่ำว่าหลักสูตรจะต้องได้แก่สิ่งที่เป็นเอกสารที่เขียนขึ้นมาและได้ย่ำว่าหลักสูตรจะต้องได้แก่สิ่งที่เป็นเอกสาร สำหรับประเทศไทยได้มีนักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตร ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลทางความคิดมาจากตะวันตกได้นิยามหลักสูตรเอาไว้ในลักษณะที่กว้างและส่วนใหญ่จะมีแนวคิดและความเชื่อไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

สมิทร คุณานุกร (2518: 2-3) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ในสองระดับ คือ หลักสูตรในระดับชาติกับหลักสูตรในระดับโรงเรียน หลักสูตรในระดับชาติ หมายถึง โครงการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะสอดคล้องกับความต้องการทางการศึกษาที่กำหนดไว้ ส่วนหลักสูตรในระดับโรงเรียน หมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียน ไม่ว่าจะภายในหรือภายนอกโรงเรียนก็ตาม เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ถึงแม้จะใช้ถ้อยคำแตกต่างกันไปบ้างก็พอจะสรุปได้ว่า คำนิยามของหลักสูตรทั้งสองระดับของสมิทร คุณานุกร ไม่แตกต่างกันเลยในแง่เนื้อหาสาระที่บรรจุอยู่ในคำนิยาม

กมล สดประเสริฐ (2516: 10) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตรมิได้หมายความว่าเพียงหนังสือหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น แต่ยังมีความหมายถึงกิจกรรมและประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้กับเด็ก ซึ่งรวมถึงการสอนของครูต่อนักเรียนด้วย

เอกวิทย์ ณ ถลาง (อ้างในสมิทร คุณานุกร, 2515: 3) ในบทความเรื่อง "ข้อคิดเรื่องหลักสูตร" ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตรหมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้เด็กได้เรียนเนื้อหาวิชา หัสนคติ แบบพฤติกรรม กิจวัตร สิ่งแวดล้อม ฯลฯ เมื่อประมวลเข้ากันแล้วก็เป็นการประสบการณ์ที่ผ่านเข้าไปในการรับรู้ของเด็ก ถือว่าเป็นหลักสูตรทั้งสิ้น

ในทำนองเดียวกัน อารัง บัวศรี (อ้างในสมิทร คุณานุกร 2518: 3) ได้นิยามหลักสูตรว่า หมายถึง "ประสบการณ์ต่างๆ อย่างที่โรงเรียนจัดให้แก่เด็กนักเรียน"

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตรรุ่นหลังของไทยได้ให้ความหมายของหลักสูตรในลักษณะที่กว้างและครอบคลุมเช่นเดียวกันคือ ไม่ได้ หมายถึงเฉพาะตัวหลักสูตร

(curriculum guide) หรือเอกสารที่เป็นรูปเล่มเท่านั้นแต่หมายถึงกิจกรรมและประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน

จากคำนิยามหลักสูตรของนักการศึกษาทั้งในประเทศตะวันตก และในประเทศไทย จะพบว่า ส่วนใหญ่ให้คำนิยามที่มีความหมายครอบคลุมกว้าง มีนักการศึกษาเพียงไม่กี่คนเท่านั้นที่ให้ความหมายแคบ เช่น บีซัมป์ (Beauchamp, 1975) ให้นิยามว่าหลักสูตรได้แก่เอกสารที่เขียนขึ้นมา ซึ่งหมายถึงเฉพาะหลักสูตรที่เป็นเล่ม ส่วนคำนิยามของทาบ (Taba, 1962) ที่ว่า หลักสูตรได้แก่ แผนสำหรับการเรียนรู้ หรือ ของเซย์เลอร์ และคณะ (Saylor, et al., 1981) ที่ว่าหลักสูตรคือ แผนสำหรับกำหนดโอกาสการเรียนรู้ให้บุคคลได้รับการศึกษา ยังดูเหมือนว่ามีความหมายค่อนข้างแคบเพราะมองหลักสูตรในขอบข่ายของแผนสำหรับการเรียนรู้เท่านั้น

สำหรับในการศึกษาคำนี้ขอนิยามความหมายของหลักสูตรว่า "หลักสูตร หมายถึง แผนการเรียนรู้และประสบการณ์หรือกิจกรรมทั้งหลายที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน" จากคำนิยามที่มีลักษณะครอบคลุมแต่สั้น และกะทัดรัดนี้อาจนำไปสู่การตีความและการเข้าใจที่แตกต่างกันได้ จึงจำเป็นต้องอธิบายเพิ่มเติมถึงความหมายของคำหลักๆ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นคำนิยาม ซึ่งได้แก่ คำว่า แผนการเรียนรู้ ประสบการณ์ โรงเรียนและผู้เรียน

แผนการเรียนรู้ หมายถึง เนื้อหาสาระที่กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตลอดจนแผนกิจกรรมต่างๆ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ในตัวผู้เรียน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือให้เกิดประสบการณ์ขึ้นในตัวผู้เรียน

ประสบการณ์ หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งแวดล้อมในที่นี้รวมถึงเนื้อหาสาระที่ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยผ่านทางกิจกรรมที่โรงเรียนหรือครูผู้สอนเป็นผู้จัดให้ ดังนั้นคำว่าประสบการณ์กับกิจกรรมจึงเป็นคำที่ใช้แทนกันได้ แต่ต้องเป็นกิจกรรมที่นักเรียนหรือผู้เรียนเป็นผู้กระทำหรือมีส่วนร่วม

โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาทุกประเภทและทุกระดับที่ทำหน้าที่ให้การศึกษารวมถึงจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ส่วนผู้เรียนหมายถึงนักเรียน หรือผู้เรียนที่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่น

ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงหลักสูตรตามนิยามนี้จะประกอบด้วยสองส่วนใหญ่ๆ คือ ส่วนที่เป็นแผน (สำหรับ) การเรียนรู้ กับประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งแต่ละส่วนมีขอบข่ายดังต่อไปนี้

1. แผน (สำหรับ) การเรียนรู้ มีการนำเสนอแผนการเรียนรู้ในรูปและชื่อเรียกต่างๆ ดังนี้

1.1 ตัวหลักสูตร หรือหลักสูตรที่จัดพิมพ์เป็นเล่ม (Syllabus หรือ Curriculum guide) ซึ่งภายในเล่มจะประกอบด้วยเนื้อหาหรือสังเขปวิชาแต่เพียงอย่างเดียว หรืออาจจะประกอบด้วยแผนการเรียนรู้ที่ละเอียดที่มีทั้งจุดหมาย เนื้อหา กิจกรรมการสอน และการประเมินผล เช่น ตัวหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521

1.2 แผนการเรียนรู้ที่ขยายออกไปจากตัวหลักสูตร โดยกำหนดรายละเอียดของเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ให้พิสดารมากขึ้น ซึ่งมีชื่อเรียกและรูปแบบต่างๆ ดังนี้ โครงการสอน ประมวลการสอน บันทึกการสอน คู่มือครู แผนการสอน หนังสือเรียน หนังสือเสริมการเรียนรู้ตลอดจนสื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์การสอนในรูปแบบอื่น

2. ประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นขั้นตอนของการนำแผนการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติในรูปของการจัดประสบการณ์ หรือกิจกรรมในห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนได้เกิด

การเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ หรือตามตัวหลักสูตรที่กำหนดไว้ล่วงหน้า กิจกรรมที่เกี่ยวข้องในขั้นนี้ ได้แก่

2.1 การสอนของครู

2.2 การเรียนของนักเรียน

2.3 การวัดและประเมินผลการเรียน

2.4 กิจกรรมอื่นๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ หรือประสบการณ์ในตัวผู้เรียน ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรและการสอน

จากคำนิยามที่ให้ไว้ หลักสูตร หมายถึง แผนการเรียนรู้และประสบการณ์หรือกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน คำนิยามนี้มีความหมายกว้างที่รวมเอาไว้ทั้งตัวหลักสูตร ซึ่งโดยทั่วไปจะประกอบด้วยจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง และเนื้อหาเอาไว้ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งหมายถึงการสอนเป็นหลัก

2.1.2 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ถ่ายทอดเจตนารมณ์หรือเป้าประสงค์ของการศึกษาระดับชาติสู่การปฏิบัติ หรืออาจกล่าวได้ว่าหลักสูตรเป็นการนำจุดมุ่งหมายและนโยบายการศึกษาไปฝึกฝนอบรมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อการเรียนและการสอน (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539: 10-13) ดังนี้

หลักสูตรมีความสำคัญต่อการเรียนเพราะเป็นแนวทางและเป็นเกณฑ์มาตรฐานสำหรับควบคุมการเรียนการสอนในแต่ละระดับการศึกษา หลักสูตรเป็นเครื่องชี้แนวทางในการจัดความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียนซึ่งผู้สอนต้องปฏิบัติตามเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน

นอกจากนี้ หลักสูตรมีความสำคัญต่อการสอน เพราะหลักสูตรเป็นแม่บทต่อการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกสาขาวิชา หลักสูตรจึงระบุสิ่งที่คาดหวังจะเกิดขึ้นกับผู้เรียนและแนวทางในการจัดให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ต่างๆ ตามต้องการ

ดังนั้น หลักสูตรและการสอนจึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เพราะการพัฒนาหลักสูตรต้องอาศัยหลักสูตรเพื่อช่วยในการสอนและตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการสอน

2.1.3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) เป็นกระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ตลอดจนมีการวางแผนในการประเมินผลเพื่อให้ทราบว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรืออย่างไร เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป การพัฒนาหลักสูตรมีความหมาย 2 นัยคือ การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย และการทำหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรจะรวมไปถึงการผลิตเอกสารต่างๆ สำหรับผู้เรียนด้วย (Saylor & Alexander, 1974: 6 ; สัจจ อุทรานันท์, 2532: 36-43) แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรมีหลายทฤษฎะด้วยกันแต่ก็เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

ไทเลอร์ (Tyler, 1949: 1) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรที่รู้จักกันดี คือ หลักการและเหตุผลในการสร้างหลักสูตร (Tyler's Rationale) ว่าในการจัดหลักสูตรและการสอนนั้น ควรจะตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการคือ

1. มีวัตถุประสงค์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่สถาบันการศึกษาควรจะให้ผู้เรียนได้รับ
2. มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่สถาบันการศึกษาควรจัดขึ้นเพื่อช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
3. จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไรจึงจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ
4. จะประเมินผลประสิทธิภาพของประสบการณ์ในการเรียนอย่างไร จึงจะบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จากคำถามของไทเลอร์ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษา ประสบการณ์ (เนื้อหาวิชาและเวลาเรียน) กระบวนการเรียนการสอน และ การประเมินผลการเรียนการสอน จากแนวคิดดังกล่าวสามารถกำหนดเป็นองค์ประกอบของหลักสูตรได้ 4 ประการคือ

ตารางที่ 1 การใช้หลักการและเหตุผลของไทเลอร์มากำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร

หลักการและเหตุผลของไทเลอร์	องค์ประกอบของหลักสูตร
1. มีวัตถุประสงค์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่สถานศึกษาต้องการให้ผู้เรียนได้รับ	1. วัตถุประสงค์
2. มีวิธีการคัดเลือกประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไรจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด	2. การกำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้
3. จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาเหล่านั้นให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร	3. แนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
4. จะประเมินประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างไร	4. การประเมินผลการเรียนรู้

ที่มา : วิรัช วงศ์กัณท์วัฒนา, 2549: 16

ลักษณะเด่นของการพัฒนาหลักสูตรและการสอนของไทเลอร์นั้นใช้วัตถุประสงค์เป็น สิ่งกำหนดควบคุมการเลือก และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดังนั้น การกำหนดวัตถุประสงค์จึงมี 2 ชั้น ในตอนแรกจะเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ชั่วคราวขึ้นมาก่อนแล้วจะต้องหาวิธีการและเกณฑ์จาก ทฤษฎีการเรียนรู้ ปรัชญาการศึกษา สังคม มากล้นกรองวัตถุประสงค์ชั่วคราวนั้น เพื่อให้ได้มาเป็น วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของหลักสูตร ในกระบวนการนี้ พื้นฐานทางจิตวิทยาและปรัชญาในการพัฒนา หลักสูตรจะเข้ามามีบทบาทและช่วยในการตรวจสอบเพื่อความชัดเจนของการกำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อตอบคำถามและหาความชัดเจนว่า การจัดหลักสูตรเพื่อตอบสนองใคร ควรจะตอบสนองผู้เรียน หรือสังคมหรือตอบสนองผู้สอนหรือเพื่อให้มีงานทำ ถ้าจัดหลักสูตรเพื่อตอบสนองสังคมการกำหนด วัตถุประสงค์จะนำไปสู่การกำหนดโครงสร้างและกระบวนการวิชาได้ชัดเจน เช่น สมมุติว่าจัดหลักสูตรเพื่อ ตอบสนองความต้องการของสังคม วิชาบังคับจะมีมากกว่า วิชาเลือกก็จะมีน้อย ถ้าจัดหลักสูตรเพื่อ

ตอบสนองผู้เรียน วิชาบังคับจะมีน้อย วิชาเลือกก็จะมีมากกว่า ส่วน โบซอง(Beauchamp, 1981: 394) เสนอแนวคิดในเรื่ององค์ประกอบของหลักสูตรว่าประกอบด้วย

- 1) ขอบข่ายของเนื้อหาสาระ
- 2) การกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์เฉพาะ
- 3) การวางแผนการใช้หลักสูตร
- 4) การพิจารณาตัดสิน

ในขณะที่การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของทาบ (Taba, 1962: 456-459) แบ่งเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวินิจฉัยความต้องการ (Diagnosis of Needs) สำรวจความต้องการและความจำเป็นต่างๆ ของสังคม

ขั้นที่ 2 กำหนดวัตถุประสงค์ (Formulation of Objectives) กำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และเข้าใจตรงกันตามที่สังคมต้องการ

ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหาสาระ (Selection of Content) เลือกเนื้อหาสาระที่ต้องการนำมาสอนให้ตรงกับความต้องการจำเป็นของสังคม

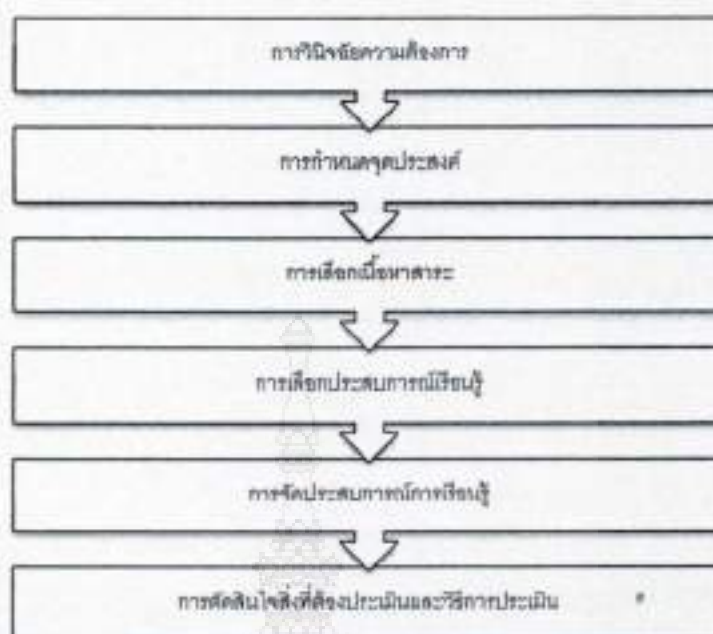
ขั้นที่ 4 จัดเนื้อหาสาระ (Organization of Content) จัดระเบียบ จัดลำดับแก้ไข ปรับปรุงเนื้อหาสาระที่คัดเลือกไว้ในขั้นที่ 3

ขั้นที่ 5 เลือกประสบการณ์ในการเรียนรู้ (Selection of Learning Experiences) คัดเลือกประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้เนื้อหาสาระให้สมบูรณ์

ขั้นที่ 6 การจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ (Organization of Learning Experience) จัดระเบียบ จัดลำดับ แก้ไข ปรับปรุงประสบการณ์ต่างๆ ในอันที่จะช่วยผู้เรียนให้มีโน้มน้าที่จะได้รับและขั้นตอนของข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติและความรู้สึก การวางแผนสำหรับจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ทำอย่างไรผู้สอนจึงจะรู้จักแปลงเนื้อหาที่จะต้องสอนไปสู่ประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่เหมาะสม และจะวางโครงการเพื่อประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไรจึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการเรียนและเกิดแรงจูงใจขึ้น

ขั้นที่ 7 การตัดสินใจว่ามีเนื้อหาและประสบการณ์อะไรที่จะต้องประเมินผลว่าได้มีการเรียนรู้ตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินผลอย่างไร มีอะไรที่จะช่วยในการประเมินผลได้บ้าง (Determination of what to evaluate and of the ways and means of doing it)

การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ ทาบ่า แสดงให้เห็นได้ดังภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของทาบ่า

เมื่อวิเคราะห์ตามแนวคิดของไทเลอร์ ทาบ่า และโบซงแล้ว จะเห็นได้ว่ามีส่วนคล้ายคลึงกันในประเด็นหลักขององค์ประกอบของหลักสูตร เพียงแต่ระบุในรายละเอียดเพื่อขยายขั้นตอนที่แตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร

ไทเลอร์	ทาบ่า	โบซง
การกำหนดวัตถุประสงค์	-การวินิจฉัยความต้องการ -การกำหนดวัตถุประสงค์	การกำหนดวัตถุประสงค์
การเลือกเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้	-การเลือกเนื้อหาสาระ -การจัดเนื้อหาสาระ	ขอบข่ายของเนื้อหาสาระ
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้	-การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ -การจัดประสบการณ์การเรียนรู้	การวางแผนการใช้หลักสูตร
การประเมินผลการเรียนรู้	-การประเมิน	การพิจารณาตัดสิน

นอกจากนี้ ชาร์ล บัวศรี (2542: 194) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรไว้ดังต่อไปนี้

1) เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education Goals and Policies) เป็นสิ่งที่รัฐระบุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2) จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) เป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนหลังจากเรียนจบหลักสูตรแล้ว

3) รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) เป็นลักษณะและแผนผังที่แสดงรายวิชา หรือกลุ่มประสบการณ์ที่จัดให้แก่ผู้เรียน

4) วัตถุประสงค์ของวิชา (Subject Objective) เป็นผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนรายวิชานั้นไปแล้ว

5) เนื้อหา (Content) เป็นสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มีรวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ

6) วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives) เป็นสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถหลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดให้

7) ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

8) การประเมินผล (Evaluation) เป็นการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

9) วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

ส่วนแนวคิดในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ นั้น ไทเลอร์ (Tyler, 1970) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่คาดหวังจะให้ผู้เรียนมีประสบการณ์นั้นเป็นอย่างไร มีกิจกรรมใดที่จะจัดได้ทั้งในการเรียนการสอนและส่งเสริมหลักสูตร เพื่อที่จะให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ นั้น โดยได้เสนอเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ไว้ดังนี้

1) ผู้เรียนควรมีโอกาสฝึกพฤติกรรมและเรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์
2) กิจกรรมและประสบการณ์นั้นควรจะทำให้ผู้เรียนพอใจที่จะพึงปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ได้รับไว้ในวัตถุประสงค์

3) กิจกรรมและประสบการณ์นั้นควรอยู่ในข่ายความพอใจที่จะพึงปฏิบัติได้

4) กิจกรรมและประสบการณ์หลายๆ ด้านของการเรียนรู้อาจนำไปสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงข้อเดียวก็ได้

5) กิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้เพียงหนึ่งอย่างอาจตอบสนองวัตถุประสงค์หลายๆ ข้อก็ได้

นอกจากนั้นไทเลอร์ยังเน้นเกี่ยวกับการพิจารณาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ว่า ต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ในด้านเวลาและเนื้อหา เรียกว่าเป็นความสัมพันธ์แบบแนวตั้ง (Vertical) กับแนวนอน (Horizontal) ซึ่งมีเกณฑ์ในการจัด ดังนี้

1) ความต่อเนื่อง (Continuity) หมายถึง ความสัมพันธ์ในแนวตั้งขององค์ประกอบหลักของตัวหลักสูตรจากระดับหนึ่งที่สูงขึ้นไป เช่นในวิชาทักษะต้องเปิดโอกาสให้มีการฝึกทักษะในกิจกรรมและประสบการณ์บ่อยๆ และต่อเนื่องกัน

2) การจัดช่วงลำดับ (Sequence) หมายถึง ความสัมพันธ์แนวตั้งของส่วนองค์ประกอบหลักของตัวหลักสูตรจากสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนไปสู่สิ่งที่เกิดขึ้นภายหลัง หรือจากสิ่งที่มีความง่ายไปสู่สิ่งที่มีความยาก ดังนั้นการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้มีการเรียงลำดับก่อนหลังเพื่อให้ได้เรียนรู้เนื้อหาที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

3) บูรณาการ (Integration) หมายถึงความสัมพันธ์กันในแนวนอนขององค์ประกอบหลักของหลักสูตรจากหัวข้อเนื้อหาหนึ่งของรายวิชาหรือจากรายวิชาหนึ่งไปยังอีกรายการวิชาอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกัน การจัดประสบการณ์จึงควรเป็นลักษณะที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนความคิดเห็น และได้แสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกัน เนื้อหาที่เรียนเป็นการเพิ่มความสามารถทั้งหมดของผู้เรียนที่จะได้ใช้ประสบการณ์ได้ในสถานการณ์ต่างๆ กัน ประสบการณ์การเรียนรู้จึงเป็นแบบแผนของปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างผู้เรียนกับสถานการณ์ที่แวดล้อม

การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2.1 ความสำคัญของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางของหลักสูตรว่าจะพัฒนาไปในแนวทางใด การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรส่วนมากมักจะกระทำหลังจากที่ได้ทราบสภาพข้อมูลพื้นฐานแล้วว่าควรดำเนินการแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของสังคมและของผู้เรียนอย่างไร เมื่อกำหนดทิศทางของหลักสูตรโดยเขียนเป็นวัตถุประสงค์แล้ว วัตถุประสงค์ของหลักสูตรก็จะเป็นเครื่องชี้แนะต่อการจัดหลักสูตรตลอดจนการจัดการเรียนการสอน คือ

1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาสาระที่นำมาบรรจุไว้ในหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม

2) เป็นแนวทางให้ผู้สอนได้จัดประสบการณ์ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน

3) เป็นสิ่งที่บอกผู้เรียนให้ทราบว่าควรจะเรียนรู้อะไรบ้าง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้เตรียมตัวล่วงหน้า

4) เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนการสอน

5) เป็นการบอกให้คนทั่วไปทราบว่าหลักสูตรนั้นๆ มีความต้องการให้ผู้เรียนเกี่ยวข้องหรือดำเนินการอย่างไรบ้างกับทรัพยากรภายในชุมชนหรือสังคม

6) เป็นแนวทางในการบริหารงานของสถาบันการศึกษาว่าจะมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปในลักษณะใด

หลักสำคัญในการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีดังต่อไปนี้ (สัจ จุฑานันท์, 2532: 211-212 ; วิชัย วงษ์ใหญ่, 2539: 206-209)

1) ต้องสอดคล้องกับปรัชญาหรืออุดมการณ์ของสังคมเพราะประเทศไทยนอกจากจะมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขแล้วประชาชนส่วนใหญ่ยังนับถือศาสนาพุทธ จุดหมายที่กำหนดขึ้นจึงต้องสนับสนุนแนวความคิดประชาธิปไตย ได้แก่ อีสรภาพ

เสรีภาพ ความเสมอภาค และการใช้เหตุผล เป็นต้น ขณะเดียวกันก็ต้องสอดคล้องกับหลักธรรมคำสอนของศาสนาด้วย

2) ต้องสอดคล้องและส่งเสริมค่านิยมของสังคม เช่น การให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ การแต่งกายสุภาพในที่ชุมชน การมีความซื่อสัตย์สุจริต การมีความกตัญญูต่อผู้มีอุปการคุณ การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ฯลฯ

3) ต้องสนองความต้องการและแก้ปัญหาของสังคม โดยวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของสังคม เพราะสังคมมีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาปัญหาและความต้องการก็มีความเปลี่ยนแปลงไป นักพัฒนาหลักสูตรจึงต้องมีวิสัยทัศน์ในการมองแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคต แล้วกำหนดวัตถุประสงค์ให้รับกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นนั้น

4) สอนความต้องการของผู้เรียน นอกจากจะต้องทราบความต้องการจำเป็นพื้นฐานแล้ว ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนเกี่ยวกับการปรับตัว ความรัก การยอมรับนับถือจากผู้อื่นและสังคม ตลอดจนความเชื่อมั่นในตนเอง ก็เป็นสิ่งที่กำหนดเกณฑ์ความต้องการที่นักพัฒนาหลักสูตรสามารถเลือกนำไปใช้ตามความเหมาะสม

5) ต้องสอดคล้องและส่งเสริมวัตถุประสงค์ของหลักสูตรระดับอื่นด้วยตามปกติในการกำหนดวัตถุประสงค์มักมองเฉพาะระดับการศึกษาที่รับผิดชอบอยู่เท่านั้น แต่ความเป็นจริงต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรระดับอื่นด้วย คือ ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอื่นให้สอดคล้องกัน

2. การจัดประเภทวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ความมุ่งหมายของการศึกษานั้นมีหลายระดับ และนักวิชาการแต่ละคนใช้คำที่แตกต่างกันไป ได้แก่ เป้าประสงค์ (Goals) เป็นจุดหมายปลายทางอันสูงสุดที่มุ่งหวังในการจัดการศึกษาระดับชาติ จุดมุ่งหมาย (purposes) เป็นความคาดหวังที่อยู่ในระดับรองลงมาจากเป้าประสงค์ที่อยู่ในระดับการศึกษา ส่วนจุดหมาย (Aims) เป็นคำที่ใช้ในระดับหลักสูตร และคำที่มีความหมายแคบที่สุดคือ จุดประสงค์ (Objective) ที่ใช้กับกลุ่มวิชา รายวิชา และการเรียนการสอน ฉะนั้นในการกำหนดจุดหมายจึงจำเป็นต้องนำเอาเป้าประสงค์และจุดมุ่งหมายมาประกอบการพิจารณาด้วยทุกครั้งโดยเฉพาะจุดหมายที่กำหนดขึ้นนั้นสอดคล้องและสะท้อนจุดมุ่งหมายและเป้าประสงค์หรือไม่ แม้ว่านักพัฒนาหลักสูตรอาจไม่มีส่วนในการกำหนดเป้าประสงค์และจุดมุ่งหมายโดยตรง แต่ก็จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบทั้งสองด้วย

ในที่นี้จะใช้คำว่า "วัตถุประสงค์" เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนกับความหมายของคำ เพราะไม่ว่าจะใช้คำใดก็ตาม ความหมายก็ยังคงเน้นที่การพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป้าหมายสุดท้ายของหลักสูตร ดังนั้น การแบ่งประเภทวัตถุประสงค์ของหลักสูตรจะจัดเป็นระดับต่างๆ เพื่อความสมดุลในการพัฒนาผู้เรียน นักพัฒนาหลักสูตรจึงสนใจเกี่ยวกับการจัดประเภทวัตถุประสงค์หลักสูตรตามลักษณะการจัดประเภทที่เสนอไว้คือ (สังัด อุทรานันท์, 2532: 204-206)

1) พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นวัตถุประสงค์ที่รวมถึงการเรียนรู้ทางด้านความรู้ ความคิดและการแก้ปัญหาซึ่งแบ่งระดับความซับซ้อนตามลำดับคือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า การมุ่งพัฒนาทางการคิด การประยุกต์ความรู้และความคิดเพื่อแก้ปัญหา ยุทธศาสตร์ทางความคิดและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

2) จิตพิสัย (Affective Domain) เป็นวัตถุประสงค์ที่รวมถึงการเรียนรู้ทางด้านเจตคติ ค่านิยม ความสนใจ และความซาบซึ้ง กระบวนการที่เกิดขึ้นภายในบุคคลสามารถแยกเป็นลำดับขั้นต่างๆ ดังนี้ คือ การรับรู้ การมีปฏิกิริยาโต้ตอบ การสร้างค่านิยม การปลูกฝังคุณค่า การรู้ค่าของตนเอง การประเมินตนเอง และการจัดระเบียบ

3) ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นวัตถุประสงค์ทางด้านทักษะในการเคลื่อนไหว การใช้อวัยวะต่างๆ ของร่างกาย ลำดับของทักษะจากง่ายไปสู่ความซับซ้อนในการพัฒนาทักษะในการเคลื่อนไหวทางร่างกายได้แก่ การเคลื่อนไหวอย่างไม่ซับซ้อน การเคลื่อนไหวที่ต้องใช้ประสาทร่วมๆ กันหมายถึง การประสานงานกันระหว่างประสาทสัมผัส เช่น การเห็น การได้ยิน กับ การเคลื่อนไหวร่างกาย การสื่อสารโดยใช้ท่าทางและพฤติกรรมทางด้านภาษา เช่น การออกเสียง การสร้างเสียงและคำ การเปล่งเสียง การประสานระหว่างเสียงและท่าทาง ทักษะกระบวนการต่างๆ ตามที่วางแผนแล้วสามารถปฏิบัติได้อย่างเชี่ยวชาญมีระบบสามารถถ่ายทอดเชื่อมโยงความรู้และทักษะเดิมสู่สิ่งใหม่ได้

3. หลักในการร่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

วัตถุประสงค์เป็นสิ่งแรกที่นักพัฒนาหลักสูตรต้องดำเนินการตามขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร การร่างวัตถุประสงค์จึงมีความสำคัญมาก แพรท (Pratt, 1980: 147-152) ได้ให้หลักในการร่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไว้ 6 ประการ ดังนี้

1) บอกถึงความต้องการอย่างชัดเจน (Intention) คือไม่พูดในลักษณะที่เป็นเพียงความหวัง เช่น "หวังว่า" หรือ "อาจจะ" แต่จะต้องบ่งชี้ลงไปว่าต้องการอะไร

2) บอกถึงความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญซึ่งจะเกิดทักษะใหม่ ความรู้ใหม่ ความเข้าใจใหม่ การหยั่งรู้ หยั่งเห็นใหม่หรือเจตคติใหม่ ดังนั้นในการร่างวัตถุประสงค์จะต้องบอกให้ชัดว่าจะเกิดอะไรขึ้น ไม่ใช่เป็นเรื่องลอยๆ หากความหมายอะไรไม่ได้

3) กระชับรัดกุมไม่เยิ่นเย้อ (Conciseness) ต้องร่างวัตถุประสงค์ที่เขียนไว้ให้กะทัดรัดชัดเจน

4) มีความถูกต้องแน่นอน (Exactness) ร่างวัตถุประสงค์ต้องมีความชัดเจนที่ผู้ปฏิบัติสามารถเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้ด้วยอย่างเช่น "เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกค่าระหว่างทางเลือกหลายๆ ทางนั้น สมควรเลือกทางใด" วัตถุประสงค์นี้มีลักษณะกว้างเกินไป และไม่ได้ระบุว่าการทำให้เกิดอะไรแก่ผู้เรียน

5) มีความสมบูรณ์ (Completeness) วัตถุประสงค์ต้องกล่าวถึงผลที่ต้องการทุกอย่าง ซึ่งจะทำให้ไม่จำเป็นต้องไปกล่าวซ้ำอีกในวัตถุประสงค์ ในการร่างวัตถุประสงค์อาจต้องแก้ไขหลายครั้งจนแน่ใจว่าสิ่งที่ต้องการมีอยู่ครบถ้วน

6) เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (Acceptability) ผลที่เกิดขึ้นจากวัตถุประสงค์ไม่ได้เกิดขึ้นแต่เฉพาะผู้เรียนเท่านั้น แต่เกี่ยวข้องกับผู้สอน ผู้บริหาร พ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนด้วย บุคคลเหล่านี้จะต้องเห็นพ้องต้องกันกับจุดมุ่งหมายด้วยนักพัฒนาหลักสูตรจึงต้องกำหนดวัตถุประสงค์อย่างมีเหตุผลเพียงพอและสะท้อนวัฒนธรรมและค่านิยมของสังคมด้วย

การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ชัดเจนจะเป็นแนวทางให้ผู้สอนได้จัดกิจกรรมหรือประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ แต่สิ่งสำคัญที่ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรควรให้ครอบคลุมทั้งพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ทั้งนี้จะต้อง

สอดคล้องกับปรัชญาหรืออุดมการณ์ของสังคม ตลอดจนค่านิยม ของสังคม สนองความต้องการและ แก้ปัญหาของสังคม และสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างชัดเจน

2.1.3.2 การจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร

หลักสูตรใดๆ ก็ตามต้องมีเนื้อหาสาระที่จะให้ผู้เรียนได้เรียน ผู้พัฒนาหลักสูตร จะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆ หรืออาจเชิญผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆ มา เป็นที่ปรึกษาในการคัดเลือกเนื้อหาสาระในหลักสูตร สิ่งที่นักพัฒนาหลักสูตรจึงต้องทราบธรรมชาติ ของความรู้ดังต่อไปนี้ (สัจจ อุทรานันท์, 2532: 164-177)

- 1) โครงสร้างของความรู้
- 2) ประเภทของเนื้อหาสาระ
- 3) หลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาสาระที่จะนำมาบรรจุในหลักสูตร

1) โครงสร้างของความรู้

บรูเนอร์ (Bruner, 1963 : 17) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างของสาขาวิชา ต่างๆ โดยกล่าวว่าถ้ามีการจัดลำดับโครงสร้างของสาขาวิชาต่างๆ ให้เหมาะสมแล้วเราจะสามารถนำ ความรู้ในสาขาวิชาเหล่านั้นมาสอนให้สอดคล้องกับระดับวุฒิภาวะและความสามารถของผู้เรียนแต่ละ วัยได้ ซึ่งตามนัยแห่งข้อแนะนำนี้ นักพัฒนาหลักสูตรควรตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติของ ศาสตร์ในสาขาที่จะนำมาบรรจุในหลักสูตรและจัดลำดับความยากง่ายของเนื้อหาสาระของศาสตร์ให้ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

สัจจ อุทรานันท์ (2532: 176) ยังได้เสนอแนวทางการจัดเนื้อหาสาระที่ได้รับการ คัดเลือกให้บรรจุในหลักสูตรดังนี้

- แนวทางการจัดเนื้อหาสาระในแต่ละวิชา ควรทำดังนี้

- 1 เรียงลำดับจากง่ายไปยาก หรือจากสิ่งไม่ซับซ้อน
- 2 เรียงส่วนรวมก่อนแล้วย่อย
- 3 เรียนสิ่งที่เป็นรูปธรรมก่อนสิ่งที่เป็นนามธรรม
- 4 เรียนพื้นฐานก่อนสิ่งที่เป็นความรู้ขั้นสูง
- 5 เรียงตามลำดับเวลาให้เห็นความต่อเนื่องกัน อาจจะเป็นจากอดีตมาสู่

ปัจจุบัน หรือจากปัจจุบันย้อนไปสู่ออดีต

- แนวทางการจัดเนื้อหาสาระระหว่างวิชา ในบางครั้งการจัดหลักสูตรจะมีความ เกี่ยวข้องกับการบรรจุเนื้อหาสาระหลายๆ วิชาเข้าไว้ในหลักสูตรเดียวกัน ในกรณีเช่นนี้เนื้อหาสาระ ของวิชาต่างๆ ที่นำมาบรรจุไว้ จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กันด้วย ทั้งนี้เพื่อให้วิชาเหล่านั้นส่งเสริมและ สนับสนุนซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้เรียนได้สร้างความเข้าใจในเนื้อหาสาระของวิชาเหล่านั้นได้โดยสะดวก

- ข้อควรคำนึงในการจัดเนื้อหาสาระโดยทั่วไป นอกเหนือจากการจัดเนื้อหาสาระ โดยคำนึงถึงสาขาวิชาเป็นหลักโดยการมองในส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระเป็นรายวิชาและสัมพันธ์ระหว่าง วิชาแล้ว แล้วยังอาจต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมประกอบด้วยกล่าวคือเนื้อหาสาระที่นำมา สอนควรจะคำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนอีกด้วย

นอกจากนี้ สัจจ อูทรานันท์ (2532: 171-173) ได้เสนอหลักการเลือกเนื้อหาสาระที่จะบรรจุในหลักสูตรโดยอาศัยเกณฑ์ต่อไปนี้ คือ

- 1 เกณฑ์ความถูกต้อง
- 2 เกณฑ์แห่งความสามารถที่จะเรียน
- 3 เกณฑ์แห่งความสำคัญ
- 4 เกณฑ์แห่งความสนใจ

โดยสรุปแนวคิดการจัดเนื้อหาสาระและมวลประสบการณ์ในหลักสูตรควรจะพิจารณาในเรื่องของธรรมชาติของความรู้ ลักษณะเนื้อหาสาระ ประเภทของเนื้อหาสาระและหลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาที่จะต้องมีความถูกต้อง สามารถเรียนได้ มีความสำคัญ และเป็นที่น่าสนใจของผู้เรียนด้วย

2.1.3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบหนึ่งของหลักสูตรที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีควรประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญๆ 5 ประการ คือ (วิชัย ทิสสระ, 2535: 100-103)

1) จุดมุ่งหมายเฉพาะ การระบุจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนให้ชัดเจนหรือเฉพาะเจาะจงว่าผู้เรียนต้องมีความสามารถที่จะปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะพยายามเรียนให้สามารถปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ให้ได้

2) หน่วยย่อยของการเรียน การกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนที่ชัดเจนจะช่วยให้สามารถกำหนดแผนการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี โดยการจัดทำแผนการเรียนการสอนออกเป็นระบบของหน่วยย่อยของการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้โมดูล แต่ละโมดูลไปที่ละหน่วยๆ จนครบบทเรียนทั้งหมด

3) กิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะและสอดคล้องกับหน่วยย่อยของการเรียนรู้แต่ละหน่วยแล้วก็จะกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงและสอดคล้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายเฉพาะ และหน่วยย่อยของการเรียนรู้นั้นๆ

4) การเรียนรู้ได้ตามความสามารถและความถนัด กระบวนการเรียนการสอนที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ตามความถนัดและความแตกต่างระหว่างบุคคล

5) ข้อมูลย้อนกลับ การให้ข้อมูลย้อนกลับโดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกหัดในสิ่งที่เรียนรูมาใช้ในการเป็นประโยชน์จะช่วยให้ผู้สอนทราบว่าผู้เรียนเอาความรู้ทักษะที่ได้รับนั้นไปใช้หรือประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ได้มากน้อยเพียงใด

นอกจากนี้ สัจจ อูทรานันท์ (2532: 231) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

1) กิจกรรมเตรียมความพร้อม การเตรียมความพร้อมเป็นกิจกรรมที่ช่วยชักนำให้ผู้เรียน พร้อมที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่จะได้นำมาสอน ถึงแม้ว่ากิจกรรมการเตรียมความพร้อมจะมีความสำคัญก็ตาม ผู้สอนก็ไม่ควรจะใช้เวลานานเกินไป เพราะถ้าหากได้ใช้เวลาในส่วนของกิจกรรมความพร้อมมากเกินไปแล้วก็จะทำให้มีเวลาสำหรับการเรียนการสอนในเนื้อหาใหม่น้อยลงไปใน นอกจากนี้อาจจะสร้างความเบื่อหน่ายให้แก่ผู้เรียนก็ได้ โดยเหตุนี้กิจกรรมการเตรียมความพร้อมจึงควรใช้เวลาให้น้อยที่สุด ซึ่งอาจจะใช้เวลาประมาณ 3-5 นาที และอย่างมากไม่ควรจะเกิน 10 นาที

2) กิจกรรมสร้างการเรียนรู้ กิจกรรมสร้างการเรียนรู้ถือว่าเป็นกิจกรรมหลักที่มีความสำคัญยิ่ง เป็นส่วนของการให้ความรู้หรือฝึกให้เกิดทักษะหรือสร้างเจตคติตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการสอน เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนทั้งชั้นหรือเป็นกลุ่มใหญ่ได้เรียนพร้อมๆ กัน และเป็นกิจกรรมที่ใช้เวลามากกว่ากิจกรรมชนิดอื่นๆ การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างการเรียนรู้ในส่วนนี้ เป็นส่วนที่ผู้สอนจะต้องใช้ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการเลือกใช้เทคนิควิธีการสอน การรู้จักเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนและการเลือกใช้แหล่งวิทยาการต่างๆ

3) กิจกรรมสร้างเสริมทักษะ กิจกรรมสร้างเสริมทักษะการเรียนรู้เป็นการให้ผู้เรียนได้ทำการฝึกซ้อมเพื่อสร้างความเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนมาแล้วให้ดียิ่งขึ้น กิจกรรมการสร้างเสริมทักษะอาจจะทำได้โดยการให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การทำแบบฝึกหัดหรือทำงานต่างๆ ตามที่มอบหมายให้ โดยกิจกรรมสร้างทักษะแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ กิจกรรมที่ทำร่วมกัน กิจกรรมที่ทำเป็นรายบุคคล

4) กิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน กิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนในที่นี้หมายถึงกิจกรรมที่จะช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นกล่าวถึง ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น ช่วยให้งจดจำได้นานยิ่งขึ้น หรือช่วยให้การเรียนการสอนที่จะดำเนินการในครั้งต่อไปเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กิจกรรมสนับสนุนดังกล่าวมานี้ ได้แก่ การสรุปบทวนและการสังงาน

ดังนั้นแนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพควรคำนึงถึงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ต่างๆ ทั้งในเรื่องความชัดเจน ความหลากหลาย การเน้นภารกิจ การเรียนการสอนโดยตรง การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน และการทำให้ผู้เรียนเตรียมความพร้อม กิจกรรมการสร้างการเรียนรู้ กิจกรรมการสร้างเสริมทักษะ และกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน

2.1.3.4 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

1) ความมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนซึ่งผลที่ได้จากการวัดผลและประเมินผลสามารถนำไปแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน และตัดสินประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ (กิ่งแก้ว อารีรักษ์, 2546: 1-2) การวัดและประเมินผลการเรียนมีความมุ่งหมายดังนี้

- เพื่อนำมาใช้ในการจัดตำแหน่งของผู้เรียนว่ามีความรู้ความสามารถเด่นด้อยเพียงใด มีตำแหน่งอยู่ระดับใดของกลุ่ม หรือเปรียบเทียบกับเกณฑ์แล้วอยู่ในระดับใด

- เพื่อนำมาใช้ในการวินิจฉัยว่าผู้เรียนที่เก่งอ่อน มีสาเหตุมาจากสิ่งใดเพื่อจะนำไปสู่การตัดสินใจแก้ไขปรับปรุงได้ตรงจุด หรือเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

- เพื่อนำมาใช้เปรียบเทียบว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นเพียงไร อยู่ในระดับที่น่าพอใจหรือไม่ โดยเปรียบเทียบก่อนเรียนกับหลังเรียนในช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อดูพัฒนาการว่ามีมากน้อยเพียงใด

- นำมาใช้เพื่อพยากรณ์หรือคาดคะเนในด้านการแนะนำการเรียนในระดับสูงขึ้นไป หรือการประกอบอาชีพ เนื่องจากการเรียนต่อในระดับสูงและการประกอบอาชีพนั้นจะต้องใช้ข้อมูลหรือรายละเอียดหรือพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนมาเป็นแนวทางในการตัดสินใจ

2) ชนิดของการประเมินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียนสามารถดำเนินการประเมินผลในลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา, 2545: 13-18 ; กิ่งแก้ว อารีรักษ์, 2546: 46-47 ; รุจิร ภู่อาระ, 2545: 132-133)

- การประเมินก่อนเรียน เป็นการหาข้อมูลของผู้เรียนในเบื้องต้นเพื่อตรวจสอบความรู้ ทักษะ และความพร้อมต่างๆ ของผู้เรียนอันจะนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ยังเป็นการเปรียบเทียบผลการเรียนภายหลังการเรียนซึ่งจะทำให้ทราบถึงศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน

- การประเมินผลระหว่างเรียน (Formative Evaluation) เป็นการตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนว่าบรรลุผลการเรียนรู้ตามที่ตั้งไว้หรือไม่ เพื่อแสดงความก้าวหน้าของผู้เรียน และเป็นการป้อนข้อมูลกลับให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนจึงได้นำไปปรับปรุงแก้ไขหรือตรวจสอบประสิทธิภาพของการเรียนการสอน ตลอดจนส่งเสริมผู้เรียนที่มีความรู้ ความสามารถให้เกิดพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ

- การประเมินผลรวมสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อสรุปผลการเรียนที่มุ่งตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียนเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนและเป็นการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใดหรือเพื่อให้ค่าระดับคะแนนข้อมูลที่ได้จากการประเมินในลักษณะนี้สามารถนำไปใช้ปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3) ความสำคัญของการประเมินผล

การประเมินผลการเรียนการสอนมีความสำคัญเพื่อนำผลของการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนโดยตรง และนำไปปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งนำไปใช้ในการพิจารณาตัดสินความสำเร็จของผู้เรียน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 13) นอกจากนี้การประเมินผลยังมีความสำคัญในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- ผู้เรียน การประเมินผลการเรียนช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับปรุงแก้ไขการเรียนของตนได้ก่อนที่จะศึกษาเนื้อหาใหม่ ผลการวิจัยได้ชี้ชัดว่า บุคคลจะแก้ไขตนเองได้ดีและถูกจุดก็ต่อเมื่อรู้จุดบกพร่องของตนเอง นอกจากนี้การประเมินผลยังช่วยให้ผู้เรียนวางแผนการเรียนการศึกษาในระยะยาวได้ เช่น การศึกษาขั้นคว่ำเพิ่มเติม การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ หรืออื่นๆ

- ผู้สอน การประเมินผลการเรียนช่วยให้ผู้สอนสามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น เช่น การส่งเสริมหรือสนับสนุนผู้เรียนให้ตรงกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ การเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับสภาพและลักษณะของผู้เรียน การจัดกลุ่มผู้เรียนในชั้นหรือการประกอบกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนหรืออื่นๆ

- ผู้ปกครอง การรายงานผลการเรียนไปยังผู้ปกครองผู้เรียนให้รับทราบผลการเรียนของบุตรหลานจะช่วยให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน อันจะเป็นประโยชน์โดยตรงที่ผู้ปกครองสามารถจะพัฒนาบุตรหลานของตนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

- ครูแนะแนว การประเมินผลการเรียนที่ดีช่วยการทำงานของฝ่ายแนะแนวในโรงเรียนได้มาก เช่น ช่วยวินิจฉัยหรือวิเคราะห์ความเด่น ด้อย ของนักเรียนอันจะเป็นแนวทางใน

การศึกษาเป็นรายบุคคลและหาทางช่วยเหลือได้ถูกจุดต่อไป นอกจากนี้การประเมินยังนำมาเป็นแนวในการแนะแนวการเรียนและแนะแนวอาชีพ

- ผู้บริหาร การประเมินผลการเรียนทำให้ผู้บริหารสามารถมองเห็นมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน มองเห็นสภาพและลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนของตนได้ชัดเจน วิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนของโรงเรียนได้ส่วนหนึ่ง ผลการประเมินที่ได้จะนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนของโรงเรียนได้โดยตรง และสามารถใช้เป็นข้อมูลปฐมนิเทศครูใหม่อีกด้วย

2.1.4 การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญกระบวนการพัฒนาหลักสูตรเพราะเป็นการนำหลักสูตรที่ออกแบบไว้ไปใช้จริงๆ กล่าวคือ การใช้หลักสูตรเป็นการแปลงหลักสูตรที่เขียนไว้สู่การปฏิบัติในห้องเรียน ดังนั้นหลักสูตรที่นำไปใช้จริงๆ (Enacted Curriculum) ควรจะเหมือนกันหรือเป็นอันเดียวกันกับหลักสูตรที่ออกแบบไว้ (Planned Curriculum) ทั้งนี้ ในการนำหลักสูตรไปใช้นั้น Fullan, 1982 อ้างถึงใน Marsh & Willis, 1995: 214-215) กล่าวว่ามีความสำคัญอยู่ 4 ประเด็น ได้แก่ การรับมาใช้ (Adoption) การนำไปใช้ตามที่กำหนดไว้ (Implementation) การสร้างมาตรฐานและการทดสอบ (Standardization and Testing) และการวางโครงสร้างใหม่ (Restructuring) ส่วน สจัด อุทรานันท์ (2532: 263-271) ได้กล่าวถึงงานที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ว่ามีงานหลักอยู่ 3 ประการคือ

2.1.4.1 งานบริหารและบริการหลักสูตร ประกอบด้วยงานเตรียมบุคลากร การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร การบริหารและบริการวัสดุหลักสูตร และการบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน ดังนี้

1) งานเตรียมบุคลากร เป็นงานที่มีความสำคัญมากต่อการนำหลักสูตรไปใช้ ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ควรจะมีการให้ความรู้หรือชี้แจงให้ผู้ที่จะใช้หลักสูตรมีความเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายหลักการ โครงสร้างแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผล ประเมินผล ซึ่งการเตรียมบุคลากรเพื่อการใช้หลักสูตรอาจจะดำเนินการได้หลายวิธี เช่น ประชุมชี้แจง อบรม ประชุมสัมมนา การเผยแพร่เอกสารและสื่อมวลชนต่างๆ

2) การจัดผู้สอนเข้าสอนตามหลักสูตร ซึ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ตลอดจนความสมัครใจของครูแต่ละคน

3) การบริหารและบริการวัสดุหลักสูตร วัสดุหลักสูตร ได้แก่ เอกสารหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนทุกชนิดที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ความสะดวกและช่วยเหลือครูให้สามารถใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง เป็นหน้าที่ของหน่วยงานส่วนกลางจะต้องดำเนินการบริการหลักสูตรให้ถึงผู้ที่อยู่ในโรงเรียนแต่ละแห่งได้ครบและทันตามกำหนดเวลา

4) การบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน ได้แก่ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่ผู้ใช้หลักสูตร เช่น การบริการห้องสมุด สื่อการเรียนการสอน บริการเกี่ยวกับเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล เป็นต้น

2.1.4.2 งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร ประกอบด้วย การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียน และ การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ดังนี้

1) การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น เนื่องจากหลักสูตรกลางที่ยก่างขึ้นมานี้ เพื่อใช้กับประชากรโดยส่วนรวมนั้น มักจะไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ดังนั้นควรจะได้มีการปรับหลักสูตรกลางให้มีความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นที่ใช้หลักสูตรนั้นๆ การดำเนินการปรับหลักสูตรท้องถิ่นทำได้หลายลักษณะ คือ อาจทำโดยคณะกรรมการหรือบางลักษณะอาจจะทำโดยครูผู้สอนแต่ละคนก็ได้

2) การจัดทำแผนการสอน การจัดทำแผนการสอนเป็นการขยายรายละเอียดของหลักสูตรให้ไปสู่ภาคปฏิบัติโดยการกำหนดกิจกรรมและเวลาไว้อย่างชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ การจัดทำแผนการสอนจึงมักดำเนินการเป็นรายวิชาหรือเป็นชั้นเรียน แผนการสอนอาจแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นแผนการสอนระยะยาวและอีกส่วนหนึ่งเป็นแผนการสอนระยะสั้น โดยการนำเอาแผนการสอนระยะยาวมาขยายเป็นรายละเอียดสำหรับการสอนในแต่ละครั้ง

3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในการจัดกิจกรรมการสอนแต่ละครั้งจะต้องเริ่มจากการพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ในแผนการสอนว่าการสอนในครั้งนั้นมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญอย่างไร การที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้จะต้องให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมอะไร ในบางครั้งการที่จะให้บรรลุจุดมุ่งหมายเรื่องใดเรื่องหนึ่งอาจจะสามารถจัดกิจกรรมได้หลายๆ ชนิด แต่ละชนิดอาจจะมี ความแตกต่างกันเป็นอย่างมากในเรื่องการใช้เวลา การใช้แรงงาน การใช้ทรัพยากร ตลอดจนการใช้งบประมาณ ครูผู้สอนควรเลือกกิจกรรมที่เห็นว่าจะก่อให้เกิดความรู้หรือประสบการณ์ สามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ง่ายที่สุด เร็วที่สุด ประหยัดทั้งเวลา แรงงานและค่าใช้จ่ายให้มากที่สุด

4) การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ทั้งนี้เพราะการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่ดำเนินการอย่างถูกต้องตามหลักการของหลักสูตรจะช่วยบ่งบอกถึงสัมฤทธิ์ผลการใช้หลักสูตรได้ ครูผู้สอนจะต้องศึกษาให้เข้าใจถึงจุดประสงค์และจุดเน้นของหลักสูตรอย่างชัดเจน จากนั้นจึงศึกษาเกี่ยวกับระเบียบวิธีวัดและประเมินผลให้เข้าใจ แล้วจึงปฏิบัติตามข้อกำหนดและวิธีการต่างๆ อย่างถูกต้องครบถ้วน จะเป็นการช่วยให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.4.3 งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

ประกอบด้วยการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร และการจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

1) การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ในระหว่างการใช้หลักสูตรนั้นจะต้องมีการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนว่าได้ดำเนินการด้วยความถูกต้อง มีปัญหาใดเกิดขึ้นหรือไม่ หากมีปัญหาก็ได้หาทางแก้ไขหรือให้คำแนะนำช่วยเหลือแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรหรือนิเทศการจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงหลักสำคัญของการนิเทศว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันเพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือ ไม่ใช่เป็นการตรวจสอบเพื่อจับผิด

2) การจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร โดยหน่วยงานส่วนกลางควรหาทางสนับสนุนและส่งเสริมหน่วยงานผู้ใช้หลักสูตรให้สามารถดำเนินการใช้หลักสูตรด้วยความตั้งใจ การจัดตั้งศูนย์วิชาการอาจจะทำในลักษณะของศูนย์ให้บริการแนะนำช่วยเหลือหรือจัดตั้งโรงเรียนตัวอย่างเพื่อพัฒนาให้เป็นแกนนำในการขยายผลการพัฒนาและการใช้หลักสูตรไปสู่โรงเรียนอื่น รวมทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้โรงเรียนพัฒนาประสิทธิภาพในการใช้หลักสูตรในโรงเรียน

ของตน และส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพในการใช้หลักสูตรในระหว่างโรงเรียนต่างๆ อีกด้วย

2.1.5 การประเมินหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องอาศัยความเข้าใจ การตัดสินใจเกี่ยวกับระบบและผลต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากหลักสูตร โดยเริ่มจากกระบวนการปรับปรุงแก้ไข ดังนั้นการประเมินผลในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรจะช่วยให้การควบคุมกระบวนการต่างๆ ให้อยู่ในแนวทางที่ต้องการ สามารถแก้ไข และปรับปรุงได้ทันเวลาที่ (อัญชลี สารรัตน์, 2547: 25)

2.1.5.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร

กู๊ด (Good อ้างถึงใน ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539: 190) ได้กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรว่าเป็นการประเมินผลของกิจกรรมการเรียนการสอนภายในขอบข่ายของการสอนที่เน้นเฉพาะวัตถุประสงค์ของการตัดสินใจในความถูกต้องของวัตถุประสงค์ ความสัมพันธ์และความต่อเนื่องของเนื้อหา และผลสัมฤทธิ์ของวัตถุประสงค์เฉพาะ ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจในการวางแผนการจัดโครงการ การต่อเนื่อง และการหมุนเวียนของกิจกรรมโครงการต่างๆ ที่จะจัดให้มีขึ้น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2539: 192) ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรว่าเป็น “การพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตรโดยใช้ผลจากการวัดในแง่มุมต่างๆ ของสิ่งที่ประเมินเพื่อนำมาพิจารณาร่วมกัน และสรุปว่าจะให้คุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมานั้นว่าเป็นอย่างไรมีคุณภาพดีหรือไม่เพียงพอ หรือได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข”

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 191-192) กล่าวถึงความหมายของการประเมินผลหลักสูตรว่าเป็น “การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจข้อบกพร่องหรือแก้ปัญหา เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรให้มีคุณค่าดียิ่งขึ้นหรือตัดสินใจว่าคุณค่าของหลักสูตรนั้นๆ”

การประเมินหลักสูตร จึงหมายถึงการรวบรวมและศึกษาข้อมูล รวมทั้งการวิเคราะห์ต่างๆ เพื่อทำการพิจารณาตรวจสอบตัดสินใจว่าหลักสูตรมีคุณค่าบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด และควรจะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างไรบ้าง

2.1.5.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรมีวัตถุประสงค์ เพื่อพิจารณาทบทวนเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตรโดยใช้ผลการวัดในแง่มุมต่างๆ ของสิ่งที่ประเมินนำมาพิจารณาร่วมกัน เช่น ตัวเอกสารหลักสูตร วัสดุหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ตัวผู้เรียน ความคิดเห็นของผู้ใช้หลักสูตรและความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องในชุมชนและสังคม เป็นต้น แนวการประเมินหลักสูตรสามารถทำได้เป็น 3 ระยะด้วยกันคือ

- 1) ระยะก่อนโครงการ เป็นการประเมินการสร้างและพัฒนาหลักสูตร
- 2) ระยะระหว่างโครงการ เป็นการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้
- 3) ระยะหลังโครงการ เป็นการติดตามการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ

ทาบ (Taba, 1962) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร กระทำขึ้นเพื่อศึกษากระบวนการต่างๆ ที่กำหนดไว้ว่า มีการเปลี่ยนแปลงใดบ้างที่สอดคล้อง หรือขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ทางการศึกษา ซึ่งการประเมินดังกล่าวจะครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของหลักสูตรและ

กระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่ จุดประสงค์ ขอบเขตของเนื้อหาสาระ คุณภาพของผู้บริหาร และผู้ใช้หลักสูตร สมรรถภาพของผู้เรียน ความสัมพันธ์ของวิชาต่างๆ การใช้สื่อและวัสดุการสอน

โดยทั่วไปแล้วการประเมินหลักสูตรใดๆ ก็ตามจะมีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกันอยู่ 3 ประการสำคัญๆ (ทีศนา แคมมณี, 2528: 2) คือ

1). เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรนั้น โดยดูว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นสามารถสนองตามวัตถุประสงค์ที่จะฝึกผู้เรียนให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณลักษณะที่ดี การประเมินหลักสูตรก็จะพิจารณาว่าหลักสูตรนั้นช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวหรือไม่

2). เพื่อตัดสินใจว่า การวางเค้าโครงและระบบของหลักสูตรตลอดจนการบริหารงาน และการสอนตามหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่

3). เพื่อวัดผลดูว่าผลผลิตคือผู้เรียนนั้นเป็นอย่างไร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 192-193) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตรไว้ดังนี้

1) เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร

2) เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแล และการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3) เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารว่า ควรใช้หลักสูตรต่อไป หรือควรยกเลิก การใช้หลักสูตรเพียงบางส่วน หรือยกเลิกทั้งหมด

4) เพื่อต้องการทราบคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตรหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษา มาแล้วหรือไม่อย่างไร

ดังนั้น จุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินหลักสูตรใดๆ ก็ตามจะมีความมุ่งหมาย และขั้นตอนของการปฏิบัติที่ส่วนใหญ่คล้ายคลึงกันพอสรุปได้ดังนี้

1) เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตร หรือการประเมินปัจจัยเบื้องต้น โดยตรวจสอบดูว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมานั้น สามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ซึ่งเป็นระยะของการพัฒนาหลักสูตร และการตรวจสอบหลักสูตรตามลำดับดังนี้

ก. การประเมินวัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตรและวัตถุประสงค์เฉพาะที่สำคัญของหลักสูตร

ข. การประเมินผลแต่ละระยะของการวางแผนปรับปรุงหลักสูตร

ค. การทดลองและการปรับปรุงวัสดุประกอบหลักสูตร และวิธีการสอนต่างๆ

ง. การประเมินผลระยะทดลองต่างๆ

จ. การประเมินคุณภาพของการใช้หลักสูตรทั่วไป

2) เพื่อประเมินว่า การวางเค้าโครงและรูปแบบระบบของหลักสูตรรวมทั้งวัสดุ ประกอบหลักสูตร และการบริหารและการบริการหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่ใน บางครั้งจะเรียกว่าการประเมินกระบวนการ โดยแบ่งระยะของการประเมินดังนี้

ก. ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา ตรวจสอบเสนอแนะให้ข้อมูลในการประเมินผล

ข. สร้างเครื่องมือ ข้อทดสอบ ในการประเมินหลักสูตร

ค. ศึกษาแหล่งข้อมูลสำหรับการประเมินผล จากครู ผู้ปกครองและชุมชน

ง. รวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล

3) การประเมินตัวผู้เรียน หรือการประเมินผลผลิตเพื่อตรวจสอบดูว่ามีลักษณะที่พึงประสงค์เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่เพียงไร

สิ่งที่ปัญหาและอุปสรรคของการประเมินหลักสูตร อันอาจทำให้การประเมินหลักสูตรผิดพลาดไปได้คือวิธีการประเมินและเครื่องมือประเมิน เป็นสิ่งที่จะต้องกำหนดและสร้างขึ้นมาให้สอดคล้องกับสิ่งที่ประเมินและมีความเชื่อมั่นได้ ต้องทำความเข้าใจให้แน่ชัดว่า การประเมินหลักสูตรนั้นจะกระทำตอนไหน และระยะใดของการพัฒนาหลักสูตรเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรหรือเป็นการประเมินหลักสูตรทั้งระบบและองค์ประกอบของหลักสูตร เวลาอภิปรายผลและเสนอแนะจะได้ชัดเจนว่าการประเมินหลักสูตรนั้นกระทำกันที่จุดใดหรือกระทำทั้งระบบของการพัฒนาหลักสูตรและการสอน แนวคิดของไทเลอร์ (Tyler) ซึ่งเป็นผู้ให้แนวคิดของการศึกษาว่า "การศึกษาคือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การประเมินผลจึงมุ่งไปที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ตัวผู้เรียนเป็นประการสำคัญ และการวัดผลการเปลี่ยนแปลงที่ตัวผู้เรียนจะต้องวัดอะไรบ้างจึงจะครอบคลุมได้ทั่วถึง การวัดที่ตัวคนนั้นจะต้องกระทำทั้ง 4 ประการควบคู่กันไปคือ หัว (Head) จิตใจ (Heart) มือ (Hand) และสุขภาพอนามัย (Health) การวัดทางด้านหัวจะต้องคำนึงถึงความสามารถทางสมองเป็นหลัก การวัดทางด้านจิตใจหมายถึง ความสนใจ เจตคติ ค่านิยม และการวัดทางด้านมือ คือ การมุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติ ประการสุดท้ายคือ วัดทางด้านสุขภาพอนามัย จะต้องเสริมสร้างคนให้มีวินัยในการรักษาสุขภาพอนามัย การออกกำลังกาย เป็นต้น เมื่อทราบว่าคนมีองค์ประกอบที่จะวัดอะไรบ้างแล้ว จะต้องศึกษาจุดประสงค์ เนื้อหาสาระของหลักสูตรว่าต้องการให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงที่ด้านใดมากน้อยแค่ไหนการหาวิธีการที่วัดและสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผลจะต้องกระทำกันอย่างพิถีพิถันและละเอียดรอบคอบเพื่อการประเมินที่ถูกต้อง (ธำรง บัวศรี, 2542 ; สุมิตร คุณากร, 2523 ; สัจดี อุทรานันท์, 2532 ; Beauchamp, 1981 ; Saylor & Alexander, 1974 ; Pratt, 1980)

2.1.5.3 ประเภทของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรแบ่งออกเป็น 3 ประเภทตามระยะเวลาของการประเมินดังนี้ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2543: 35-40)

1) การประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้หรือการประเมินในระหว่างการร่างหลักสูตร (Ex-ante Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการใช้หลักสูตรตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร เพื่อหาข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์อันจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ก่อนนำหลักสูตรไปใช้

2) การประเมินในระหว่างการใช้หลักสูตร (On-going or Formative Evaluation) เป็นการประเมินในช่วงระยะเวลาของการใช้หลักสูตร เพื่อการตรวจสอบการดำเนินการของหลักสูตรว่ามีจุดเด่นจุดด้อยอย่างไรบ้าง รวมทั้งการประเมินเพื่อดูความก้าวหน้าของการใช้หลักสูตรและควบคุมแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในขณะที่ใช้หลักสูตร

3) การประเมินหลังจากเสร็จสิ้นการใช้หลักสูตร (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อสรุปผลการใช้หลักสูตรว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2539: 198) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของการประเมินหลักสูตรไว้ 2 ลักษณะ คือ

1) การประเมินก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ กล่าวคือ ภายหลังการร่างหลักสูตรเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก่อนจะนำหลักสูตรไปใช้จะต้องตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ซึ่งทำได้หลายวิธี เช่น

วิธีการประชุมสัมมนาโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ การวิจัยเอกสารหลักสูตรโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) การทดลองใช้หลักสูตรแบบนำร่องเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตร รวมทั้งมีคณะกรรมการการติดตาม และประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรในแต่ละระยะอย่างมีระบบ เป็นต้น เพื่อการปรับปรุงแก้ไขก่อนจะนำหลักสูตรไปใช้ต่อไป

2) การประเมินจากการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อดูว่าหลักสูตรเมื่อนำไปปฏิบัติจริงได้ผลเพียงใด บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ มีข้อดีข้อเสียในวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างไรเพื่อจะได้แนวทางปรับปรุงหลักสูตร รวมทั้งช่วยการตัดสินใจของฝ่ายบริหารว่าควรจะใช้หลักสูตรนี้ต่อไปหรือไม่

2.2 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (Thai Qualifications Framework for Higher Education; TQF:HEd)

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ดำเนินการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (Thai Qualifications Framework for Higher Education; TQF:HEd) เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำนโยบายที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติในส่วนของมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบัน อุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นเป้าหมายการจัดการศึกษาที่ผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของนักศึกษา ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิตที่ได้รับคุณวุฒิแต่ละคุณวุฒิและสื่อสารให้สังคม ชุมชน รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศเข้าใจได้ตรงกันและเชื่อมั่นถึงผลการเรียนรู้ที่บัณฑิตได้รับการพัฒนาว่ามีมาตรฐานที่สามารถเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ

2.2.1. ความหมายของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF : HEd) หมายถึง กรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยซึ่งประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิ การแบ่งสายวิชา ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ การเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิภาพการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้

2.2.2. หลักการสำคัญของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

2.2.2.1 ยึดหลักความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตลอดจนมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการอุดมศึกษา โดยมุ่งให้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการนำนโยบายในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม เพราะกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษามีแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาหลักสูตร การ

ปรับเปลี่ยนกลวิธีการสอนของอาจารย์ การเรียนรู้ของนักศึกษา ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้มั่นใจว่า บัณฑิตจะบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวังได้จริง

2.2.2.2 มุ่งเน้นที่มาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต (Learning Outcomes) ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพ เพื่อประกันคุณภาพบัณฑิตและสื่อสารให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจและมั่นใจถึงกระบวนการผลิตบัณฑิต โดยเริ่มที่ผลผลิตและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา คือ กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่คาดหวังไว้ก่อน หลังจากนั้นจึงพิจารณาถึงองค์ประกอบอื่นๆที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่จะส่งเสริมให้บัณฑิตบรรลุถึงมาตรฐานผลการเรียนรู้นั้นอย่างสอดคล้องและส่งเสริมกันอย่างเป็นระบบ

2.2.2.3 มุ่งที่จะประมวลกฎเกณฑ์และประกาศต่างๆ ที่ได้ดำเนินการไว้แล้วเข้าด้วยกันและเชื่อมโยงเป็นเรื่องเดียวกัน ซึ่งจะสามารถอธิบายให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับความหมายและความมีมาตรฐานในการจัดการศึกษาของคุณวุฒิหรือปริญญาในระดับต่างๆ

2.2.2.4 มุ่งให้คุณวุฒิหรือปริญญาของสถาบันอุดมศึกษาใดๆ ของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับและเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ เนื่องจากกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาจะช่วยกำหนดความมีมาตรฐานในการจัดการศึกษาในทุกชั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดหลักสูตร ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย โดยมั่นใจถึงผลผลิตสุดท้ายของการจัดการศึกษา คือ คุณภาพของบัณฑิตซึ่งจะมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจเป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต และเป็นคนดีของสังคม ช่วยเพิ่มความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศไทย

2.2.3. วัตถุประสงค์ของการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

2.2.3.1 เพื่อเป็นกลไกหรือเครื่องมือในการนำแนวนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการนำไปเป็นหลักในการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

2.2.3.2 เพื่อกำหนดเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตให้ชัดเจนโดยกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่คาดหวังในแต่ละคุณวุฒิ/ปริญญาของสาขา/สาขาวิชาต่างๆ และเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญในสาขา/สาขาวิชาได้ใช้เป็นหลัก และเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น การพัฒนาหลักสูตร การปรับเปลี่ยนกลวิธีการสอนวิธีการเรียนรู้ ตลอดจนกระบวนการวัดและการประเมินผลนักศึกษา

2.2.3.3 เพื่อเชื่อมโยงระดับต่างๆของคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษาให้เป็นระบบ เพื่อบุคคลจะได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ได้อย่างต่อเนื่องและหลากหลายตามหลักการศึกษาลดข้อขัดแย้ง มีความชัดเจนและโปร่งใส สามารถเทียบเคียงกับมาตรฐานคุณวุฒิในระดับต่างๆ กับนานาชาติได้

2.2.3.4 เพื่อช่วยให้เกิดวัฒนธรรมคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษาและเป็นกลไกในการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง และใช้เป็นกรอบอ้างอิงสำหรับผู้ประเมินของการประกันคุณภาพภายนอกเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิต และการจัดการเรียนการสอน

2.2.3.5 เพื่อเป็นกรอบของการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความเข้าใจและความมั่นใจในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง อาทิ นักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้ประกอบการ ชุมชน สังคมและสถาบันอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับความหมายของคุณวุฒิ คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะในการทำงาน รวมทั้งคุณลักษณะอื่นๆ ที่คาดว่าจะบัณฑิตจะมี

2.2.3.6 เพื่อประโยชน์ในการเทียบเคียงมาตรฐานคุณวุฒิระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในและต่างประเทศในการย้ายโอนนักศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษา การลงทะเบียนข้ามสถาบัน และการรับรองคุณวุฒิผู้สำเร็จการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ

2.2.3.7. เพื่อให้มีการกำกับดูแลคุณภาพการผลิตบัณฑิตกันเองของแต่ละสาขา/สาขาวิชา

2.2.3.8. เพื่อนำไปสู่การลดขั้นตอน/ระเบียบ (Deregulation) การดำเนินการให้กับสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเข้มแข็ง

2.2.4. โครงสร้างและองค์ประกอบของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

2.2.4.1 ระดับคุณวุฒิ (Levels of Qualifications) ระดับของคุณวุฒิแสดงถึงการเพิ่มขึ้นของระดับสติปัญญาที่ต้องการ และความซับซ้อนของการเรียนรู้ที่คาดหวัง นอกจากนี้ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติยังกำหนดคุณลักษณะของนักศึกษาระดับแรกเข้า หลังจากสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วย เพราะเป็นพื้นฐานความรู้ ความสามารถที่สำคัญในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาเริ่มต้นที่ระดับที่ 1 อนุปริญญา (3 ปี) และสิ้นสุดที่ระดับที่ 6 ปริญญาเอก ดังนี้

ระดับที่ 1 อนุปริญญา (3 ปี)

ระดับที่ 2 ปริญญาตรี

ระดับที่ 3 ประกาศนียบัตรบัณฑิต

ระดับที่ 4 ปริญญาโท

ระดับที่ 5 ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง

ระดับที่ 6 ปริญญาเอก

บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์การเข้าศึกษาต่อของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาซึ่งอาจขึ้นอยู่กับคะแนนเฉลี่ยสะสม หรือเงื่อนไขอื่นเพื่อให้มั่นใจว่าผู้สมัครเข้าศึกษาต่อจะมีโอกาสประสบความสำเร็จในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นและซับซ้อนยิ่งขึ้น

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิแบ่งสาขาวิชาเป็น 2 สาย ได้แก่ สายวิชาการ เน้นศาสตร์บริสุทธิ์ทางด้านศิลปศาสตร์หรือด้านวิทยาศาสตร์ โดยมุ่งศึกษาสาระและวิธีการของศาสตร์สาขาวิชานั้นๆ เป็นหลักไม่ได้สัมพันธ์โดยตรงกับการประกอบอาชีพ และสายวิชาชีพซึ่งมุ่งเน้นการศึกษาในลักษณะของศาสตร์เชิงประยุกต์ เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้และทักษะระดับสูงซึ่งจำเป็นต่อการประกอบอาชีพ และนำไปสู่การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ

การเรียนในสายวิชาการควรจะพัฒนาความสามารถที่สำคัญทั้งในการทำงานและการดำรงชีพในชีวิตประจำวัน ส่วนหลักสูตรสายวิชาชีพควรเกี่ยวข้องกับความรู้ การวิจัยและความรู้ทางทฤษฎีในสาขา/สาขาวิชาและสาขา/สาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง และพัฒนาความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับทุกสถานการณ์ อย่างไรก็ตามหลักสูตรทั้ง

สองสายดังกล่าวมีจุดเน้นที่แตกต่างกัน ซึ่งควรสะท้อนให้เห็นในรายละเอียดของเนื้อหาสาระสำคัญ และในชื่อปริญญา ผู้สำเร็จการศึกษาในสายวิชาหนึ่งสามารถเปลี่ยนไปศึกษาต่อระดับสูงขึ้นในอีกสายวิชาหนึ่งได้ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาอาจจะกำหนดเงื่อนไขบางประการของการเข้าศึกษาได้ เพื่อให้ผู้เรียน มีพื้นฐานความรู้และทักษะที่จำเป็นเพียงพอสำหรับการศึกษาต่อในระดับนั้นๆ และบรรลุผลการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรนั้นๆ คาดหวัง

2.2.4.2 การเรียนรู้ และมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

1) การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่นักศึกษาพัฒนาขึ้นในตนเอง จากประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างการศึกษ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติกำหนด ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมี อย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้

1.1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) หมายถึง พัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และด้วยความรับผิดชอบทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตามศีลธรรม ทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม

1.2) ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิด และการนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการต่างๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

1.3) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน

1.4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบ ในการเรียนรู้ของตนเอง

1.5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูด การเขียน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

นอกจากผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านแล้ว บางสาขาวิชาต้องการทักษะทางกายภาพสูง เช่น การเดินร่ำ ดนตรี การวาดภาพ การแกะสลัก พลศึกษา การแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ จึงต้องเพิ่มการเรียนรู้ทางด้านทักษะพิสัย (Domain of Psychomotor Skill) มาตรฐานผลการเรียนรู้ คือ ข้อกำหนดเฉพาะซึ่งเป็นผลที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนพัฒนาขึ้นจากการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านที่ได้รับการพัฒนาระหว่างการศึกษา จากการเรียนและการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้ทั้งในและนอกหลักสูตรและแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจและความสามารถจากการเรียนรู้เหล่านั้นได้อย่างเป็นที่เชื่อถือเมื่อเรียนจบในรายวิชาหรือหลักสูตรนั้นแล้ว

2) มาตรฐานผลการเรียนรู้ เป็นมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตทุกคนในทุก ระดับคุณวุฒิ โดยแต่ละด้านจะมีระดับความซับซ้อนเพิ่มขึ้น เมื่อระดับคุณวุฒิสูงขึ้น ทักษะและความรู้ จะเป็นการสะสมจากระดับคุณวุฒิที่ต่ำกว่าสู่ระดับที่สูงขึ้น ดังนั้น มาตรฐานผลการเรียนรู้ของระดับ

คุณวุฒิใดคุณวุฒิหนึ่งจะรวมมาตรฐานผลการเรียนรู้ในสาขา/สาขาวิชาเดียวกันของระดับคุณวุฒิที่ต่ำกว่าด้วย

2.1) มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ใช้กับนักศึกษาทุกคน แม้ว่าบางสาขา/สาขาวิชานักศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาเป็นการเฉพาะ เช่น จรรยาบรรณของแพทย์ นักบัญชี และนักกฎหมาย เป็นต้น

2.2) มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านความรู้ และด้านทักษะทางปัญญา จะเกี่ยวข้องโดยตรงกับสาขา/สาขาวิชาที่เรียน ซึ่งต้องระบุรายละเอียดของความรู้และทักษะของสาขา/สาขาวิชาที่เหมาะสมกับระดับคุณวุฒิไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร และรายละเอียดของรายวิชา

2.3) มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มุ่งหวังให้นักศึกษาทุกคนไม่ว่าจะเป็นระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาใด ต้องบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านเหล่านี้

2.4) มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มุ่งหวังให้นักศึกษาทุกคนไม่ว่าจะเป็นระดับคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาใด ต้องบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านนี้ แต่สำหรับนักศึกษาที่เรียนในสาขา/สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับมาตรฐานผลการเรียนรู้นี้จะต้องเน้นให้มีความชำนาญมากกว่านักศึกษาสาขา/สาขาวิชาอื่นๆ เช่น นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องมี ความชำนาญและทักษะตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านความรู้และด้านทักษะทางปัญญาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.2.4.3 มาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของคุณวุฒิระดับปริญญาตรี

ในการศึกษาครั้งนี้ขอนำเสนอเฉพาะ มาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของคุณวุฒิระดับปริญญาตรี ซึ่งอย่างน้อยต้องเป็นดังนี้

1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม สามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม และวิชาชีพโดยใช้คุณพินิจทางค่านิยม ความรู้สึกของผู้อื่น ค่านิยมพื้นฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ แสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม อาทิ มีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจโลก เป็นต้น

2) ด้านความรู้ มีองค์ความรู้ในสาขาวิชาอย่างกว้างขวางและเป็นระบบตระหนักรู้หลักการและทฤษฎีในองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง สำหรับหลักสูตรวิชาชีพ มีความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าของความรู้เฉพาะด้านในสาขาวิชา และตระหนักถึงงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการต่อยอดองค์ความรู้ ส่วนหลักสูตรวิชาชีพที่เน้นการปฏิบัติ จะต้องตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติกฎระเบียบ ข้อบังคับที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์

3) ด้านทักษะทางปัญญา สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและสามารถประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และใช้ข้อมูลที่ได้ในการแก้ไขปัญหาและงานอื่นๆด้วยตนเอง สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎี ประสบการณ์ทางภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจ สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจอันต้องแท้ในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพ สำหรับหลักสูตรวิชาชีพ นักศึกษาสามารถใช้วิธีการปฏิบัติงานประจำและหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำหรือสมาชิกของกลุ่ม สามารถแสดงอ

ออกซึ่งภาวะผู้นำในสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจนและต้องใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม รับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาตนเองและอาชีพ

5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถศึกษาและทำความเข้าใจในประเด็นปัญหา สามารถเลือกและประยุกต์ใช้เทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมในการศึกษาค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผลแปลความหมาย และนำเสนอข้อมูลสารสนเทศอย่างสม่าเสมอ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในการพูด การเขียน สามารถเลือกใช้รูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกันได้

2.2.4.4 ลักษณะของหลักสูตรในระดับปริญญาตรี

จากมาตรฐานผลการเรียนรู้ของคุณวุฒิระดับปริญญาตรีที่กำหนด จะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรซึ่งมีลักษณะวัตถุประสงค์ ดังนี้

หลักสูตรระดับปริญญาตรี ต้องออกแบบมาเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ความเข้าใจในสาขาวิชาอย่างกว้างๆ เน้นให้รู้สึกในบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ การพัฒนาและผลการวิจัยล่าสุด นักศึกษาควรตระหนักถึงความรู้และทฤษฎีในสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ปริญญาตรีเป็นคุณวุฒิขั้นพื้นฐานสำหรับการเข้าสู่อาชีพในสาขาต่างๆ ที่ใช้ทักษะความชำนาญสูงและการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ดังนั้นหลักสูตรจะต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งคุณธรรมจริยธรรม ความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติในวิชาชีพ และพื้นฐานความรู้ภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎี และการวิจัยที่จำเป็นต่อการศึกษาค้นคว้าต่อด้วย

2.2.4.5 จำนวนหน่วยกิตในหลักสูตรและระยะเวลาในการศึกษา ระบบหน่วยกิตเป็นระบบที่ใช้เพื่ออธิบายปริมาณการเรียนรู้ที่คาดหวังว่านักศึกษาจะได้รับในการศึกษา ระยะเวลาการศึกษาและจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตรที่สาขา/สาขาวิชาต่างกัน เช่น ระยะเวลาศึกษาในระดับคุณวุฒิปริญญาตรีอาจจะเป็น 4 ปี 5 ปี หรือ 6 ปี ขึ้นอยู่กับปริมาณการเรียนรู้ที่คาดหวังและระดับความซับซ้อนของสาขาวิชานั้นๆ และระยะเวลาเรียนเท่ากันในหลักสูตรที่ต่างกัน อาจนำไปสู่คุณวุฒิระดับปริญญาตรีหรือปริญญาโทได้ เพียงแต่การเรียนในระดับปริญญาโทจะเข้มข้นกว่าระดับคุณวุฒิจะขึ้นอยู่กับระดับของการเรียนหรือความซับซ้อนของการเรียนมากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่เรียน แม้ว่าจะมีการกำหนดหน่วยกิตขั้นต่ำของหลักสูตรไว้ก็ตาม (จำนวนหน่วยกิตและระยะเวลาในการศึกษาของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร)

2.2.4.6 การกำหนดชื่อคุณวุฒิ ชื่อคุณวุฒิที่ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับ ในการศึกษาระดับนี้ศึกษาเฉพาะแสดงถึงคุณวุฒิได้แก่ ปริญญาตรี ซึ่งประกอบด้วย

1) สายวิชา (สายวิชาการ สายวิชาชีพ) เช่น สายวิชาการของศาสตร์ด้านศิลปศาสตร์จะใช้ชื่อคุณวุฒิว่า “ศิลปศาสตรบัณฑิต” การแสดงชื่อในระดับนี้เป็นการแสดงชื่อทั่วไป

2) สาขาวิชาหรือเนื้อหาหลักของการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นสาขาวิชาเดียวหรือสองสาขาวิชาในสัดส่วนที่เท่ากัน สองสาขาวิชาในสัดส่วนที่ไม่เท่ากัน (วิชาเอกและวิชาโท) หรือ หลายสาขาวิชาร่วมกันเป็นสหวิทยาการ เช่น สาขาวิชาการจัดการ ซึ่งเป็นสาขาวิชาเดียว ใช้ชื่อคุณวุฒิว่า “ศิลปศาสตรบัณฑิต (การจัดการ)” การแสดงชื่อในระดับนี้เป็นการแสดงชื่อเฉพาะสำหรับสาขาวิชาสิ่ง

สำคัญ คือ การกำหนดชื่อคุณวุฒิหรือปริญญาในสาขาวิชาต่างๆ ต้องเป็นมาตรฐานสากล ถูกต้องแม่นยำ หลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญาในสาขาวิชาต่างๆ เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

2.2.4.7 การเทียบโอนความรู้หรือประสบการณ์ นักศึกษาที่สามารถแสดงได้ว่ามีความรู้ทักษะเพียงพอและเทียบเคียงได้กับผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาของหลักสูตรที่นักศึกษาศึกษาหรือประสงค์จะศึกษาควรได้รับการประเมินเพื่อการเทียบโอนความรู้หรือประสบการณ์ที่มีเพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและไม่ต้องเสียเวลาเรียนสิ่งที่คนรู้อยู่แล้วอีก การเทียบโอนความรู้หรือประสบการณ์ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่อการศึกษาในระบบ และเรื่อง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีในการเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่อการศึกษาในระบบ

2.2.4.8. คุณลักษณะของบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่พึงประสงค์

ความรู้ความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยทั่วไปจะมีความรู้ความสามารถอย่างน้อยต่อไปนี้

1) ความรู้ที่ครอบคลุม สอดคล้อง และเป็นระบบในสาขา/สาขาวิชาที่ศึกษา ตลอดถึงความเข้าใจในทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง

2) ความสามารถที่จะตรวจสอบปัญหาที่ซับซ้อนและพัฒนาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์จากความเข้าใจที่ลึกซึ้งของตนเองและความรู้จากสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องโดยอาศัยคำแนะนำแต่เพียงเล็กน้อย

3) ความสามารถในการค้นหา การใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ และแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ตลอดจนการเลือกใช้กลไกที่เหมาะสมในการสื่อสารผลการวิเคราะห์ต่อผู้รับข้อมูลข่าวสารกลุ่มต่างๆ

4) ในกรณีของหลักสูตรวิชาชีพ สิ่งสำคัญคือ ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพในวิชาชีพนั้นๆ

5) ในกรณีของหลักสูตรวิชาการที่ไม่มุ่งเน้นการปฏิบัติในวิชาชีพ สิ่งสำคัญคือ ความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในผลงานวิจัยต่างๆ ในสาขา/สาขาวิชานั้น ความสามารถในการแปลความหมาย การวิเคราะห์ และประเมินความสำคัญของการวิจัยในการขยายองค์ความรู้ในสาขา/สาขาวิชา

ส่วนคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย

1) มีความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหา และข้อโต้แย้งทั้งในสถานการณ์ส่วนบุคคลและของกลุ่มโดยการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการแสวงหาทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมไปปฏิบัติได้

2) สามารถประยุกต์ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและระเบียบวิธีการศึกษาค้นคว้าในสาขาวิชาของตนเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้งในสถานการณ์อื่น ๆ

3) สามารถพิจารณาแสวงหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทางวิชาการหรือวิชาชีพ โดยยอมรับข้อจำกัดของธรรมชาติของความรู้ในสาขาวิชาของตน

4) มีส่วนร่วมในการติดตามพัฒนาการในศาสตร์ของตนให้ทันสมัย และเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจของตนอยู่เสมอ

5) มีจริยธรรมและความรับผิดชอบสูงทั้งในบริบททางวิชาการ ในวิชาชีพและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

2.3 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

2.3.1 ความเป็นมาของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

การจัดการศึกษาหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ได้เริ่มดำเนินการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 โดยทบวงมหาวิทยาลัยได้มีประกาศ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2517 กำหนดให้หลักสูตรในระดับปริญญาตรีทุกหลักสูตร ต้องมีองค์ประกอบของ “วิชาพื้นฐานทั่วไป” อย่างน้อย 30 หน่วยกิต และให้ใช้คำว่า “วิชาศึกษาทั่วไป” แทน “วิชาพื้นฐานทั่วไป” ในปี พ.ศ. 2532 โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงศึกษาธิการ กำหนด เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ซึ่งเป็นเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่ใช้อยู่ ณ ปัจจุบัน และนิยาม โครงสร้างและองค์ประกอบ ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปว่า

“หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจในธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 ได้ระบุถึงการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปว่า

“วิชาศึกษาทั่วไป มีเจตนารมณ์เพื่อเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยให้ศึกษารายวิชาต่าง ๆ จนเกิดความซาบซึ้งและสามารถติดตามความก้าวหน้าในสาขาวิชานั้นได้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนควรจัดให้มีเนื้อหาวิชาที่เบ็ดเสร็จในรายวิชาเดียว ไม่ควรมีรายวิชาต่อเนื่องหรือรายวิชาชั้นสูงอีก และไม่ควรมารายวิชาเบื้องต้นหรือรายวิชาพื้นฐานของวิชาเฉพาะมาจัดเป็นวิชาศึกษาทั่วไป” ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการองค์ความรู้ เชื่อมโยงกับชีวิตและวิถีความเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบันและอนาคต สมดังเจตนารมณ์ของการศึกษาทั่วไป ซึ่งมีใช้เพียงการเรียนรู้อันขั้นพื้นฐาน แต่เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อบ่มเพาะให้ผู้เรียนมีจิตวิญญาณของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.3.2 แนวคิดของการศึกษาทั่วไป

การศึกษาทั่วไป หมายถึง องค์ความรู้ที่เหมาะสมซึ่งจะทำให้นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาสามารถเข้าใจถึงความเป็นไปของโลก และสิ่งที่พึงประสงค์ในการอยู่ร่วมในสังคม ตามบรรทัดฐานที่ถูกต้องไว้ในสังคมนั้น ๆ

การจัดการศึกษาทั่วไปได้เริ่มต้นขึ้นเป็นครั้งแรกที่ประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงศตวรรษที่ 19 หลังเกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรม เป็นรูปแบบที่เรียกว่า Thorough Education ซึ่งผู้เรียนทุกคนจะต้องใช้หลักสูตรเดียวกัน จากนั้นจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงในช่วงสงครามกลางเมือง (Civil War) ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของระบบการเลือกวิชาเสรี (Free Elective System) ซึ่งเรียกว่า Utilitarian Curriculum

ต่อมาในปลายศตวรรษที่ 19 เกิดการเปลี่ยนแปลงอีกครั้ง เนื่องจากอิทธิพลของรูปแบบ Research University ทำให้การศึกษาในรูปแบบมุ่งเน้นงานวิจัยเฉพาะด้าน (Research-Oriented Specialized Knowledge) เป็นที่แพร่หลายมากขึ้น กระทั่งในปี ค.ศ. 1901 (พ.ศ. 2444) Yale University ได้เริ่มต้นจัดระบบการศึกษารูปแบบใหม่ โดยจัดให้มีวิชาภาค หรือวิชา Major ขึ้นเป็นครั้งแรก และในช่วงเดียวกัน โปรแกรมเกียรตินิยมก็ถูกแนะนำขึ้นโดย Swarthmore College ซึ่งระบบการศึกษาทั้งสองรูปแบบนี้ยังคงใช้กันอยู่จนถึงปัจจุบัน เรียกว่า Liberal Education และมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบเรื่อยมา ทั้งด้วยการได้รับอิทธิพลจากมนุษยนิยมหรือความคิดหัวก้าวหน้า ซึ่งสิ่งสำคัญสำหรับการศึกษาทั่วไป ก็คือ การปรับเปลี่ยนให้เข้ากับลักษณะของสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตามกาลเวลา และหลังจากมีการเปลี่ยนแปลงหลากหลายรูปแบบ จึงทำให้การศึกษาทั่วไปในปัจจุบันมีลักษณะที่เรียกว่า Hybrids

อย่างไรก็ตาม อิทธิพลด้านความแตกต่างของผู้เรียนอันเนื่องมาจากลักษณะของสังคมอุตสาหกรรมที่มีความหลากหลายมากขึ้น และลักษณะของรูปแบบการจ้างงานที่แปรเปลี่ยนไป ทำให้เกิดรูปแบบการเรียนรู้ที่เรียกว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-Long Education) ขึ้น ส่งผลให้ระบบการศึกษาทั่วไป ที่ใช้กันอยู่อย่างหลากหลายถูกปรับเปลี่ยนให้เข้าสู่รูปแบบที่เหมาะสม โดยเนื้อหาของการศึกษาทั่วไป ต้องสามารถทราบได้ว่า ความรู้ในด้านใดบ้างที่มีความจำเป็นกับผู้เรียน ทางด้านกระบวนการ ก็ต้องมีความเข้าใจถึงความจำเป็นนั้น และในด้านของผลจากการเรียน ก็ต้องทราบถึงสิ่งที่คาดหวังจากผู้เรียนหลังจากได้ผ่านกระบวนการการเรียนรู้

ทั้งนี้ การควบคุมคุณภาพของการศึกษาทั่วไป แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ ลักษณะแรกคือ มาจากความคาดหวังของสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนาคุณภาพของตนเองให้สูงขึ้น และอีกลักษณะหนึ่งคือ การให้การยอมรับจากองค์กรต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้การตรวจสอบทั้งในระดับภาควิชา และในระดับสถาบันการศึกษา โดยมาตรฐานข้อ 2.2 ของ The Western Association of Schools and Colleges ระบุถึงความสำคัญของการศึกษาทั่วไปว่า จะต้องบูรณาการความรู้เพื่อให้บัณฑิตมีความพร้อมในการทำงาน และดำเนินชีวิตอยู่ร่วมในสังคม

2.3.3 กรอบแนวคิดหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ที่สอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (TQF : HEd) ประกอบด้วย 5 หมวด คือ

- หมวดที่ 1 นิยามของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
- หมวดที่ 2 ผลการเรียนรู้ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
- หมวดที่ 3 โครงสร้างและองค์ประกอบของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
- หมวดที่ 4 การจัดการเรียนการสอนของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
- หมวดที่ 5 รูปแบบการบริหารจัดการของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

หมวดที่ 1 นิยามของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง หมวดวิชาที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความรู้รอบ รู้กว้าง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก

หมวดที่ 2 ผลการเรียนรู้ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป*

สถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดองค์ประกอบของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ให้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป 8 ด้าน และสอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ระดับปริญญาตรี ดังนี้

1) มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

มีความรู้ความเข้าใจในความหมายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถประยุกต์ใช้ เพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเอง และช่วยเหลือผู้อื่น สามารถแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และความพอเพียง เป็นแบบอย่างที่ดีได้

2) ตระหนักและสำนึกในความเป็นไทย

สามารถอธิบายถึงคุณค่าและความสำคัญของเอกลักษณ์ที่ต้งามของไทย โดยเฉพาะในเรื่อง ศิลปวัฒนธรรม การใช้ภาษา การแต่งกาย และกีฬามารยาทอันดีงาม รวมทั้งคุณธรรมความกตัญญู กตเวที มีความภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น ต้องการอนุรักษ์และสืบทอดให้คงอยู่สืบไป

3) มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์กว้างไกล เข้าใจและเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มา แนวคิดและองค์ความรู้ของศาสตร์หลักสากล อันนำไปสู่ความเข้าใจในตนเอง มนุษย์ในฐานะปัจเจก สังคม ธรรมชาติ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลก และจักรวาล เพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตอย่างรู้เท่าทัน สร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามและรักษาไว้ซึ่งคุณค่า และมีวิสัยทัศน์ เคารพและเห็นคุณค่าของความเหมือนและความต่างของสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ซึ่งสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสอดคล้องเมื่ออยู่ในสภาวะแห่งดุลยภาพที่ยอมรับได้ของหุ้นส่วนนั้น ๆ

4) มีทักษะการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ทักษะสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือความสามารถในการประเมินตนเองและกำหนดเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา ซึ่งอาจเป็นการเรียนเพื่อรู้ เรียนเพื่อทำได้ เรียนเพื่ออยู่ร่วมกับบุคคลอื่น และเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองทั้งร่างกาย จิตใจ ความเฉลียวฉลาด ความอ่อนไหว ความมีสุนทรียะ และมิติทางจิตวิญญาณ (Learning to be) ส่วนความสามารถที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายคือทักษะการวางแผน และดำเนินการแสวงหาข้อมูลความรู้จากแหล่งและวิธีการที่หลากหลายทั้งในและนอกระบบ สถาบันการศึกษา

5) มีทักษะการคิดแบบองค์รวม

5.1 สามารถคิดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ในเชิงเหตุผล รวมทั้งเชื่อมโยงกระบวนการคิดแบบต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างรอบด้านและมีประสิทธิภาพ

5.2 สามารถเลือกวิธีคิดพิจารณาที่เหมาะสมต่อประเด็นปัญหาหนึ่ง ๆ ไม่ว่าจะด้วยการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แสดงการประเมินข้อมูลเพื่อชี้ให้เห็นความน่าเชื่อถือและให้ข้อสรุปอันจะนำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสม

5.3 สามารถศึกษาปัญหาที่มีความซับซ้อนและสามารถให้แนวทางแก้ปัญหาที่สร้างสรรค์ได้

5.4 สามารถใช้ทักษะการคิดพัฒนาให้เกิดเป็นปัญญา โดยมีลำดับการคิดจาก Discerning (Cognitive) สู่ Respecting (Affective) สู่ Engaging (Active) และที่สุดคือ Transforming (Reflective) ผลของการคิดคือ การเปลี่ยนแปลงตนเอง

6) มีจิตอาสาและสำนึกสาธารณะ เป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก

การมีจิตอาสา คือ การมีความเอาใจใส่ กระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา/แก้ปัญหาส่วนรวม/ชุมชน/สังคม ซึ่งแสดงออกในรูปของการกระทำที่มุ่งประโยชน์สุขแก่ผู้อื่นบนพื้นฐานของความตั้งใจดี เจตนาดี และเป็นไปตามความสมัครใจของคนโดยไม่มีการบังคับ

สำนึกสาธารณะ หมายถึง การที่บุคคลตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของการแบ่งปัน ดูแล เอาใจใส่ รักษาสมบัติต่าง ๆ ที่เป็นของส่วนรวม และไม่นำมาเป็นของส่วนตน

การเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก คือ การที่บุคคลสามารถเป็นที่พึ่งของตนเองและของสังคมไทยและสังคมโลกได้ ใฝ่รู้ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เข้าใจและยอมรับความเปลี่ยนแปลงของสังคม และวิทยาการต่างๆ พร้อมปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมตามสถานภาพและบทบาททางสังคม ณ เวลานั้นด้วยความกล้าหาญ บนพื้นฐานคุณธรรม ความรับผิดชอบ รวมทั้งเข้าใจยอมรับ และตระหนักในคุณค่าและความเท่าเทียมในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และวัฒนธรรมที่แตกต่าง พร้อมปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพ ยุติธรรม และเสมอภาค

7) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรู้เท่าทัน

สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการพัฒนาปัญญาความรู้ ด้านต่าง ๆ และเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สืบค้นข้อมูล คัดกรอง รวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อค้นพบได้อย่างเหมาะสมและเชื่อถือได้

8) ใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในการพูด การฟัง การอ่าน การเขียน และเลือกใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกันได้

หมวดที่ 3 จำนวนหน่วยกิตของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

จำนวนหน่วยกิตของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิตในระบบทวิภาค

หมวดที่ 4 การจัดการเรียนการสอนของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

การจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สามารถดำเนินการในลักษณะใด ๆ ที่นำไปสู่ผลการเรียนรู้ 8 ด้าน ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หมวดที่ 2) ทั้งนี้ให้ครอบคลุมสาระด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และภาษาในสัดส่วนที่เหมาะสม

การจัดการเรียนการสอนควรจัดให้มีเนื้อหาวิชาที่เปิดเสรีในรายวิชาเดียว ไม่ควรมีรายวิชาต่อเนื่องหรือรายวิชาชั้นสูงอีก และไม่ควรมำรายวิชาเบื้องต้นหรือรายวิชาพื้นฐานของวิชาเฉพาะมาเป็น/แทนวิชาศึกษาทั่วไปในหลักสูตรนั้น ๆ

หมวดที่ 5 รูปแบบการบริหารจัดการของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

การบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษามีหน่วยงานหรือคณะกรรมการระดับสถาบันที่เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่กำกับดูแล และประกันคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามนิยามและผลการเรียนรู้ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

2.3.4 หมวดศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร หมวดวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้กำหนดผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (1) เคารพสิทธิเสรีภาพของบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักประชาธิปไตย
- (2) ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎเกณฑ์ของสังคม
- (3) มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริตและมีจิตสาธารณะ
- (4) มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
- (5) ตระหนักในคุณค่าของคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (1) เข้าใจองค์ความรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ
- (2) สามารถติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีของวิชาศึกษาทั่วไป
- (3) สามารถนำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการแก้ปัญหาด้านวิชาการและวิชาชีพ
- (4) สามารถบูรณาการความรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อต่อยอดองค์ความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (1) คิดอย่างมีระบบบนพื้นฐานของข้อมูลและข้อเท็จจริง
- (2) สามารถสืบค้น ศึกษา และประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานเพื่อการวิเคราะห์ปัญหา
- (3) สามารถบูรณาการความรู้เพื่อการศึกษาปัญหาที่ซับซ้อนและเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหา

แก้ปัญหา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (1) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- (2) สามารถนำเสนอแนวความคิดอย่างสร้างสรรค์
- (3) แสดงภาวะผู้นำและผู้ตามได้อย่างเหมาะสม
- (4) มีความรับผิดชอบต่อผลของการกระทำและการนำเสนอ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (1) เข้าใจหลักเบื้องต้นทางคณิตศาสตร์และสถิติ
- (2) สามารถประยุกต์ใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์และสถิติในการศึกษาปัญหาและการนำเสนอ

รายงาน

- (3) สามารถเลือกสื่อ และเครื่องมือในการสืบค้น เก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล และแปลความหมาย รวมถึงการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม
- (4) สามารถใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อารียา ภูระหงษ์ (2555) ศึกษาสภาพปัญหาการเรียนวิชาการศึกษาทั่วไปของนักศึกษาภาค ปกติมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเรียนวิชาการศึกษาทั่วไป ใน 3 ด้าน คือประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้อง การเข้าชั้นเรียน การส่งงานและการสอบของนักศึกษา ภาคปกติที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการศึกษาทั่วไปที่เปิดสอน ในภาคเรียนที่ 1/2555 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาภาคปกติ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการศึกษาทั่วไปในภาคเรียนที่ 1 / 2555 จำนวน 370 คน เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า 1. ปัญหาด้าน

การเข้าชั้นเรียน โดยภาพรวมระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นปัญหาที่ว่าเข้าห้องเรียนไม่ได้เพราะ
แต่งตัวผิดระเบียบและไม่มีเวลาเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด 2. ประเด็นปัญหาด้านการส่งงานพบว่า
โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย 3. ประเด็นปัญหาด้านการสอบพบว่าโดยภาพรวมระดับปัญหาการสอบ
อยู่ในระดับน้อย ยกเว้นปัญหาในการเข้าระบบจองเวลาสอบอยู่ในระดับปานกลาง

วรพรรณี เม้าทองสุข (2554) ประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจุลชีววิทยา
อุตสาหกรรม พุทธศักราช 2549 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์
ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยแบบเชิง
ปริมาณและคุณภาพ ประชากรที่ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน อาจารย์จำนวน 10 คน
นักศึกษาจำนวน 89 คน ผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 39 คน และผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 15 คน เครื่องมือที่
ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 5 ชุด สำหรับผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ นักศึกษา ผู้สำเร็จ
การศึกษา และผู้ใช้บัณฑิต ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท ความ
คิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า ความสอดคล้องของหลักสูตรกับความ
ต้องการของประเทศและความต้องการของท้องถิ่นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และการจัด
แผนการศึกษาในหลักสูตรมีความสอดคล้องหรือเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย ด้านการประเมินปัจจัย
เบื้องต้น ความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า การประเมินด้าน
นักศึกษา อาจารย์ และปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ด้านการประเมิน
กระบวนการของหลักสูตร ความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า การ
จัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล และการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ด้านการ
ประเมินผลผลิตของหลักสูตร ความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า
ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อความรู้ความสามารถที่ได้รับจากหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ
พิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า ความรู้ความสามารถด้านวิชาการ และด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก
ความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาต่อความรู้ความสามารถที่ได้รับจากหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับ
มาก เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา และความพึงพอใจในงานที่
ปฏิบัติ รวมทั้ง การนำไปใช้ประโยชน์ของรายวิชาที่ได้ศึกษาในหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ความพึง
พอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะของบัณฑิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น
พบว่า ด้านลักษณะนิสัย หรือพฤติกรรมของบัณฑิต และความสามารถเชิงวิชาการของบัณฑิตอยู่ใน
ระดับมาก

อัจฉราวดี กำมุขไซ(มปป.) ศึกษาสภาพและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนในหมวด
ศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์ที่สอนรายวิชา
หมวดศึกษาทั่วไป และนิสิตที่เรียนรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553
จำนวน 377 คน ประกอบด้วย อาจารย์ที่สอนรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป จำนวน 76 คน และนิสิตที่
เรียนรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป จำนวน 301 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ผลการวิจัยพบว่า 1. ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์รายวิชา อาจารย์รับทราบวัตถุประสงค์ของ
รายวิชาจากเอกสารแสดงรายละเอียดของรายวิชา (Course Syllabus) และแจ้งวัตถุประสงค์ให้นิสิต
ทราบโดยแจกเอกสารรายละเอียดของรายวิชาก่อนทำการสอนต้นภาคการศึกษา และสอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์ได้แก่ มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่หาความรู้ และสามารถคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ได้อย่าง

มีเหตุผล มีความรอบรู้ โลกทัศน์ที่กว้างไกล เข้าใจตนเอง ผู้อื่น และสังคม และมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้ดี ปัญหาที่เกี่ยวกับการเตรียมการสอนที่สำคัญคือ ขาดบุคลากรช่วยจัดทำเอกสารการสอน เอกสารและตำราเพื่อการศึกษาค้นคว้าไม่เพียงพอ และไม่มีการประชุมชี้แจงในการเตรียมการสอน 2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมที่อาจารย์ใช้ในการเริ่มต้นบทเรียนใหม่สอดคล้องกับนิสิตระบุน คือเล่าเหตุการณ์ที่เชื่อมโยงกับบทเรียนใหม่ บอกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นิสิตทราบและสร้างสถานการณ์ที่เป็นปัญหาให้นิสิตคิด และอาจารย์ระบุวิธีการสอนที่ใช้เป็นประจำ ได้แก่ บรรยาย ฝึกปฏิบัติ และสาธิต ปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่สำคัญคือ สภาพห้องเรียนไม่เอื้ออำนวย พื้นฐานการเรียนรู้ของนิสิตแตกต่างกันมาก และเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เพียงพอ 3. ด้านการวัดและประเมินผลอาจารย์มีจุดมุ่งหมายในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอนของนิสิต เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการสอนของอาจารย์ และตัดสินผลการเรียน ตามลำดับ และอาจารย์แบ่งอัตราส่วนระหว่างภาคต่อปลายภาค ได้แก่ 70 : 30, 60 : 40 และ 50 : 50 และเน้นการวัดและประเมินผลที่สำคัญ 5 อันดับแรกคือ 1) ความเข้าใจ 2) การวิเคราะห์ 3) ความคิดริเริ่ม 4) จินตนาการ 5) การนำไปใช้ ปัญหาที่เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ที่สำคัญคือ ไม่สามารถวัดผลตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการวัดผล และไม่สามารถวัดผลได้อย่างสม่ำเสมอ

พิทักษ์ เหล็กกล้า (2555) ศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาให้สอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นประธานโปรแกรมวิชาพลศึกษา วิทยาศาสตร์การกีฬาหรือผู้ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 65 แห่ง และมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 12 แห่ง รวม 77 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่า ด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนพบว่า มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาพลศึกษาหรือการออกกำลังกายในหลักสูตรรายวิชาศึกษาทั่วไป จำนวนหน่วยกิตในการเรียนการสอน 3 หน่วยกิต มีจำนวนมากที่สุด เวลาในการเรียนการสอน 3 ชั่วโมง มีจำนวนมากที่สุด ลักษณะการจัดการเรียนการสอนเป็นรายวิชาทฤษฎีเกี่ยวกับหลักในการออกกำลังกายและมีการฝึกปฏิบัติ ด้านความคิดเห็นต่อหลักสูตรและแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาที่ควรจัดในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้เหมาะสมตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป มีค่าเฉลี่ยของความเห็นด้วยในระดับมากที่สุดคือ ควรมีการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในระดับอุดมศึกษา

พิมพ์พร พงษ์เหล่า (2555) ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ทั่วไป สำหรับนักศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีปทุม มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาในการเรียนการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ทั่วไป 2) เพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์ทั่วไป กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียน IS วิชาคณิตศาสตร์ทั่วไป(MAT101)ในภาคการศึกษา 2/2554 จำนวน 3 คน และอาจารย์ผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 5 ท่าน ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ อาศัยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือ จากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษา พบว่า 1) ปัญหาจากตัวนักศึกษาที่พบมากที่สุดคือ นักศึกษาพื้นฐานไม่ดี ไม่มีความอดทน ไม่ตั้งใจเรียน ไม่สามารถประยุกต์ความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาได้ ขาดเรียนบ่อยหรือเข้าเรียนช้า ไม่สนใจเรียน ไม่ชอบวิชาคณิตศาสตร์ ไม่ชอบการคิดคำนวณ ไม่ชอบทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง สู้ตรมมาก เนื้อหาในรายวิชา มากและยากเกินไป น่าเบื่อ 2) ปัญหาจากการเรียนการสอน พบมากที่สุด คือ อาจารย์เข้มงวดในการทำงาน สอนจริงจังทำให้บรรยากาศในการเรียนเครียด ไม่ใช้สื่อการสอน สอนเร็ว สอนไม่น่าสนใจ อธิบายไม่รู้เรื่อง และข้อสอบยากเกินไป 3) ผลจากการสนทนากลุ่มกับอาจารย์ในหมวดวิชาคณิตศาสตร์ ปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนการสอนเกิดจากความไม่พร้อมในเรื่องเครื่องเสียง คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ ส่วนปัญหาด้านการศึกษา นักศึกษาพื้นฐานไม่ดี เวลาที่ใช้ทำการสอนจำกัด เนื้อหาในหลักสูตรมาก นักศึกษามีจำนวนมาก การดูแลเอาใจใส่ทำได้ไม่ทั่วถึง จึงมีนักศึกษาตกมาก 4) แนวทางพัฒนา ควรจัดให้มีการสอนเสริมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ปรับแก้เนื้อหาในหลักสูตรให้สอดคล้องกับแต่ละคณะเพื่อจะได้นำไปใช้ได้จริง และตรวจเช็คอุปกรณ์ในชั้นเรียน ให้เรียบร้อยก่อนเปิดภาคเรียน

โครงการการศึกษาทั่วไป จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2549) ประเมินหลักสูตรการศึกษาทั่วไป ปีการศึกษา 2548 โดยการประเมินครอบคลุมด้านจุดมุ่งหมาย การเรียนการสอน และการบริหารจัดการ มีวิธีวิจัยประกอบด้วย การศึกษาเอกสาร และการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามการประเมินหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไป จากนั้นสุ่มจำนวน 2,398 คน และอาจารย์ผู้สอนรายวิชาการศึกษาทั่วไป จำนวน 48 คน นอกจากนี้ยังเก็บข้อมูลจากการประชุมเฉพาะกลุ่ม (focus group) นิสิต บัณฑิต ผู้บริหาร และผู้ใช้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความเห็นของนิสิตต่อจุดมุ่งหมายหลักสูตรการศึกษาทั่วไปโดยภาพรวมประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง ส่วนอาจารย์มีความเห็นว่าจุดมุ่งหมายหลักสูตรการศึกษาทั่วไปที่ประสบความสำเร็จระดับมาก ทั้งนิสิตและอาจารย์เห็นว่าจุดมุ่งหมายที่ประสบความสำเร็จในระดับมากอันดับแรก คือ การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม เช่นเดียวกับความคาดหวังต่อจุดมุ่งหมายหลักสูตรการศึกษาทั่วไปของนิสิตและอาจารย์เห็นตรงกันในระดับมาก อันดับแรก คือ การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

ประพันธ์ เกียรติเผ่า (2555) ศึกษาความคาดหวังผลการเรียนรู้และผลการเรียนรู้จริง ของนิสิตปริญญาตรี หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาพลศึกษาและสุขศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังผลการเรียนรู้และผลการเรียนรู้จริงของนิสิตปริญญาตรี หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรี หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาพลศึกษาและสุขศึกษา ปีการศึกษา 2554

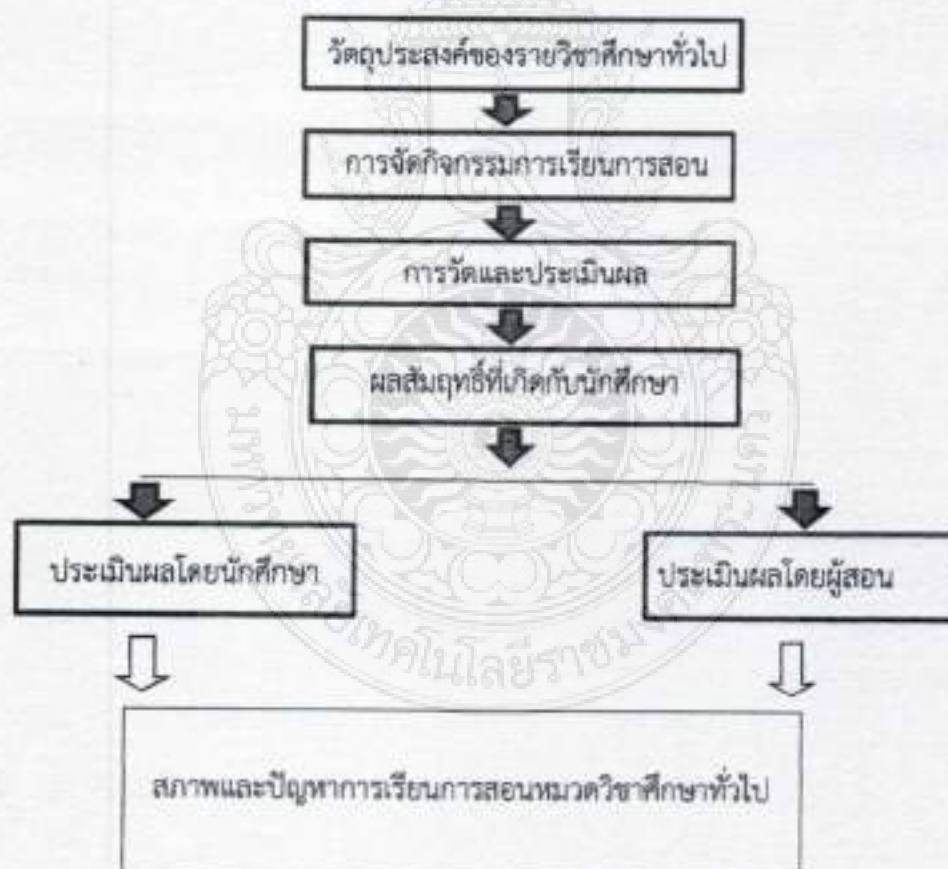
คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จำนวน 208 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบรายคู่ (Pair Sample T-Test) ทา ความแตกต่าง (Independent Samples T-Test, ONE WAY ANOVAs) ผลการศึกษาพบว่า ระดับ ความคาดหวังผลการเรียนรู้ ของนิสิตปริญญาตรี หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา และสุขศึกษา ในภาพรวม ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการสื่อสารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้าน ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา อยู่ในระดับปานกลาง ระดับผลการเรียนรู้จริง ใน ภาพรวม ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านการสื่อสารการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ และด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบความคาดหวังผลการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้จริง พบว่าค่าเฉลี่ยทั้ง 6 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > .05$) โดยเปรียบเทียบเพศที่ แตกต่างกับกับผลการเรียนรู้จริง พบว่าค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P > .05$) เปรียบเทียบช่วงอายุ ที่แตกต่างกันกับผลการเรียนรู้จริง พบว่าค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P > .05$) ยกเว้นด้านปัญญา ค่าเฉลี่ยแตกต่างกันทางสถิติ ($P > .05$) เปรียบเทียบชั้นปีการศึกษาที่แตกต่างกันกับผลการเรียนรู้ พบว่าค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P > .05$) ยกเว้นด้านปัญญาค่าเฉลี่ยแตกต่างกันทางสถิติ ($P > .05$) และเปรียบเทียบช่องทางการเข้าศึกษาที่แตกต่างกันกับผลการเรียนรู้จริง พบว่าค่าเฉลี่ยทั้ง 6 ด้าน ไม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > .05$)

ทรงสิริ วิจิตรานนท์ และคณะ(2557) ศึกษาคุณลักษณะบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยประยุกต์ที่ พึงประสงค์ของสถานประกอบการโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตหลักสูตรศิลปศาสตร สาขาวิชาภาษาไทยประยุกต์ตามกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ และเพื่อ เปรียบเทียบคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทยประยุกต์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ประยุกต์ที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะบัณฑิตหลักสูตรภาษาไทย ประยุกต์ที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสถานประกอบการและตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้าน คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) รองลงมา คือด้านทักษะพิสัยและด้าน ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$ และ $\bar{X} = 3.84$ ตามลำดับ) และเมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทยประยุกต์หลักสูตร ศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทยประยุกต์ที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เมื่อจำแนกตามสถานประกอบการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านทักษะพิสัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วน ตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถามกับความต้องการของสถานประกอบการและตามอัตลักษณ์ของ มหาวิทยาลัย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านพบว่า ด้านความรู้ และด้านคุณลักษณะของบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิง ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะพิสัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับประสบการณ์การทำงาน กับความต้องการของสถานประกอบการและ ตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้าน

คุณลักษณะของบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระยะเวลาทำงานร่วมกับบัณฑิตกับความต้องการของสถานประกอบการและตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะพิสัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านคุณลักษณะของบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ความต้องการของสถานประกอบการ มีความต้องการให้นักศึกษามีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้นจำนวนสูงสุดเป็นลำดับที่ 1 และต้องการให้นักศึกษามีทักษะเรื่องการสื่อสารภาษาไทย และภาษาอังกฤษเป็นลำดับที่ 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนเริ่มตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์รายวิชา เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนทั้ง 5 ด้าน (5 domains of learning) จากนั้นจึงเขียนแผนการสอน/หัวข้อที่สอนและกิจกรรม รวมถึงการวัดและประเมินผล ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาซึ่งจะต้องอาศัยแบบประเมินทั้งจากนักศึกษาและผู้สอน ดังแสดงในภาพ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนในหมวดศึกษาทั่วไปไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อนำข้อค้นพบเสนอต่อสาขาวิชาศึกษาทั่วไป ฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะศิลปศาสตร์พัฒนาปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์ปัจจุบัน โดยมีวิธีการและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1. วิธีการศึกษา
- 3.2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิธีการศึกษา

3.1.1 แหล่งข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการเก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา และผู้สอนต่อสภาพและปัญหาการเรียนรายวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งสร้างขึ้นจาก แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือเอกสาร วารสาร งานวิจัย และข้อมูลที่ได้รับการรวบรวมไว้แล้ว

3.1.2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1) ทบทวน วิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กรอบมาตรฐานอุดมศึกษา จาก หนังสือ เอกสาร งานวิจัยต่างๆ รวมถึงการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ได้แก่ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย และผู้สอน ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจะเป็นทั้งข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อหาข้อสรุปในการกำหนดกรอบการศึกษา

2) ผู้วิจัยสังเคราะห์และจัดหมวดหมู่ของข้อมูลจากข้อ 1 แล้วนำมาจำแนกเป็นประเด็นในการศึกษาและสร้างเครื่องมือในการศึกษา

3) ผู้วิจัยจะกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดหน่วยวิเคราะห์เป็นระดับปัจเจกบุคคล

4) ประสานงานกับผู้แจกแบบสอบถาม เพื่อทำความเข้าใจในแบบสอบถามให้มีความเข้าใจให้ตรงกัน ก่อนนำไปแจกตามคณะต่างๆที่นัดหมายไว้

3.2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร แบ่งเป็น กลุ่ม ได้แก่

2.1.1 อาจารย์ที่สอนรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป ในภาคเรียนที่ 1/2557 จำนวน 54 คน

2.1.2 นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป จำนวน 364 คน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

2.2.1 อาจารย์ที่สอนรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป ในภาคเรียนที่ 1/2557 จำนวน 54 คน โดยสุ่มแบบเจาะจง

2.2.2 นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไปในภาคเรียนที่ 1/2557 โดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) จำนวน 364 คน ในระดับความเชื่อมั่น 95% กำหนดความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) การคำนวณหาสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละคณะ ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละคณะ} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละคณะ}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาและการกำหนดขนาดตัวอย่าง

คณะ	ประชากร	ตัวอย่าง
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม	306	17
ศาสตร์		
เทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์	1,100	61
เทคโนโลยีสื่อสารมวลชน	414	23
บริหารธุรกิจ	2,599	143
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	257	14
วิศวกรรมศาสตร์	899	49
ศิลปศาสตร์	448	25
สถาปัตยกรรมศาสตร์และ	277	17
การออกแบบ		
อุตสาหกรรมสิ่งทอและการ	311	15
ออกแบบแฟชั่น		
รวม	6,611	364

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ และนักศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.3.1 แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบในเรื่องของคุณวุฒิการศึกษา กลุ่มวิชาที่สังกัด ประสบการณ์การสอน ตำแหน่งทางวิชาการ และจำนวนวิชาที่สอน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ใน 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านความรู้ จำนวน 4 ข้อ
3. ด้านทักษะทางปัญญา จำนวน 3 ข้อ
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบจำนวน 4 ข้อ
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด จำนวน 7 ข้อ ในประเด็นต่อไปนี้

1. ความจำเป็นของวิชาหมวดศึกษาทั่วไป
2. ความเหมาะสมของการเรียนรู้ในหมวดศึกษาทั่วไปด้านคุณธรรม
3. ความเหมาะสมของการเรียนรู้ในหมวดศึกษาทั่วไปด้านความรู้
4. ความเหมาะสมของการเรียนรู้ในหมวดศึกษาทั่วไปด้านทักษะปัญญา
5. ความเหมาะสมของการเรียนรู้ในหมวดศึกษาทั่วไปด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
6. ความเหมาะสมของการเรียนรู้ในหมวดศึกษาทั่วไปด้านทักษะตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

7. ข้อเสนอแนะที่คิดว่าเป็นประโยชน์ในการพัฒนานักศึกษาในหมวดศึกษาทั่วไป

3.3.2 แบบสอบถามนักศึกษา ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบในเรื่อง เพศ เชื้อชาติ วิทยาลัยโดยระบบ คณะที่สังกัด เกรดเฉลี่ยสะสมก่อนสอบเข้ามหาวิทยาลัย เกรดเฉลี่ยสะสมปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เนื้อหาในรายวิชาศึกษาทั่วไปใน 4 กลุ่มวิชา ได้แก่กลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอน 5 ด้าน เป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่

1. คุณธรรมจริยธรรม จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านความรู้ จำนวน 4 ข้อ
3. ด้านทักษะทางปัญญา จำนวน 3 ข้อ
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ จำนวน 4 ข้อ
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด จำนวน 7 ข้อ ในประเด็นต่อไปนี้

1. ความจำเป็นของวิชาหมวดศึกษาทั่วไป
2. ความเหมาะสมของการเรียนรู้ในหมวดศึกษาทั่วไปด้านคุณธรรม
3. ความเหมาะสมของการเรียนรู้ในหมวดศึกษาทั่วไปด้านความรู้
4. ความเหมาะสมของการเรียนรู้ในหมวดศึกษาทั่วไปด้านทักษะปัญญา

5. ความเหมาะสมของการเรียนรู้ในหมวดศึกษาทั่วไปด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

6. ความเหมาะสมของการเรียนรู้ในหมวดศึกษาทั่วไปด้านทักษะตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

7. ข้อเสนอแนะที่คิดว่าเป็นประโยชน์ในการพัฒนานักศึกษาในหมวดศึกษาทั่วไป

3.3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1). ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยาม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2). สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านการสื่อสารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่

3) ตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ (Validity) ก่อนนำเครื่องมือไปใช้ได้ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ ครอบคลุม และความเที่ยงตรง โดยขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ทรงวุฒิตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ และผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

4) ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงวุฒิไปหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (try out) กับตัวแทนนักศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) ได้ค่า reliability ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.97 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไปได้

แบบสอบถาม	ค่าสัมประสิทธิ์
ด้านคุณธรรม	0.918
ด้านความรู้	0.954
ด้านทักษะปัญญา	0.933
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	0.982
ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	0.891
รวมทุกด้าน	0.966

และเพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งจาก นักศึกษาและผู้สอนมาจัดทำเป็นประเด็นในการประชุมเฉพาะกลุ่ม (Focus Group) โดยคัดเลือก ผู้เข้าร่วมแบบเจาะจงได้แก่ รองคณบดีด้านวิชาการและวิจัย หัวหน้างานหลักสูตร หัวหน้าสาขาวิชา ศึกษาทั่วไป หัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาไทย หัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ หัวหน้ากลุ่มวิชา สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ หัวหน้ากลุ่มวิชาพลศึกษาและนันทนาการ รวมถึงตัวแทนนักศึกษา

3.4 การรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.4.1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับการอบมาตรฐานอุดมศึกษา หลักสูตร ศึกษาทั่วไป รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนศึกษาทั่วไป ตาม กรอบมาตรฐานอุดมศึกษา พ.ศ. 2552

3.4.1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ข้อมูลจากแบบสอบถาม และการประชุมเฉพาะกลุ่ม (focus group)

3.4.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนธันวาคม 2557 โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลักษณะของเครื่องมือ ดังนี้

3.4.2.1. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

1) แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอน ใช้วิธีการขอเข้าพบเป็นการส่วนตัวพร้อมทั้ง ขอความอนุเคราะห์อาจารย์ในการตอบแบบสอบถาม นัดหมายวัน เวลา ที่จะมาขอรับแบบสอบถาม คืน

2) แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา ผู้วิจัยจะประสานกับทางอาจารย์ผู้สอนนักศึกษา เพื่อขอเวลาเก็บข้อมูลจากนักศึกษาเพื่อให้ตอบแบบสอบถาม

3.4.2.2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ (Interview) และประชุมเฉพาะ กลุ่ม (Focus Group) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประชุมเฉพาะกลุ่มนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการนัด หมายวัน เวลา กับผู้ร่วมประชุมเฉพาะกลุ่มแล้วดำเนินการตามกำหนด

3.5. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1. ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากข้อคำถามปลายเปิดนั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการ วิเคราะห์

เนื้อหา (content analysis) แล้วนำเสนอตามประเด็นสำคัญ

3.5.2. ข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งได้จากข้อคำถามในแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วย โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS for Windows Version 11.5) นอกจากนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อสอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

3.5.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ ค่าความถี่ (frequency) และ ค่าสถิติร้อยละ (percentage)

3.5.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป ใช้ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

3.5.2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ของนักศึกษาใช้ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

3.5.2.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นระหว่างสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยใช้ การทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม (Paired-Samples T-Test)

3.5.2.5 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนหมวดวิชา ศึกษาทั่วไป ใช้ ค่าความถี่ (frequency) และ ค่าสถิติร้อยละ (percentage)

โดยเกณฑ์การให้คะแนนระดับความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนต่อระดับการ พัฒนาและระดับปัญหาการเรียนการสอนหมวดศึกษาทั่วไป จำแนกเป็น 5 ระดับคะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน	คะแนน
เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

หากไม่ระบุคำตอบ กำหนดค่าคะแนนให้เป็น 0 และจะไม่นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการ วิเคราะห์ เนื่องจากถือว่าเป็นค่าสูญหาย (Missing values)

สำหรับการกำหนดช่วงระดับคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	4.51 - 5.00
เห็นด้วยมาก	3.51 - 4.50
เห็นด้วยปานกลาง	2.51 - 3.50
เห็นด้วยน้อย	1.51 - 2.50
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1.00 - 1.50

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนในหมวดศึกษาทั่วไป ในกลุ่มวิชา กลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยขอเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป
- ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ของนักศึกษา
- ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ของนักศึกษา
- ตอนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้สอน
- ตอนที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ของผู้สอน
- ตอนที่ 7 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของผู้สอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามเพศ ระบบการสอบเข้ามหาวิทยาลัย คณะ
ที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสมก่อนเข้ามหาวิทยาลัย และเกรดเฉลี่ยสะสมปัจจุบัน

ลำดับ	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	145	39.84
	หญิง	219	60.16
2	ระบบการเข้าสอบมหาวิทยาลัย		
	โควตา (ระบบรับตรง)	124	34.07
	Admission	24	6.59
	สอบตรง	204	56.04
	โครงการพิเศษ	12	3.30
3	คณะที่ศึกษา		
	ครุศาสตร์อุตสาหกรรม	17	4.67
	เทคโนโลยีวิศวกรรมศาสตร์	61	16.76
	เทคโนโลยีสื่อสารมวลชน	23	6.32
	บริหารธุรกิจ	143	39.29
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	14	3.85
	วิศวกรรมศาสตร์	49	13.46
	ศิลปศาสตร์	25	6.87
	อุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น	17	4.67
	สถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ	15	4.12
4	เกรดเฉลี่ยสะสมก่อนสอบเข้ามหาวิทยาลัย		
	2.00-2.49	25	6.87
	2.50-2.99	147	40.38
	3.00-3.49	139	38.19
	3.50-4.00	53	14.56
5	เกรดเฉลี่ยสะสมปัจจุบัน		
	2.00-2.49	52	14.29
	2.50-2.99	134	36.81
	3.00-3.49	123	33.79
	3.50-4.00	55	15.11
	รวม	364	100.00

จากตาราง 4.1 พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.16 ศึกษาในคณะบริหารธุรกิจ จำนวนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 39.29 นักศึกษาส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยก่อนเข้ามหาวิทยาลัย อยู่ระหว่าง 2.50-2.99 คิดเป็นร้อยละ 40.38 และมีเกรดเฉลี่ยสะสมปัจจุบันอยู่ระหว่าง 2.50-2.99 จำนวนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 36.81

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความหมายความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อเนื้อหาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มภาษาไทย

กลุ่มภาษาไทย	$\bar{X}$	S.D	ระดับความหมาย
1. ความบ่อยครั้งในการนำไปใช้	4.00	0.87	มาก
2. ตรงกับความต้องการของสาขาวิชาที่เรียน	3.64	0.88	มาก
3. ความเหมาะสมในปริมาณเนื้อหา	3.71	0.75	มาก
4. มีความทันสมัย	3.50	0.76	มาก
5. เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น	3.78	0.74	มาก
รวม	3.72	0.60	มาก

จากตาราง 4.2 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อเนื้อหาหมวดศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาภาษาไทย ในภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นได้ว่า นักศึกษาเห็นด้วยในรายข้อความบ่อยครั้งในการนำไปใช้ค่าเฉลี่ยสูงสุด($\bar{X}=4.00$) รองลงมาคือเห็นด้วยในรายข้อพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นและความเหมาะสมในเนื้อหา($\bar{X} = 3.78$ และ $\bar{X} = 3.71$ ตามลำดับ)

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความหมายความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อเนื้อหาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ

กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ	$\bar{X}$	S.D	ระดับความหมาย
1. ความบ่อยครั้งในการนำไปใช้	3.78	0.90	มาก
2. ตรงกับความต้องการของสาขาวิชาที่เรียน	3.96	0.82	มาก
3. ความเหมาะสมในปริมาณเนื้อหา	3.80	0.81	มาก
4. มีความทันสมัย	3.94	0.80	มาก
5. เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น	4.01	0.85	มาก
รวม	3.89	0.64	มาก

จากตาราง 4.3 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อเนื้อหาหมวดศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศในภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นได้ว่า นักศึกษาเห็นด้วยในรายข้อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.01$)

รองลงมาคือตรงกับความต้องการของสาขาวิชาที่เรียน และมีความทันสมัย ($\bar{X} = 3.96$ และ $\bar{X} = 3.94$ ตามลำดับ)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความหมายความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อเนื้อหาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	$\bar{X}$	S.D	ระดับความหมาย
1. ความบ่อยครั้งในการนำไปใช้	3.67	0.86	มาก
2. ตรงกับความต้องการของสาขาวิชาที่เรียน	3.41	0.86	ปานกลาง
3. ความเหมาะสมในปริมาณเนื้อหา	3.43	0.79	ปานกลาง
4. มีความทันสมัย	3.44	0.81	ปานกลาง
5. เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น	3.56	0.81	มาก
รวม	3.50	0.66	มาก

จากตาราง 4.4 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อเนื้อหาหมวดศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ในภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$ และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นได้ว่า นักศึกษาเห็นด้วยในรายข้อความบ่อยครั้งในการนำไปใช้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.67$) รองลงมาคือเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นและมีความทันสมัย ($\bar{X} = 3.56$ และ $\bar{X} = 3.44$ ตามลำดับ)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความหมายความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อเนื้อหาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	$\bar{X}$	S.D	ระดับความหมาย
1. ความบ่อยครั้งในการนำไปใช้	3.47	0.99	มาก
2. ตรงกับความต้องการของสาขาวิชาที่เรียน	3.43	0.94	ปานกลาง
3. ความเหมาะสมในปริมาณเนื้อหา	3.45	0.94	ปานกลาง
4. มีความทันสมัย	3.44	0.90	ปานกลาง
5. เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น	3.58	0.95	มาก
รวม	3.47	0.76	ปานกลาง

จากตาราง 4.5 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อเนื้อหาหมวดศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ในภาพรวมเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$ และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นได้ว่า นักศึกษาเห็นด้วยในรายข้อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.58$) รองลงมาคือความบ่อยครั้งในการนำไปใช้ และความเหมาะสมในปริมาณเนื้อหา ($\bar{X} = 3.47$ และ $\bar{X} = 3.45$ ตามลำดับ)

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความหมายความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อเนื้อหาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

กลุ่มวิชาพลศึกษาและนันทนาการ	$\bar{X}$	S.D	ระดับความหมาย
1. ความบ่อยครั้งในการนำไปใช้	3.38	0.99	ปานกลาง
2. ตรงกับความต้องการของสาขาวิชาที่เรียน	3.23	0.89	ปานกลาง
3. ความเหมาะสมในปริมาณเนื้อหา	3.31	0.95	ปานกลาง
4. มีความทันสมัย	3.31	0.89	ปานกลาง
5. เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น	3.32	0.98	ปานกลาง
รวม	3.30	0.79	ปานกลาง

จากตาราง 4.6 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อเนื้อหาหมวดศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาพลศึกษาและนันทนาการในภาพรวมเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นว่า นักศึกษาเห็นด้วยในรายข้อความบ่อยครั้งในการนำไปใช้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.38$) รองลงมาคือเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น และมีความทันสมัย ($\bar{X} = 3.32$ และ $\bar{X} = 3.31$ ตามลำดับ)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียนการสอนหมวดศึกษาทั่วไปด้านคุณธรรม

ด้านคุณธรรม	ระดับการพัฒนา			ระดับปัญหา		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ระดับความหมาย
1. เคารพสิทธิเสรีภาพของบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักประชาธิปไตย	3.69	0.88	มาก	2.88	1.17	ปานกลาง
2. ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎเกณฑ์ของสังคม	3.65	0.86	มาก	2.82	1.09	ปานกลาง
3. มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริตและมีจิตสาธารณะ	3.89	0.92	มาก	2.75	1.14	ปานกลาง
4. มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม	3.92	0.90	มาก	2.68	1.09	ปานกลาง
5. ตระหนักในคุณค่าของคุณธรรมจริยธรรม	3.81	0.88	มาก	2.63	1.07	ปานกลาง
รวม	3.79	0.72	มาก	2.75	0.96	ปานกลาง

จากตาราง 4.7 พบว่านักศึกษาเห็นด้วยกับระดับการพัฒนาด้านคุณธรรมโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นได้ว่านักศึกษาเห็นด้วยกับระดับการพัฒนาการมีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.92$) รองลงมาคือเห็นด้วยกับระดับการพัฒนาการมีวินัย ซื่อสัตย์สุจริตและมีจิตสาธารณะ และตระหนักในคุณค่าของคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X}=3.89$ และ $\bar{X} = 3.81$ ตามลำดับ)

ส่วนระดับปัญหาการเรียนการสอน ด้านคุณธรรมนักศึกษาเห็นด้วยว่ามีปัญหาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นได้ว่านักศึกษาเห็นด้วยว่าในรายข้อเคารพสิทธิเสรีภาพของบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักประชาธิปไตยมีปัญหา ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=2.88$) รองลงมาคือมีปัญหาในการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และกฎเกณฑ์ของสังคมและมีวินัย ซื่อสัตย์สุจริตและมีจิตสาธารณะ ($\bar{X} = 2.82$ และ $\bar{X} = 2.75$ ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียนการสอนหมวดศึกษาทั่วไปด้านความรู้

ด้านความรู้	ระดับการพัฒนา			ระดับปัญหา		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ระดับความหมาย
1. เข้าใจองค์ความรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ	3.76	0.86	มาก	2.65	1.02	ปานกลาง
2. สามารถติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีของวิชาศึกษาทั่วไป	3.73	0.91	มาก	2.63	1.01	ปานกลาง
3. สามารถนำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการแก้ปัญหาด้านวิชาการและวิชาชีพ	3.71	0.85	มาก	2.67	1.01	ปานกลาง
4. สามารถบูรณาการความรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อต่อยอดองค์ความรู้	3.72	0.86	มาก	2.57	1.00	ปานกลาง
รวม	3.72	0.69	มาก	2.63	0.87	ปานกลาง

จากตาราง 4.8 พบว่านักศึกษาเห็นด้วยกับระดับการพัฒนาด้านความรู้โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นได้ว่านักศึกษาเห็นด้วยกับระดับการพัฒนา รายข้อ เข้าใจองค์ความรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.76$) รองลงมาคือเห็นด้วยกับระดับการพัฒนา รายข้อ สามารถติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีของวิชาศึกษาทั่วไปและสามารถบูรณาการความรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ ($\bar{X}=3.73$ และ $\bar{X} = 3.72$ ตามลำดับ)

ส่วนระดับปัญหาการเรียนการสอน ด้านความรู้นักศึกษาเห็นด้วยว่ามีปัญหาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.63$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นได้ว่านักศึกษาเห็นด้วยว่า ในรายข้อสามารถนำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการแก้ปัญหาด้านวิชาการและวิชาชีพมีปัญหา ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=2.67$) รองลงมาคือมีปัญหาการเข้าใจองค์ความรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอย่างกว้างขวางและสามารถติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีของวิชาศึกษาทั่วไป ($\bar{X}=2.65$ และ $\bar{X} = 2.63$ ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นนักศึกษาที่มีต่อระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียนการสอนหมวด ศึกษาทั่วไปด้านทักษะปัญญา

ด้านทักษะปัญญา	ระดับการพัฒนา			ระดับปัญหา		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ระดับความหมาย
1. คิดอย่างมีระบบบนพื้นฐานของข้อมูลและข้อเท็จจริง	3.68	0.82	มาก	2.63	0.94	ปานกลาง
2. สามารถสืบค้น ดีความ และประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานเพื่อการวิเคราะห์ปัญหา	3.62	0.92	มาก	2.62	0.94	ปานกลาง
3. สามารถบูรณาการความรู้เพื่อการศึกษาปัญหาที่ซับซ้อนและเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหา	3.57	0.93	มาก	2.61	0.99	ปานกลาง
รวม	3.62	0.75	มาก	2.62	0.87	ปานกลาง

จากตาราง 4.9 พบว่านักศึกษาเห็นด้วยกับระดับการพัฒนาด้านทักษะปัญญาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นได้ว่านักศึกษาเห็นด้วยกับระดับการพัฒนา รายข้อ คิดอย่างมีระบบบนพื้นฐานของข้อมูลและข้อเท็จจริง ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.68$) รองลงมาคือเห็นด้วยกับระดับการพัฒนา รายข้อสามารถสืบค้น ดีความ และประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานเพื่อการวิเคราะห์ปัญหาและสามารถบูรณาการความรู้เพื่อการศึกษาปัญหาที่ซับซ้อนและเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหา ($\bar{X}=3.62$ และ $\bar{X} = 3.57$ ตามลำดับ)

ส่วนระดับปัญหาการเรียนการสอน ด้านทักษะปัญญานักศึกษาเห็นด้วยว่ามีปัญหาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.62$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นได้ว่านักศึกษาเห็นด้วยว่า ในรายข้อคิดอย่างมีระบบบนพื้นฐานของข้อมูลและข้อเท็จจริง ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=2.63$) รองลงมาคือมีปัญหาสามารถสืบค้น ดีความ และประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานเพื่อการวิเคราะห์ปัญหาและสามารถบูรณาการความรู้เพื่อการศึกษาปัญหาที่ซับซ้อนและเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหา ($\bar{X}=2.62$ และ $\bar{X} = 2.61$ ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียนการสอน
หมวดศึกษาทั่วไปด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและความรับผิดชอบ	ระดับการพัฒนา			ระดับปัญหา		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความหมาย
1. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	3.93	0.88	มาก	2.55	1.09	ปานกลาง
2. สามารถนำเสนอ แนวความคิดอย่างสร้างสรรค์	3.80	0.93	มาก	2.55	1.09	ปานกลาง
3. แสดงภาวะผู้นำและผู้ตามได้ อย่างเหมาะสม	3.76	0.91	มาก	2.52	1.05	ปานกลาง
4. มีความรับผิดชอบต่อผลของ การกระทำและการนำเสนอ	3.78	0.91	มาก	2.55	1.01	ปานกลาง
รวม	3.81	0.76	มาก	2.54	0.95	ปานกลาง

จากตาราง 4.10 พบว่านักศึกษาเห็นด้วยกับระดับการพัฒนาด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นว่านักศึกษาเห็นด้วยกับระดับการพัฒนารายข้อมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.93$) รองลงมาคือเห็นด้วยกับระดับการพัฒนารายข้อสามารถนำเสนอแนวความคิดอย่างสร้างสรรค์และมีความรับผิดชอบต่อผลของการกระทำและการนำเสนอ ($\bar{X}=3.80$ และ $\bar{X} = 3.78$ ตามลำดับ)

ส่วนระดับปัญหาการเรียนการสอน ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบนักศึกษาเห็นด้วยว่ามีปัญหาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.54$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นว่านักศึกษาเห็นด้วยว่าในรายมีปัญหามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถนำเสนอแนวความคิดอย่างสร้างสรรค์ และมีความรับผิดชอบต่อผลของการกระทำและการนำเสนอค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=2.55$) ในขณะที่ในรายข้อ แสดงภาวะผู้นำและผู้ตามได้อย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ย 2.52

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียนการสอน หมวดศึกษาทั่วไปด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิง ตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ	ระดับการพัฒนา			ระดับปัญหา		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความหมาย
1. เข้าใจหลักเบื้องต้นทาง คณิตศาสตร์และสถิติ	3.53	0.98	มาก	2.80	1.18	ปานกลาง
2. สามารถประยุกต์ใช้วิธีการ ทางคณิตศาสตร์และสถิติใน การศึกษาปัญหาและการ นำเสนอรายงาน	3.52	1.00	มาก	2.83	1.07	ปานกลาง
3. สามารถเลือกสื่อ และ เครื่องมือในการสืบค้น เก็บ รวบรวมข้อมูล ประมวลผล และ แปลความหมาย รวมถึงการ นำเสนอข้อมูลสารสนเทศได้ อย่างเหมาะสม	3.54	0.95	มาก	2.75	1.10	ปานกลาง
4. สามารถใช้ภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	3.49	1.01	ปานกลาง	2.84	1.06	ปานกลาง
รวม	3.52	0.80	มาก	2.80	0.98	ปานกลาง

จากตาราง 4.11 พบว่านักศึกษาเห็นด้วยกับระดับการพัฒนาด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นว่านักศึกษาเห็นด้วยกับระดับการพัฒนารายข้อสามารถเลือกสื่อ และเครื่องมือในการสืบค้น เก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล และแปลความหมาย รวมถึงการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.54$) รองลงมาคือเห็นด้วยกับระดับการพัฒนารายข้อเข้าใจหลักเบื้องต้นทางคณิตศาสตร์และสถิติและสามารถประยุกต์ใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์และสถิติในการศึกษาปัญหาและการนำเสนอรายงาน ($\bar{X} = 3.53$ และ $\bar{X} = 3.52$ ตามลำดับ)

ส่วนระดับปัญหาการเรียนการสอน ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนักศึกษาเห็นด้วยว่ามีปัญหาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นว่านักศึกษาเห็นด้วยว่าในรายข้อ สามารถใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมีปัญหา ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=2.63$) รองลงมาคือมีปัญหาสามารถประยุกต์ใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์และสถิติในการศึกษาปัญหาและการนำเสนอรายงานและเข้าใจหลักเบื้องต้นทางคณิตศาสตร์และสถิติ ($\bar{X} = 2.62$ และ $\bar{X} = 2.61$ ตามลำดับ)

ตาราง 4.12 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

ด้าน	ระดับการพัฒนา			ระดับปัญหา			t	p
	$\bar{X}$	ระดับ	S.D	$\bar{X}$	ระดับ	S.D		
1.คุณธรรม	3.79	มาก	0.72	2.75	ปานกลาง	0.96	14.375 ^{***}	.000
2.ความรู้	3.72	มาก	0.69	2.63	ปานกลาง	0.87	16.423 ^{***}	.000
3.ทักษะปัญญา	3.62	มาก	0.75	2.62	ปานกลาง	0.87	14.836 ^{***}	.000
4.ทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ	3.81	มาก	0.76	2.54	ปานกลาง	0.95	17.849 ^{***}	.000
5.ทักษะการวิเคราะห์เชิง ตัวเลข การสื่อสาร และการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.52	มาก	0.80	2.80	ปานกลาง	0.98	9.881 ^{**}	.000
รวมทุกด้าน	3.69	มาก	0.60	2.67	ปานกลาง	0.81	16.959 ^{***}	.000

จากตาราง 4.12 เมื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนมีระดับการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมและรายด้าน และมีระดับปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลางทั้งในภาพรวมและรายด้าน และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พบว่า แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .00

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ในการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นนักศึกษาต่อความจำเป็นในการศึกษาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. มีความจำเป็นเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ	75	30.74	2
2. มีความจำเป็นเพื่อเพิ่มทักษะความรู้ให้ครบทุกรอบด้าน	35	14.34	3
3. มีความจำเป็นเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน	111	45.49	1
4. มีความจำเป็นเพื่อต่อยอดสู่วิชาชีพ	5	2.05	5
5. มีความจำเป็นเพราะทำให้มีความรู้เพิ่มเติม	1	0.41	7
6. มีความจำเป็นเพื่อเพราะทำให้มีความรู้ใหม่ ๆ	4	1.64	6
7. มีความจำเป็นโดยเฉพาะภาษาอังกฤษต้องใช้ในการทำงาน	4	1.64	6
8. มีความจำเป็นเพื่อนำไปใช้ในการศึกษาต่อ	1	0.41	7
9. ไม่มีความจำเป็นเนื่องจากไม่ค่อยได้ใช้	7	2.87	4
10. ไม่มีความจำเป็นเนื่องจากไม่เกี่ยวข้องกับสายวิชาชีพ	1	0.41	7
รวม	244	100.00	

จากตาราง 4.13 นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในหัวข้อความจำเป็นในหมวดศึกษาทั่วไป โดยเห็นว่าหมวดศึกษาทั่วไปมีความจำเป็นเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน จำนวนสูงสุด เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 45.49 รองลงมาเห็นว่ามีความจำเป็นเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพและเพื่อเพิ่มทักษะความรู้ให้ครบทุกรอบด้าน เป็นอันดับ 2 และอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 30.74 และ 14.34 ตามลำดับ

ตาราง 4.14 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นนักศึกษาต่อความเหมาะสมในการเรียนรู้หมวดศึกษาทั่วไป ด้านคุณธรรม

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. มีความเหมาะสมเนื่องจากทำให้มีจิตสำนึก		14.96	2
2. มีความเหมาะสมเนื่องจากสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	35	0.85	5
	2	1.28	4
3. มีความเหมาะสมเนื่องจากสอนให้เป็นคนซื่อสัตย์	3	1.70	3
4. มีความเหมาะสมเนื่องจากเป็นพื้นฐานของการคิดดีทำดี	4		
5. มีความเหมาะสมเนื่องจากทำให้เป็นคนที่มีคุณภาพในการดำเนินชีวิต		0.43	6
	1	0.43	6
6. มีความเหมาะสมเนื่องจากเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ	1	0.85	5
7. มีความเหมาะสมเนื่องจากสอนให้เป็นคนมีระเบียบ	2	1.70	3
8. มีความเหมาะสมเนื่องจากสร้างวินัยในตนเอง	4	0.43	6
9. มีความเหมาะสมเพราะขาดไม่ได้ในสังคมไทย	1	76.51	1
10. มีความเหมาะสมเนื่องจากทำให้มีคุณธรรม	179	0.43	6
11. มีความเหมาะสมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	1	0.43	6
12. มีความเหมาะสมเนื่องจากสังคมไทยในปัจจุบันขาดจริยธรรม	1		
รวม	234	100.00	

จากตาราง 4.14 นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในหัวข้อความเหมาะสมของหมวดศึกษาทั่วไป ด้านคุณธรรม โดยเห็นว่าหมวดศึกษาทั่วไปมีความเหมาะสมเนื่องจากทำให้มีคุณธรรม จำนวนสูงสุด เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 76.51 รองลงมาเห็นว่ามีความเหมาะสมเนื่องจากทำให้มีจิตสำนึก เป็นอันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 30.74 และ 14.96

ตาราง 4.15 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นนักศึกษาต่อความเหมาะสมในการเรียนรู้หมวดศึกษาทั่วไป ด้านความรู้

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. มีความเหมาะสมเนื่องจากสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	62	30.69	2
2. มีความเหมาะสมเนื่องจากเป็นต้นทุนความคิดสร้างสรรค์	16	7.92	3
3. มีความเหมาะสมเนื่องจากสามารถต่อยอดความรู้ได้	15	7.43	4
4. มีความเหมาะสมเนื่องจากทำให้เป็นคนทันโลก	15	0.99	6
5. มีความเหมาะสมเนื่องจากเป็นพื้นฐานแนวคิด	2	0.50	7
6. มีความเหมาะสมเนื่องจากสามารถนำไปใช้ในการ ประกอบอาชีพ	1	0.50	7
7. มีความเหมาะสมเนื่องจากสามารถนำไปพัฒนาตนเอง	4	1.98	5
8. มีความเหมาะสมเพราะทำให้เพิ่มพูนความรู้มากขึ้น	99	49.00	1
9. มีความเหมาะสมเพราะทำให้รู้เท่าทันคนอื่น ๆ	2	0.99	5
รวม	202	100.00	

จากตาราง 4.15 นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในหัวข้อความเหมาะสมในการเรียนรู้หมวดศึกษาทั่วไปด้านความรู้ โดยเห็นว่าหมวดศึกษาทั่วไป ด้านความรู้ มีความเหมาะสมเพราะทำให้เพิ่มพูนความรู้มากขึ้น จำนวนสูงสุด เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 49.00 รองลงมาเห็นว่ามีความเหมาะสมเนื่องจากสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและมีความเหมาะสมเนื่องจากเป็นต้นทุนความคิดสร้างสรรค์ เป็นอันดับ 2 และอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 30.69 และ 7.92 ตามลำดับ

ตาราง 4.16 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นนักศึกษาต่อความเหมาะสมในการเรียนรู้หมวดศึกษาทั่วไป ด้านทักษะปัญญา

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. มีความเหมาะสมเนื่องจากสามารถนำไปพัฒนาความรู้	1	0.53	5
2. มีความเหมาะสมเนื่องจากสามารถนำไปพัฒนาตนเอง	3	1.57	4
3. มีความเหมาะสมเพราะทำให้มีความคิดรอบคอบ มีเหตุผล	11	5.79	3
4. มีความเหมาะสมเพราะทำให้พัฒนาระบบการคิดและ วิเคราะห์ปัญหา	98	51.58	1
5. มีความเหมาะสมทำให้มีความรู้เพิ่ม	1	0.53	5
6. มีความเหมาะสมทำให้เสริมทักษะทางปัญญา	76	40.00	2
รวม	190	100.00	

จากตาราง 4.16 นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในหัวข้อความเหมาะสมในการเรียนรู้หมวดศึกษาทั่วไปด้านทักษะปัญญา โดยเห็นว่าหมวดศึกษาทั่วไป ด้านทักษะปัญญา มีความเหมาะสมเพราะทำให้พัฒนาระบบการคิดและวิเคราะห์ปัญหา จำนวนสูงสุด เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 51.58 รองลงมาเห็นว่ามีเหมาะสม ทำให้เสริมทักษะทางปัญญาและมีความเหมาะสมเพราะทำให้มีความคิดรอบคอบ มีเหตุผล เป็นอันดับ 2 และอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 40.00 และ 5.79 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นนักศึกษาต่อความเหมาะสมในการเรียนรู้หมวดศึกษาทั่วไป ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. มีความเหมาะสมทำให้กล้าแสดงออก	3	1.46	4
2. มีความเหมาะสมทำให้มีวินัย	9	4.37	3
3. มีความเหมาะสมทำให้เข้ากับผู้อื่นได้	117	56.79	1
4. มีความเหมาะสมทำให้พัฒนาความรับผิดชอบ	77	37.38	2
รวม	206	100.00	

จากตาราง 4.17 นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในหัวข้อความเหมาะสมในการเรียนรู้หมวดศึกษาทั่วไป ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ โดยเห็นว่าหมวดศึกษาทั่วไป ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบมีความเหมาะสมทำให้เข้ากับผู้อื่นได้ จำนวนสูงสุด เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 56.79 รองลงมาเห็นว่ามีเหมาะสมทำให้พัฒนาความรับผิดชอบ และมีความเหมาะสมเพราะทำให้มีวินัย เป็นอันดับ 2 และอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 37.38 และ 4.37 ตามลำดับ

ตาราง 4.18 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นนักศึกษาต่อความเหมาะสมในการเรียนรู้หมวดศึกษาทั่วไป ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. มีความเหมาะสมทำให้สามารถค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมได้ง่าย	1	0.52	6
2. มีความเหมาะสมทำให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ	40	20.62	3
3. มีความเหมาะสมทำให้มีความคิดวิเคราะห์	15	7.73	4
4. มีความเหมาะสมเนื่องจากสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพ	80	41.24	1
5. มีความเหมาะสมทำให้มีทักษะมากขึ้น	52	26.79	2
6. ไม่เหมาะสมเพราะไม่ตรงกับสาขา	1	0.52	6
7. ไม่เหมาะสมเพราะเนื้อหาหนักเกินไป	1	0.52	6
8. ไม่เหมาะสมเพราะมีโอกาสนำความรู้ด้านนี้น้อย	4	2.06	5
รวม	194	100.00	

จากตาราง 4.18 นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในหัวข้อความเหมาะสมในการเรียนรู้หมวดศึกษาทั่วไปด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเห็นว่าหมวดศึกษาทั่วไป ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความเหมาะสมเนื่องจากสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพ จำนวนสูงสุด เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 41.24 รองลงมาเห็นว่ามีความเหมาะสมทำให้มีทักษะมากขึ้น และมีความเหมาะสมทำให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ เป็นอันดับ 2 และอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 26.79 และ 4.37 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นนักศึกษาต่อข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. ควรปรับเทคนิคการสอนให้น่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ	7	12.73	3
2. ควรปรับเนื้อหาให้เข้าใจง่ายขึ้น	10	18.18	2
3. ควรปรับเนื้อหาให้ทันสมัย	26	47.27	1
4. ควรปรับเนื้อหาให้น้อยลง	4	7.27	4
5. ควรปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับวิชาชีพ	3	5.46	5
6. ควรเพิ่มเนื้อหาให้มากขึ้น	1	1.82	6
7. ควรเพิ่มเติมทักษะทางภาษา	4	7.27	4
รวม	55	100.00	

จากตาราง 4.19 นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในหัวข้อข้อเสนอแนะอื่นๆในการเรียนรู้หมวดศึกษาทั่วไปโดยเห็นว่าหมวดศึกษาทั่วไป ควรปรับเนื้อหาให้ทันสมัย จำนวนสูงสุด เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 47.27 รองลงมาเห็นว่าควรปรับเนื้อหาให้เข้าใจง่ายขึ้นและควรปรับเทคนิคการสอนให้น่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ เป็นอันดับ 2 และอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 18.18 และ 12.73 ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอน

ตาราง 4.20 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ผู้สอนจำแนกตามวุฒิการศึกษากลุ่มวิชาที่สังกัด
ประสบการณ์การสอน ตำแหน่งทางวิชาการ และจำนวนวิชาที่สอน

ลำดับ	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1	วุฒิการศึกษา		
	ปริญญาโท	41	75.93
	ปริญญาเอก	13	24.07
2	กลุ่มวิชาที่สังกัด		
	ภาษาไทย	8	14.82
	พลศึกษา	9	16.67
	ภาษาต่างประเทศ	18	33.33
	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	15	27.78
	วิทยาศาสตร์	4	7.41
3	ประสบการณ์การสอน		
	1-5 ปี	10	18.52
	6-10 ปี	5	9.26
	11-15 ปี	3	5.56
	16-20 ปี	10	18.52
	21 ปีขึ้นไป	26	48.15
4	ตำแหน่งทางวิชาการ		
	อาจารย์	33	61.11
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	21	38.89
5	จำนวนวิชาที่สอน		
	1 วิชา	6	11.11
	2 วิชา	21	38.89
	3 วิชา	24	44.44
	4 วิชา	2	3.70
	4 วิชาขึ้นไป	1	1.85
	รวม	54	100.00

จากตาราง 4.20 พบว่า อาจารย์ผู้สอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป 3 ใน 4 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทคิดเป็นร้อยละ 75.93 สังกัดกลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศจำนวนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 33.33 เกือบครึ่งของอาจารย์มีประสบการณ์การสอน 21 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 48.15) และ 2 ใน 3 ของอาจารย์ยังดำรงตำแหน่งอาจารย์ (ร้อยละ 61.11) ส่วนจำนวนวิชาที่สอนเกือบครึ่งของอาจารย์ที่สอน 3 วิชา (ร้อยละ 44.44)

ตอนที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของนักศึกษาตามความคิดเห็นของผู้สอน

ตาราง 4.21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของอาจารย์หมวดศึกษาทั่วไปที่มีต่อระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียนการสอน ด้านคุณธรรมของนักศึกษา

ด้านคุณธรรม	ระดับการพัฒนา			ระดับปัญหา		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ระดับความหมาย
1. เคารพสิทธิเสรีภาพของบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักประชาธิปไตย	3.52	0.94	มาก	2.93	1.00	ปานกลาง
2. ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และกฎเกณฑ์ของสังคม	3.57	0.86	มาก	3.09	1.05	ปานกลาง
3. มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริตและมีจิตสาธารณะ	3.44	0.92	มาก	3.00	0.97	ปานกลาง
4. มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ รับผิดชอบต่องานตนเองและสังคม	3.54	0.79	มาก	2.93	0.94	ปานกลาง
5. ตระหนักในคุณค่าของคุณธรรม จริยธรรม	3.56	0.88	มาก	2.98	0.94	ปานกลาง
รวม	3.52	0.78	มาก	2.98	0.87	ปานกลาง

จากตาราง 4.21 พบว่าอาจารย์เห็นด้วยกับระดับการพัฒนาด้านคุณธรรมของนักศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นได้ว่าอาจารย์เห็นด้วยกับระดับการพัฒนาข้อปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎเกณฑ์ของสังคม ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.57$) รองลงมาคือมีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ รับผิดชอบต่องานตนเองและสังคมและเคารพสิทธิเสรีภาพของบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.54$ และ $\bar{X} = 3.52$ ตามลำดับ)

ส่วนระดับปัญหาการเรียนการสอน ด้านคุณธรรมอาจารย์เห็นด้วยว่ามีปัญหาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นได้ว่าอาจารย์เห็นด้วยว่าในรายข้อปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎเกณฑ์ของสังคมมีปัญหา ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.09$) รองลงมาคือมีวินัย ซื่อสัตย์สุจริตและมีจิตสาธารณะและตระหนักในคุณค่าของคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 3.00$ และ $\bar{X} = 2.98$ ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของอาจารย์หมวดศึกษาทั่วไปที่มีต่อระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียนการสอน ด้านความรู้ของนักศึกษา

ด้านความรู้	ระดับการพัฒนา			ระดับปัญหา		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความหมาย
1. เข้าใจองค์ความรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ	3.41	0.83	ปานกลาง	3.00	0.91	ปานกลาง
2. สามารถติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีของวิชาศึกษาทั่วไป	3.30	1.00	ปานกลาง	3.07	0.92	ปานกลาง
3. สามารถนำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการแก้ปัญหาด้านวิชาการและวิชาชีพ	3.17	0.98	ปานกลาง	3.04	0.99	ปานกลาง
4. สามารถบูรณาการความรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อต่อยอดองค์ความรู้	3.31	0.94	ปานกลาง	3.09	0.97	ปานกลาง
รวม	3.29	0.84	ปานกลาง	3.05	0.88	ปานกลาง

จากตาราง 4.22 พบว่าอาจารย์เห็นด้วยกับระดับการพัฒนาความรู้ของนักศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นว่าอาจารย์เห็นด้วยกับระดับการพัฒนาของนักศึกษารายข้อ เข้าใจองค์ความรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.41$) รองลงมาคือเห็นด้วยกับระดับการพัฒนารายข้อสามารถบูรณาการความรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อต่อยอดองค์ความรู้และสามารถติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีของวิชาศึกษาทั่วไป ($\bar{X} = 3.31$ และ $\bar{X} = 3.30$ ตามลำดับ)

ส่วนระดับปัญหาการเรียนการสอน ด้านความรู้อาจารย์เห็นว่านักศึกษามีปัญหาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นว่าอาจารย์เห็นด้วยว่าในรายข้อสามารถบูรณาการความรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ นักศึกษามีปัญหาค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=2.67$) รองลงมาคือสามารถติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีของวิชาศึกษาทั่วไปและสามารถนำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการแก้ปัญหาด้านวิชาการและวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.07$ และ $\bar{X} = 3.04$ ตามลำดับ)

ตาราง 4.23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของอาจารย์หมวดศึกษาทั่วไปที่มีต่อระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียนการสอน ด้านทักษะปัญญาของนักศึกษา

ด้านทักษะปัญญา	ระดับการพัฒนา			ระดับปัญหา		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความหมาย
1. คิดอย่างมีระบบบนพื้นฐานของข้อมูลและข้อเท็จจริง	3.46	0.88	ปานกลาง	2.98	0.96	ปานกลาง
2. สามารถสืบค้น ตีความ และประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานเพื่อการวิเคราะห์ปัญหา	3.33	0.91	ปานกลาง	3.07	0.98	ปานกลาง
3. สามารถบูรณาการความรู้เพื่อการศึกษาปัญหาที่ซับซ้อนและเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหา	3.24	0.91	ปานกลาง	3.02	0.98	ปานกลาง
รวม	3.34	0.83	ปานกลาง	3.02	0.88	ปานกลาง

จากตาราง 4.23 พบว่าอาจารย์เห็นด้วยกับระดับการพัฒนาด้านทักษะปัญญาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นได้ว่าอาจารย์เห็นด้วยกับระดับการพัฒนารายข้อ คิดอย่างมีระบบบนพื้นฐานของข้อมูลและข้อเท็จจริง ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.46$) รองลงมาคือเห็นด้วยกับระดับการพัฒนารายข้อสามารถสืบค้น ตีความ และประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานเพื่อการวิเคราะห์ปัญหาและสามารถบูรณาการความรู้เพื่อการศึกษาปัญหาที่ซับซ้อนและเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 3.33$ และ $\bar{X} = 3.24$ ตามลำดับ)

ส่วนระดับปัญหาการเรียนการสอน ด้านทักษะปัญญาอาจารย์เห็นว่านักศึกษามีปัญหาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นได้ว่าอาจารย์เห็นด้วยว่าในรายข้อสามารถสืบค้น ตีความ และประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานเพื่อการวิเคราะห์ นักศึกษามีปัญหา ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.07$) รองลงมาคือมีปัญหาในรายข้อสามารถบูรณาการความรู้เพื่อการศึกษาปัญหาที่ซับซ้อนและเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาและคิดอย่างมีระบบบนพื้นฐานของข้อมูลและข้อเท็จจริง ($\bar{X} = 3.02$ และ $\bar{X} = 2.98$ ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของอาจารย์หมวดศึกษาทั่วไปที่มีต่อระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียนการสอน ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ของนักศึกษา

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	ระดับการพัฒนา			ระดับปัญหา		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ระดับความหมาย
1. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	3.76	0.82	มาก	2.74	1.04	ปานกลาง
2. สามารถนำเสนอแนวความคิดอย่างสร้างสรรค์	3.65	0.82	มาก	2.74	1.10	ปานกลาง
3. แสดงภาวะผู้นำและผู้ตามได้อย่างเหมาะสม	3.48	0.88	ปานกลาง	2.81	0.99	ปานกลาง
4. มีความรับผิดชอบต่อผลของการกระทำและการนำเสนอ	3.48	0.90	ปานกลาง	2.83	1.02	ปานกลาง
รวม	3.59	0.75	มาก	2.78	0.91	ปานกลาง

จากตาราง 4.24 พบว่าอาจารย์เห็นด้วยว่านักศึกษามีระดับการพัฒนาด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นได้ว่าอาจารย์เห็นด้วยว่านักศึกษามีระดับการพัฒนารายข้อมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.76$) รองลงมาคือเห็นด้วยว่านักศึกษามีการพัฒนารายข้อสามารถนำเสนอแนวความคิดอย่างสร้างสรรค์และมีความรับผิดชอบต่อผลของการกระทำและการนำเสนอ ($\bar{X} = 3.65$ และ $\bar{X} = 3.48$ ตามลำดับ)

ส่วนระดับปัญหาการเรียนการสอน ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบอาจารย์เห็นด้วยว่านักศึกษามีปัญหาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นได้ว่าอาจารย์เห็นด้วยว่าในรายข้อมีความรับผิดชอบต่อผลของการกระทำและการนำเสนอมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=2.83$) รองลงมา คือ แสดงภาวะผู้นำและผู้ตามได้อย่างเหมาะสม และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถนำเสนอแนวความคิดอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 2.81$ และ $\bar{X} = 2.74$ ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของอาจารย์หมวดศึกษาทั่วไปที่มีต่อระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียนการสอนด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษา

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิง ตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ	ระดับการพัฒนา			ระดับปัญหา		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความหมาย
1. เข้าใจหลักเบื้องต้นทาง คณิตศาสตร์และสถิติ	3.20	1.03	ปานกลาง	3.00	1.08	ปานกลาง
2. สามารถประยุกต์ใช้วิธีการ ทางคณิตศาสตร์และสถิติใน การศึกษาปัญหาและการ นำเสนอรายงาน	3.13	0.99	ปานกลาง	3.06	1.05	ปานกลาง
3. สามารถเลือกสื่อ และ เครื่องมือในการสืบค้น เก็บ รวบรวมข้อมูล ประมวลผล และ แปลความหมาย รวมถึงการ นำเสนอข้อมูลสารสนเทศได้ อย่างเหมาะสม	3.31	0.88	ปานกลาง	3.02	1.00	ปานกลาง
4. สามารถใช้ภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	3.11	1.02	ปานกลาง	3.33	1.04	ปานกลาง
รวม	3.18	0.89	ปานกลาง	3.10	0.97	ปานกลาง

จากตาราง 4.25 พบว่าอาจารย์เห็นด้วยว่านักศึกษามีระดับการพัฒนาด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.18$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นได้ว่าอาจารย์เห็นด้วยว่านักศึกษามีระดับการพัฒนาในรายข้อ สามารถเลือกสื่อ และเครื่องมือในการสืบค้น เก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล และแปลความหมาย รวมถึงการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.31$) รองลงมาคือเข้าใจหลักเบื้องต้นทางคณิตศาสตร์และสถิติกับระดับการพัฒนารายข้อและสามารถประยุกต์ใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์และสถิติในการศึกษาปัญหาและการนำเสนอรายงาน ($\bar{X} = 3.20$ และ $\bar{X} = 3.13$ ตามลำดับ)

ส่วนระดับปัญหาการเรียนการสอน ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอาจารย์เห็นด้วยว่านักศึกษามีปัญหาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$) และเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นได้ว่าอาจารย์เห็นด้วยว่าในรายข้อ สามารถใช้ภาษาไทย และภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักศึกษามีปัญหา ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.33$) รองลงมาคือมีปัญหาสามารถประยุกต์ใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์และสถิติในการศึกษาปัญหาและการ

นำเสนอรายงานและสามารถเลือกสื่อ และเครื่องมือในการสืบค้น เก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล และแปลความหมาย รวมถึงการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.06$ และ $\bar{X} = 3.02$ ตามลำดับ)

ตาราง 4.26 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

ด้าน	ระดับการพัฒนา			ระดับปัญหา			t	p
	$\bar{X}$	ระดับ	S.D	$\bar{X}$	ระดับ	S.D		
1.คุณธรรม	3.52	มาก	0.78	2.98	ปานกลาง	0.87	2.906**	.005
2.ความรู้	3.29	ปานกลาง	0.84	3.05	ปานกลาง	0.88	1.224	.226
3.ทักษะปัญญา	3.34	มาก	0.83	3.02	ปานกลาง	0.88	1.571	.122
4.ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	3.59	มาก	0.75	2.78	ปานกลาง	0.91	4.078**	.000
5.ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.18	ปานกลาง	0.89	3.10	ปานกลาง	0.97	0.432	.667
รวมทุกด้าน	3.39	มาก	0.69	2.98	ปานกลาง	0.79	2.285*	.026

จากตาราง 4.26 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พบว่า นักศึกษามีระดับการพัฒนาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีระดับปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลางทั้งในภาพรวมและรายด้าน และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พบว่า ในรายด้านคุณธรรมและด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .00 ส่วนด้านความรู้ ด้านทักษะปัญญา และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไม่มีความแตกต่าง

ตอนที่ 7 ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของผู้สอน
ตาราง 4.27 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ที่มีความคิดเห็นต่อความจำเป็นของหมวดวิชาศึกษา
ทั่วไป

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. ทำให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถรอบด้าน และเป็นผู้รอบรู้	3	10.72	2
2. ทำให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ในหมวดวิชาศึกษาไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม	1	3.57	3
	1	3.57	3
3. ส่งเสริมและพัฒนาความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์ให้แก่ นักศึกษา	23	82.14	1
4. เป็นวิชาพื้นฐานเพื่อต่อยอดความรู้ในวิชาต่าง ๆ ต่อไปในอนาคต			
รวม	28	100.00	

จากตาราง 4.27 อาจารย์แสดงความคิดเห็นในหัวข้อความจำเป็นในหมวดศึกษาทั่วไป โดยเห็นว่าหมวดศึกษาทั่วไปมีความจำเป็น เพราะเป็นวิชาพื้นฐานเพื่อต่อยอดความรู้ในวิชาต่าง ๆ ต่อไปในอนาคตจำนวนสูงสุด เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 82.14 รองลงมาเห็นว่ามีค่าจำเป็น ทำให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถรอบด้าน และเป็นผู้รอบรู้ เป็นอันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 10.72 ส่วนอันดับ 3 คือ ทำให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ในหมวดวิชาศึกษาไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและส่งเสริมและพัฒนาความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์ให้แก่นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 3.57

ตาราง 4.28 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ที่มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมในหมวดวิชาศึกษา
ทั่วไปด้านคุณธรรม

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. มีความเหมาะสมเนื่องจากในการเรียนการสอนต้องสอนให้นักศึกษามีความรู้ควบคู่คุณธรรม	3	18.75	3
2. มีความเหมาะสมเนื่องจากเป็นการปลูกฝังให้นักศึกษาซื่อสัตย์ต่อตนเองและต่อผู้อื่น	4	25.00	2
3. มีความเหมาะสมเนื่องจากการดำเนินชีวิตที่ดีต้องมีคุณธรรมนำชีวิต	5	31.25	1
4. ไม่เหมาะสมเนื่องจากคุณธรรมเป็นสิ่งที่วัดยากเพราะเป็นคุณลักษณะที่อยู่ภายใน ดังนั้นควรเน้นการสอนคุณธรรมที่สามารถปฏิบัติและวัดได้เป็นรูปธรรม	4	25.00	2
รวม	16	100.00	

จากตาราง 4.28 อาจารย์แสดงความคิดเห็นในหัวข้อความเหมาะสมในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ด้านคุณธรรม โดยเห็นว่าหมวดศึกษาทั่วไปมีความเหมาะสมด้านคุณธรรม เพราะมีความเหมาะสมเนื่องจากการดำเนินชีวิตที่ดีต้องมีคุณธรรมนำชีวิตจำนวนสูงสุด เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 31.25 รองลงมาเห็นว่ามี ความเหมาะสมเนื่องจากการเป็นการปลูกฝังให้นักศึกษาซื่อสัตย์ต่อตนเองและต่อผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 25.00 ในขณะที่เห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากคุณธรรมเป็นสิ่งที่วัดยาก เพราะเป็นคุณลักษณะที่อยู่ภายใน ดังนั้นควรเน้นการสอนคุณธรรมที่สามารถปฏิบัติและวัดได้เป็นรูปธรรม คิดเป็นร้อยละ 25.00

ตาราง 4.29 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ที่มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปด้านความรู้

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. ทำให้นักศึกษามีความรู้รอบด้าน	6	42.84	1
2. มีความเหมาะสมเนื่องจากการทำให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปต่อยอดความรู้	2	14.29	2
3. มีความเหมาะสมเนื่องจากการทำให้นักศึกษาเป็นคนทันสมัยทันเหตุการณ์	2	14.29	2
4. มีความเหมาะสมเนื่องจากการทำให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพได้	2	14.29	2
5. มีความเหมาะสมเนื่องจากนักศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาอย่างแท้จริงจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง	2	14.29	2
รวม	14	100.00	

จากตาราง 4.29 อาจารย์แสดงความคิดเห็นในหัวข้อความเหมาะสมในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปด้านความรู้ โดยเห็นว่าหมวดศึกษาทั่วไปมีความเหมาะสมด้านความรู้ เพราะทำให้นักศึกษามีความรู้รอบด้าน จำนวนสูงสุด เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 42.84 รองลงมาเห็นว่ามี ความเหมาะสมเนื่องจาก คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาเห็นว่ามี ความเหมาะสมเนื่องจากการทำให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปต่อยอดความรู้ มีความเหมาะสมเนื่องจากการทำให้นักศึกษาเป็นคนทันสมัยทันเหตุการณ์ มีความเหมาะสมเนื่องจากการทำให้นักศึกษาเป็นคนทันสมัยทันเหตุการณ์ มีความเหมาะสมเนื่องจากนักศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาอย่างแท้จริงจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง คิดเป็นร้อยละ 14.29

ตาราง 4.30 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ที่มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปด้านทักษะปัญญา

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. มีความเหมาะสมเนื่องจากทำให้นักศึกษาสามารถนำไปต่อยอดความรู้ได้	1	10.00	2
	1	10.00	2
2. มีความเหมาะสมเนื่องจากทำให้นักศึกษามีทักษะทางปัญญาเพิ่มขึ้น	7	70.00	1
3. มีความเหมาะสมเนื่องจากทำให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ โดยใช้เหตุผล			
4. ไม่เหมาะสมเนื่องจากรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปหลายวิชามีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน หากนักศึกษาเลือกวิชาที่มีเนื้อหาคล้ายคลึงกันจะไม่ทำให้ได้อะไรใหม่	1	10.00	2
รวม	10	100.00	

จากตาราง 4.30 อาจารย์แสดงความคิดเห็นในหัวข้อความเหมาะสมในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปด้านทักษะปัญญา โดยเห็นว่าหมวดศึกษาทั่วไปมีความเหมาะสมด้านทักษะปัญญา เนื่องจากทำให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ โดยใช้เหตุผล จำนวนสูงสุด เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมาเห็น มีความเหมาะสมเนื่องจากทำให้นักศึกษาสามารถนำไปต่อยอดความรู้ได้ และมีความเหมาะสมเนื่องจากทำให้นักศึกษามีทักษะทางปัญญาเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 10.00 ในขณะที่เห็นว่าไม่เหมาะสมเนื่องจากรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปหลายวิชามีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน หากนักศึกษาเลือกวิชาที่มีเนื้อหาคล้ายคลึงกันจะไม่ทำให้ได้อะไรใหม่ คิดเป็นร้อยละ 10.00

ตาราง 4.31 จำนวนความคิดเห็นความเหมาะสมในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. มีความเหมาะสมเนื่องจากสามารถสอนให้นักศึกษามีความรับผิดชอบ	7	58.33	1
2. มีความเหมาะสมเนื่องจากทำให้นักศึกษารู้จักการวางตัวให้เหมาะสมตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี	2	16.67	3
3. มีความเหมาะสมเนื่องจากทำให้นักศึกษาเข้าใจถึงระดับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อปรับตัวเข้าสู่สังคม	3	25.00	2
รวม	12	100.00	

จากตาราง 4.31 อาจารย์แสดงความคิดเห็นในหัวข้อความเหมาะสมในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ โดยเห็นว่าหมวดศึกษาทั่วไปมีความเหมาะสมด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ เนื่องจากสามารถสอนใน

นักศึกษามีความรับผิดชอบจำนวนสูงสุด เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 58.33 รองลงมาเห็นว่า มีความเหมาะสมเนื่องจาก ทำให้นักศึกษาเข้าใจถึงระดับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อปรับตัวเข้าสู่สังคม และทำให้นักศึกษารู้จักการวางตัวให้เหมาะสมตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ 16.67 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.32 จำนวนความคิดเห็นความเหมาะสมในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. มีความเหมาะสมเนื่องจากสามารถนำไปใช้ในการทำงานได้จริง	3	33.33	2
	5	55.56	1
2. มีความเหมาะสมเนื่องจากทำให้นักศึกษามีทักษะการสื่อสารเพิ่มขึ้น	1	11.11	3
3. มีความเหมาะสมเนื่องจากทำให้นักศึกษาสามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูล สารสนเทศเชิงตัวเลขได้			
รวม	9	100.00	

จากตาราง 4.32 อาจารย์แสดงความคิดเห็นในหัวข้อความเหมาะสมในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปด้านทักษะทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเห็นว่าหมวดศึกษาทั่วไปมีความเหมาะสมด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากทำให้นักศึกษามีทักษะการสื่อสารเพิ่มขึ้น จำนวนสูงสุด เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 55.56 รองลงมาเห็นว่า มีความเหมาะสมเนื่องจากสามารถนำไปใช้ในการทำงานได้จริง และทำให้นักศึกษาสามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูล สารสนเทศเชิงตัวเลขได้ คิดเป็นร้อยละ 33.33 และ 11.11 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.33 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. เนื้อหาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปควรปรับให้สามารถใช้ได้จริง	1	7.14	2
2. หมวดวิชาศึกษาทั่วไปควรมีหน่วยงานดูแลโดยตรง เพื่อให้สามารถบริหารจัดการเนื้อหาวิชาได้สะดวกรวดเร็วขึ้น	2	14.29	3
3. ควรมีเนื้อด้านจริยธรรม คุณธรรม พลเมืองเพิ่มขึ้น	2	14.29	
4. การจัดการเรียนการสอนควรเน้นการบูรณาการความรู้	7	50.00	1
5. เนื้อหาไม่ควรทับซ้อนกัน ควรปรับให้แตกต่างกันอย่างชัดเจน	1	7.14	2
6. ปรับชั่วโมงการสอนให้น้อยลง	1	7.14	2
รวม	14	100.00	

จากตาราง 4.33 อาจารย์แสดงความคิดเห็นในหัวข้อเสนอแนะอื่นๆในการเรียนรู้หมวดศึกษาทั่วไปโดยเห็นว่าหมวดศึกษาทั่วไป การจัดการเรียนการสอนควรเน้นการบูรณาการความรู้ จำนวนสูงสุด เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาเห็นว่า หมวดวิชาศึกษาทั่วไปควรมีหน่วยงานดูแลโดยตรง เพื่อให้สามารถบริหารจัดการเนื้อหารายวิชาได้สะดวกรวดเร็วขึ้น และควรมีเนื้อด้าน จริยธรรม คุณธรรม พลเมืองเพิ่มขึ้นเป็นอันดับ 2 และอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 18.18 และ 12.73 ตามลำดับ และเมื่อนำผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถามมากำหนดเป็นประเด็นในการประชุมเฉพาะกลุ่มได้ผลสรุป ดังนี้

1. ประเด็นความจำเป็นของการมีหมวดศึกษาทั่วไป ทั้งผู้สอนและนักศึกษาต่างเห็นไปในทิศทางเดียวกันถึงความจำเป็นที่ต้องมีการกำหนดหมวดวิชาศึกษาทั่วไปไว้ในโครงสร้างหลักสูตร เนื่องจากหมวดศึกษาทั่วไปเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต สามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งในขณะที่วิชาชีพจะมุ่งเน้นให้ความรู้และทักษะ สำหรับวิชาชีพเพียงมิติเดียว ซึ่งเมื่อออกไปสู่โลกอาชีพวิชาในหมวดศึกษาทั่วไปเป็นฐานที่จะช่วยเติมเต็มความสมบูรณ์ให้กับบัณฑิต

หากแต่ ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาสาระในรายวิชาศึกษาทั่วไปให้มีความเป็นบูรณาการ ในทุกรายวิชาให้มีความเชื่อมโยงทั้งในเรื่ององค์ความรู้และการนำไปประยุกต์ใช้ โดยเน้นในเรื่องความทันต่อ กระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคม ของโลก และการปรับปรุงควรมีการควรมีการปรับปรุง อย่างต่อเนื่อง

2. ประเด็นความเหมาะสมของรายวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป เนื่องจากหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เป็นวิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจใน ธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการ คิดต่อสื่อสารความหมายได้ดี ดังนั้นรายวิชาที่ปรากฏในโครงสร้างของหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบัน ยังคงมี ความทันสมัย สามารถนำไปปรับใช้ได้ตามสถานการณ์จริง

ความเหมาะสมด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้สอนมองว่ากรอบที่ระบุไว้ถือว่ามีความเหมาะสม เพราะครอบคลุมทั้งในส่วนตัวและการอยู่ร่วมในสังคม หากในสภาพความเป็นจริงนักศึกษายังไม่ สามารถพัฒนาให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานที่ระบุได้ครบถ้วน เนื่องจากมีลักษณะเป็นนามธรรม การ วัดผลไม่สามารถวัดได้อย่างแท้จริง เพราะเป็นเรื่องของจิตใต้สำนึก ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญทั้งใน ประเด็นผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนต้องมีความเข้าใจในกรอบมาตรฐานในแต่ละรายวิชาอย่างถ่องแท้ ควรเป็นแบบอย่างของนักศึกษาได้อย่างแท้จริง และควรสร้างให้นักศึกษาเกิดความตระหนักถึง ความสำคัญของการมีคุณธรรมพื้นฐานในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของสังคมรวมถึงการใช้ ชีวิตในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ความเหมาะสมด้านความรู้ สภาพของการเรียนการสอนหมวดศึกษาทั่วไปในปัจจุบันมีผู้สอน ในวิชาเดียวกันหลายท่าน ซึ่งแต่ละท่านจะมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ รวมถึงการให้น้ำหนักความสำคัญ ในเนื้อหาวิชาไม่เหมือนกัน ดังนั้นการกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิจึงเป็นสิ่งจำเป็นและเหมาะสมเพื่อให้ เป็นมาตรฐานเดียวกัน

อย่างไรก็ตามนักศึกษาควรได้รับการพัฒนาทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ เพื่อต่อยอดความรู้โดย ต้องสอดคล้องตามที่ระบุไว้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และนักศึกษาบางส่วนมองว่า รายวิชาในหมวดศึกษาทั่วไปบางรายวิชาไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ในขณะที่ผู้สอนมองว่าไม่ สามารถพัฒนานักศึกษาไปถึงกรอบมาตรฐานที่ระบุไว้ นักศึกษาไม่สามารถบูรณาการต่อยอดองค์

ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพของตน นักศึกษายังคงเรียนแบบแยกส่วน เพราะนักศึกษาไม่เห็นความจำเป็นของการวิเคราะห์ในการนำไปใช้ จึงควรมีการปรับปรุงและพัฒนารายวิชาต่างๆ ในหมวดศึกษาทั่วไปให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม และควรเน้นให้นักศึกษามีทักษะชีวิตที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ เช่น รายวิชาปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง รายวิชาพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ทั้งนี้ผู้สอนควรมีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย สื่อการสอนที่สะท้อนสภาวะการณ์ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อสร้างความตระหนักให้เกิดแก่นักศึกษาอีกทั้งควรมีการวัดผลที่สอดคล้องและชัดเจน

ความเหมาะสมด้านทักษะปัญญา สำหรับในทักษะด้านนี้ทั้งผู้สอนและนักศึกษาต่างเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ยังไม่เหมาะสมนัก เนื่องจากการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนมีส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาทักษะทางปัญญาของนักศึกษา โดยสอนแบบให้นักศึกษาเป็นศูนย์กลาง ผู้สอนเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทาง ส่วนนักศึกษาต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติและคิดค้นวิธีการเรียนรู้ของตนเอง หากแต่ในสภาพความเป็นจริงผู้สอนยังเป็นศูนย์กลาง เป็นผู้จัดการความรู้ เป็นผู้กำหนดรูปแบบการเรียนรู้ ทำให้นักศึกษาไม่เกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ ซึ่งส่งผลต่อการไม่สามารถพัฒนาทักษะทางปัญญาได้เท่าที่มุ่งหวัง นักศึกษาจะมองในเชิงทฤษฎี ไม่สามารถนำไปปรับใช้ในกระบวนการดำเนินชีวิตได้จริง นักศึกษาต้องการผลสำเร็จรูป ซึ่งทำให้นักศึกษาไม่มีความพยายามที่จะพัฒนาทักษะไปถึงขั้นบูรณาการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ซับซ้อนได้

ดังนั้นจึงควรพัฒนาผู้สอนให้เข้าใจถึงมโนทัศน์ (Concept) ของการเรียนการสอนตามกรอบมาตรฐานระดับอุดมศึกษาก่อนที่จะเน้นไปที่นักศึกษา เพื่อสร้างความตระหนักในการพัฒนาทักษะทางปัญญาของนักศึกษา ว่าผู้สอนจัดรูปแบบการสอนที่หลากหลาย ใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องและมีความน่าสนใจเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาคิดเป็น วิเคราะห์ได้ มีความคิดเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการฝึกอย่างมีขั้นตอน เช่น ในการทำงานกลุ่มในการทำรายงาน ต้องเริ่มต้นด้วยการระดมสมอง การค้นคว้าข้อมูล การนำเสนองาน

ความเหมาะสมทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะด้านนี้สำคัญมากเพราะเป็นทักษะการใช้ชีวิตที่เน้นให้ผู้เรียนใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข นักศึกษาสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน หากแต่ยังมีปัญหาบ้างเพราะในบางรายวิชาไม่สามารถจัดรูปแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมได้ อาจเพราะจำนวนนักศึกษา สภาพห้องเรียน สื่อการสอน และอาจเป็นเพราะตัวผู้สอนที่ยังติดยึดกับรูปแบบการสอนแบบเดิมๆ ที่มุ่งให้แค่เนื้อหาสาระ ไม่จัดให้ผู้เรียนมีกิจกรรมอื่นเพราะกลัวว่าจะสอนไม่ทันตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในลักษณะรายวิชา

แนวทางการพัฒนา ผู้สอนต้องเป็นต้นแบบในการพัฒนาตนเองทั้งในด้านความทันสมัย การใช้เทคโนโลยี มีคุณสมบัติของการเป็นครูในศตวรรษที่ 21 ให้ได้ และควรจัดให้นักศึกษาเรียนแบบเป็นกลุ่ม และใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย เช่น ใช้ปัญหาเป็นฐาน บทบาทสมมติ Case Study เพื่อให้ นักศึกษาได้มีประสบการณ์ ฝึกการใช้ทักษะความสัมพันธ์ ฝึกความรับผิดชอบ ฝึกความเป็นผู้นำผู้ตาม เป็นต้น

ความเหมาะสมด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้นั้นมีความเหมาะสมแล้ว แต่ผู้สอนและผู้เรียนต่างเห็นตรงกันว่า นักศึกษาพัฒนาทักษะในด้านนี้ได้น้อยกว่าทักษะด้านอื่นๆ ทั้งๆที่เป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญมาก เพราะในโลกปัจจุบันเป็นโลกแห่งดิจิทัล โลกแห่งการใช้เทคโนโลยี ซึ่งนักศึกษาสำคัญคนคิดเข้าใจว่า สิ่งไหนมี สิ่งไหนเป็น เช่น การใช้สังคมโซเชียลเน็ตเวิร์คต่างๆ ตลอดเวลานั้นเป็นการใช้การสื่อสารและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หากแต่นักศึกษาขาดการใช้ที่ถูกต้อง เหมาะสม และไม่มองรอบด้าน จะใช้

เฉพาะที่คุ้นเคย เช่น Google ซึ่งส่งผลให้ได้ข้อมูลที่ไม่หลากหลายและเป็นข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร หรือทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข นักศึกษาไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร ไม่ใส่ใจ เพราะสำคัญผิดว่าไม่มีประโยชน์ต่อการนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตของตน

แนวทางการพัฒนา มหาวิทยาลัยได้ให้ความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาและขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยให้เป็น Digital University โดยเฉพาะในด้านการปรับโครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT (ICT Infrastructure Development) ที่มีกลยุทธ์ในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ดิจิทัล (เช่น หลักสูตรออนไลน์ ห้องสมุดแบบ e-Library ทรัพยากรเรียนรู้แบบดิจิทัล เป็นต้น) ซึ่งนับเป็นการแสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ตระหนักถึงความสำคัญของทักษะด้านนี้ ดังนั้นผู้สอนจึงควรใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมที่เอื้อนี้ถ่ายทอดสู่นักศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนในหมวดศึกษาทั่วไป ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาได้แก่ อาจารย์ผู้สอนในหมวดศึกษาทั่วไปในภาคเรียนที่ 1/2557 จำนวน 54 คน และนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในหมวดศึกษาทั่วไปในภาคเรียนที่ 1/2557 จำนวน 364 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการประชุมเฉพาะกลุ่ม

5.1 สรุปผลการศึกษา พบว่า

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.16 ศึกษาในคณะบริหารธุรกิจ จำนวนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 39.29 นักศึกษาส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยก่อนเข้ามหาวิทยาลัยอยู่ระหว่าง 2.50-2.99 คิดเป็นร้อยละ 40.38

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป

ในภาพรวมนักศึกษาเห็นด้วยต่อเนื้อหาหมวดศึกษาทั่วไปในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายกลุ่มพบว่า กลุ่มวิชาภาษาไทย นักศึกษาเห็นด้วยในรายข้อความบ่อยครั้งในการนำไปใช้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.00$) กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ นักศึกษาเห็นด้วยในรายข้อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.01$) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นักศึกษาเห็นด้วยในรายข้อความบ่อยครั้งในการนำไปใช้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.67$) และกลุ่มวิชาพลศึกษาและนันทนาการ นักศึกษาเห็นด้วยในรายข้อความบ่อยครั้งในการนำไปใช้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.38$)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ของนักศึกษา

ในภาพรวมนักศึกษาเห็นด้วยกับระดับการพัฒนาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านคุณธรรมทุกรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$) โดยรายข้อการมีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ รับผิดชอบตนเองและสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.92$) ด้านความรู้ ทุกรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.72$) โดยรายข้อ เข้าใจองค์ความรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.76$) ด้านทักษะปัญหาทุกรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.62$) โดยรายข้อ คิดอย่างมีระบบบนพื้นฐานของข้อมูลและข้อเท็จจริง ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.68$) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$) โดยรายข้อมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.93$) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$) โดยรายข้อสามารถเลือกสื่อ และ

เครื่องมือในการสืบค้น เก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล และแปลความหมาย รวมถึงการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.54$)

ส่วนระดับปัญหาการเรียนการสอน นักศึกษาเห็นว่าการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มีปัญหาในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านคุณธรรมนักศึกษาเห็นด้วยว่ามีปัญหาทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$) โดยรายข้อเคารพสิทธิเสรีภาพของบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักประชาธิปไตยมีปัญหา ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=2.88$) ด้านความรู้นักศึกษาเห็นด้วยว่ามีปัญหาทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.63$) โดยรายข้อสามารถนำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการแก้ปัญหาด้านวิชาการและวิชาชีพมีปัญหา ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=2.67$) ด้านทักษะปัญญานักศึกษาเห็นด้วยว่ามีปัญหาทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.62$) โดยรายข้อคิดอย่างมีระบบบนพื้นฐานของข้อมูลและข้อเท็จจริง ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=2.63$) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบนักศึกษาเห็นด้วยว่ามีปัญหาทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.54$) โดยรายข้อการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถนำเสนอแนวความคิดอย่างสร้างสรรค์ และมีความรับผิดชอบต่อผลของการกระทำและการนำเสนอค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=2.55$) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนักศึกษาเห็นด้วยว่ามีปัญหาทุกรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) โดยรายข้อสามารถใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมีปัญหาค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=2.63$)

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ของนักศึกษา

นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในหัวข้อความจำเป็นในหมวดศึกษาทั่วไป โดยเห็นว่าหมวดศึกษาทั่วไปมีความจำเป็นเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน จำนวนสูงสุด เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 45.49 รองลงมาเห็นว่ามีคามจำเป็นเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพและเพื่อเพิ่มทักษะความรู้ให้ครบทุกรอบด้าน เป็นอันดับ 2 และอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 30.74 และ 14.34 ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้สอน

อาจารย์ผู้สอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป 3 ใน 4 มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทคิดเป็นร้อยละ 75.93 สังกัดกลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศจำนวนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 33.33 เกือบครึ่งของอาจารย์มีประสบการณ์การสอน 21 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 48.15) และ 2 ใน 3 ของอาจารย์ยังดำรงตำแหน่งอาจารย์ (ร้อยละ 61.11) ส่วนจำนวนวิชาที่สอนเกือบครึ่งของอาจารย์ที่สอน 3 วิชา (ร้อยละ 44.44)

ตอนที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของนักศึกษาตามความคิดเห็นของผู้สอน

อาจารย์มีความคิดเห็นกับระดับการพัฒนาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของนักศึกษา ว่าอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน อาจารย์เห็นด้วยกับระดับการพัฒนาคุณธรรมของนักศึกษาทุกรายข้ออยู่ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) โดยรายข้อปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎเกณฑ์ของสังคม ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.57$) ด้านความรู้ของนักศึกษา อาจารย์เห็นด้วยว่าทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) โดยในรายข้อ เข้าใจองค์ความรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ อาจารย์เห็นด้วยมี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.41$) ด้านทักษะปัญญาทุกรายข้อ อาจารย์เห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) โดยรายข้อ คิดอย่างมีระบบบนพื้นฐานของข้อมูลและข้อเท็จจริง ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.46$) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบอาจารย์เห็นด้วยโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) โดยรายข้อมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เห็นด้วยค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.76$) ส่วนด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยรวมอาจารย์เห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.18$) โดยรายข้อสามารถเลือกสื่อ และเครื่องมือในการสืบค้น เก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล และแปลความหมาย รวมถึงการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.31$)

สำหรับปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของนักศึกษา อาจารย์มีความคิดเห็นดังนี้ ด้านคุณธรรมอาจารย์เห็นด้วยว่า นักศึกษามีปัญหาทุกรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$) โดยในรายข้อปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎเกณฑ์ของสังคมมีปัญหา ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.09$) ด้านความรู้อาจารย์เห็นด้วยว่านักศึกษามีปัญหาทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$) โดยในรายข้อสามารถบูรณาการความรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ นักศึกษามีปัญหา ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=2.67$) ด้านทักษะปัญญาอาจารย์เห็นด้วยว่านักศึกษามีปัญหาทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$) โดยในรายข้อสามารถสืบค้น ศึกษา และประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานเพื่อการวิเคราะห์นักศึกษามีปัญหา ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.07$) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบอาจารย์เห็นด้วยว่านักศึกษามีปัญหาทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$) โดยในรายข้อมีความรับผิดชอบต่อผลของการกระทำและการนำเสนอมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=2.83$) และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอาจารย์เห็นด้วยว่านักศึกษามีปัญหาทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$) โดยในรายข้อ สามารถใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักศึกษามีปัญหา ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.33$)

ตอนที่ 7 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของผู้สอน

อาจารย์แสดงความคิดเห็นในหัวข้อความจำเป็นในหมวดศึกษาทั่วไป โดยเห็นว่าหมวดศึกษาทั่วไปมีความจำเป็น เพราะเป็นวิชาพื้นฐานเพื่อต่อยอดความรู้ในวิชาต่าง ๆ ต่อไปในอนาคตจำนวนสูงสุดเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 82.14 ส่วนความคิดเห็นในหัวข้อเสนอแนะอื่นๆในการเรียนรู้หมวดศึกษาทั่วไป อาจารย์ผู้สอนเห็นว่าหมวดศึกษาทั่วไป การจัดการเรียนการสอนควรเน้นการบูรณาการความรู้จำนวนสูงสุด เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 50.00

5.2 อภิปรายผล

จากแนวคิดและหลักการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ในภาพรวมจะเห็นได้ว่าหมวดวิชาศึกษาเป็นรายวิชาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความพร้อมให้บัณฑิตที่จะสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถพิจารณาจากผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของบัณฑิตทางด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะด้านต่างๆในการทำงานและการประกอบอาชีพ รวมทั้งคุณลักษณะอื่นๆ ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้สำนักงาน

คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ดำเนินการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF: HEd) เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 4 ที่กำหนดให้มี มาตรฐานการศึกษา ซึ่งให้นิยามไว้ว่ามาตรฐานการศึกษาหมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่งและเพื่อใช้เป็นหลักในการ เทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแลการตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทาง การศึกษา โดยมุ่งเน้นที่ Learning outcomes ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพเพื่อประกันคุณภาพ บัณฑิต และสร้างความเข้าใจและความมั่นใจในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น นักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้ประกอบการ ชุมชน สังคมและสถาบันอื่น ๆ เกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่คาดว่าจะพึงมี รวมถึงเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดหลักสูตรตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนได้อย่าง หลากหลายโดยมั่นใจถึงคุณภาพของบัณฑิตซึ่งจะมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง สามารถประกอบ อาชีพได้อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจเป็นที่พึงพอใจของนายจ้าง ซึ่งผลการศึกษาสภาพและปัญหาการ เรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติครั้งนี้ มีประเด็น ที่น่าสนใจบางประการควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1) จากผลการศึกษาที่พบว่านักศึกษาเห็นด้วยต่อเนื้อหาหมวดศึกษาทั่วไปในระดับมาก ในราย ข้อความบ่อยครั้งในการนำไปใช้ค่าเฉลี่ยสูงสุดทั้งในกลุ่มภาษาไทย กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และกลุ่มวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ที่มุ่งพัฒนา ผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี สามารถนำ ความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

2) จากผลการศึกษาที่นักศึกษาเห็นด้วยกับระดับการพัฒนาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษา ทั่วไป ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรม ด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากที่สุด ($\bar{X} = 3.79$) สอดคล้องกับงานวิจัยของทรงสิริ วิชิราพันธ์ และคณะ (2557) ที่ศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทยประยุกต์ที่พึงประสงค์ของสถาน ประกอบการด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) และของสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล (2552) ที่ได้สรุปปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม จำแนกตามสถาบันและองค์กร พบว่า สถาบันการศึกษามีตัว ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมมากกว่าสถาบันอื่นๆ เช่น สถาบันครอบครัว สถาบัน ศาสนา สถาบันการเมืองและการปกครอง ฯลฯ

3) จากผลการศึกษาการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการพัฒนาและระดับปัญหาการเรียน หมวดวิชาศึกษาทั่วไปทั้ง 5 ด้าน ตามความคิดเห็นของนักศึกษา ที่พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .00 อาจเนื่องจากนักศึกษารับรู้ว่า มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่นักศึกษาพัฒนาขึ้นในตนเองจาก ประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างการศึกษาดมองค์ประกอบที่กำหนดในมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้านทั้ง ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

รวมถึงทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ที่นิยามว่า ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง จะเห็นได้ว่านักศึกษาเห็นด้วยว่าตนได้รับการพัฒนาตามองค์ประกอบที่กำหนด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้าน และเห็นด้วยว่าในมาตรฐานผลการเรียนรู้อย่างกล่าวมีปัญหา ค่าเฉลี่ยต่ำสุด แสดงให้เห็นว่าในทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ผู้สอนสามารถใช้การสอนที่มีการกำหนดกิจกรรมการทำงานกลุ่ม การทำงานที่ต้องประสานผู้อื่น ได้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้นักศึกษารับรู้ได้และนำไปพัฒนาตนเองได้จริง ในขณะที่ผลการศึกษาที่พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยว่าได้รับการพัฒนาในรายด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นรูปธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และเห็นว่ามีปัญหาการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ค่าเฉลี่ยสูงสุด ทำให้อาจต้องนำมาพิจารณาถึงรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ในการพัฒนาทักษะด้านนี้ว่าควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักศึกษาได้วิเคราะห์ และนำเสนอการแก้ปัญหาที่เหมาะสม เรียนรู้เทคนิคการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในหลากหลายสถานการณ์

4). ตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน เมื่อเปรียบเทียบระดับการพัฒนาและระดับปัญหา จากผลการศึกษาที่พบว่า ในรายด้านคุณธรรมและด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .00 อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนมองว่านักศึกษาสามารถพัฒนาตนเองจนสามารถเห็นในเชิงประจักษ์ อาจในลักษณะของการเข้าชั้นเรียนตรงเวลา การแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัย การส่งงานตามที่กำหนด รู้จักบทบาทหน้าที่ของตน ไม่ทุจริตในการสอบซึ่งเป็นองค์ประกอบของด้านคุณธรรม จริยธรรม และนักศึกษาสามารถทำงานกลุ่ม แสดงบทบาทการเป็นผู้นำผู้ตามได้อย่างเหมาะสมอันเป็นตัวชี้วัดของทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ หากแต่ด้านความรู้ ด้านทักษะปัญญา และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไม่มีความแตกต่าง อาจเป็นเพราะนักศึกษาแสดงพฤติกรรมที่ไม่สามารถมองเห็นความแตกต่างได้อย่างชัดเจน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

ควรนำข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปปรับปรุงและพัฒนารายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้เป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชาทั้ง 5 ด้าน ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ รวมถึงทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับผลการจัดการเรียนการสอนทุกภาคส่วน เช่น ผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง ผู้สอนวิชาชีพ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนา ปรับปรุงให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ในการจัดการเรียนการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพแห่งชาติต่อไป

บรรณานุกรม

- กมล สุตประเสริฐ. 2516. การเขียนการสอนตามหลักสูตรใหม่. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- กิ่งแก้ว อารีรักษ์. 2546. การวัดและประเมินผลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ(พว).
- ครรชิต ทะกอง. 2548. การประเมินการจัดการศึกษาหลักสูตรนานาชาติของวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไป. สำนักงานจัดการศึกษาทั่วไป. Online. Retrieve 24 มกราคม 2558. เข้าถึงได้จาก <http://www.gened.chula.ac.th/cms/index.php?id=76&L=1>.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2549. การประเมินหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไป ปีการศึกษา 2545. กรุงเทพฯ: สำนักงานจัดการศึกษาทั่วไป.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539. การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- ฉวีวรรณ แซ่ซี. 2549. แนวคิดและทฤษฎีการประเมินหลักสูตร. Online. Retrieve เข้าถึงได้จาก 16 เมษายน 2558. <http://netra.lpru.ac.th/~phaitoon/1evalproj/1evalproj/copyformweb/conceptcurri.pdf>.
- ทรงสิริ วิชิราภรณ์. 2557. คุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทยประยุกต์ที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ. กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ทัศนีย์ แคมมณี. 2528. การประเมินผลหลักสูตรในการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: หน่วยพัฒนาคณาจารย์ ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศนีย์ แคมมณี. 2545. ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อึ้ง บัวศรี. 2542. ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบ และพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัท อักษรการพิมพ์ จำกัด.
- บัณฑิต ถนนมาลี. 2547. แนวโน้มรูปแบบหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลใน ทศวรรษหน้า. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประพันธ์ เกียรติเผ่า. 2555. ความคาดหวังผลการเรียนรู้และผลการเรียนรู้จริง ของนิสิตปริญญาตรี หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาพลศึกษาและสุขศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ. คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พิทักษ์ เหล็กกล้า. 2555. สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามากรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ. เชียงราย: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พิมพ์พร พงษ์เหล่า. 2555. สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ทั่วไป สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีปทุม. สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพมหานคร.
- ไพฑูริย์ สินลารัตน์. 2549. การประเมินหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการประชุมวิชาการการศึกษาทั่วไป ระดับประเทศ ครั้งที่ 3 การศึกษาทั่วไปกับการเพิ่มคุณค่างานบัณฑิต . กรุงเทพฯ: สำนักงานจัดการศึกษาทั่วไป จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. 2558. หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. สำนักงานวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์. Retrieve 24 มกราคม 2558. เข้าถึงได้จาก www.kmutt.ac.th/.../240_one.
- มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. 2558. หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์. Retrieve 24 มกราคม 2558. จาก <http://www.dpu.ac.th/artsciences/ge/>.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2549. ประมวลสาระชุดวิชา การพัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอน หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ราชกิจจานุเบกษา. 2548. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548. Online. Retrieve 24 มกราคม 2558. จาก www.mua.go.th/.../1-4%20bachelor%20degree%20standard%20254
- วรพรรณี เผ่าทองสุข. 2554. การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจุลชีววิทยาอุบลราชธานี พ.ศ. 2549 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- วิชัย ดิสสระ. 2535. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- วิชัย วงษ์ใหญ่. 2539. พัฒนาหลักสูตรและการสอน : มีติใหม่. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- วิจิต สุรัตน์เรืองชัย และคณะ. 2549. การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา. วารสารศึกษาศาสตร์ ปีที่ 17 (พฤศจิกายน – มีนาคม), ฉบับที่ 2: 116.
- วิรัช วงศ์กัณท์วัฒนา. 2549. การพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับชาวต่างประเทศที่เน้นการเรียนรู้ตามความจริง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศศิธร สุวรรณเทพ. กรอบแนวคิดหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่สอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552.
- สัจด์ อุทราพันธ์. 2535. พื้นฐานและหลักการพัฒนานหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ: ภาควิชา บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2553. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา เอกสารแนบท้ายประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 2552.
- สุทนต์ ศรีไธย. 2549. การสอนระดับอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- สมิตร คุณานุก. 2518. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- _____. 2549. สภาพการเรียนรู้การสอนวิชาบูรณาการ หมวดวิชาศึกษา : รายวิชามุ่งเน้นกับสังคม คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.
- อัญชลี สารรัตน์. 2547. เอกสารการสอนวิชา 211.722 การประเมินหลักสูตร. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (เอกสารอัดสำเนา)
- Bruner, Jerome S. 1963. The Process of Education. New York : Harvard University Press Vintage
- Gagne, Robert M. and Leslie Briggs J. 1974. Principle of Instructional Design. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Marsh, Colen & Willis, George. 1995. Curriculum : Alternative Approaches, Ongoing Issues. Upper Saddle Rive, New Jersey : Merrill Prentice Hall.
- Nicholls, Audrey & Nicholls, Howard. 1976. Developing a Curriculum : A Praetieal Guide. London : George Allen Unwin.
- Pratt David. 1980. Curriculum Design and Development. New York : Harcourt Brace Jovanich, Inc.
- Taba, Hilda. 1962. Curriculum Development : Theory and Practice. New York : Harcourt, Brace & World.

ภาคผนวก

แบบสอบถามสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามชุดนี้ใช้สอบถาม นักศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1/2557
2. โปรดตอบแบบสอบถามทุกตอนและทุกหัวข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลที่จะนำไป พิจารณาปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้น
3. แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป
 - ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนในหมวดศึกษาทั่วไป

ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

- ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริง และกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. ท่านสอบเข้ามหาวิทยาลัยโดยระบบ
 - ☐ โควตา (ระบบรับตรง)
 - ☐ Admission
 - ☐ สอบตรง
 - ☐ โครงการพิเศษ / (ระบุ)
3. ท่านเรียนในคณะ.....
4. เกรดเฉลี่ยสะสมก่อนสอบเข้ามหาวิทยาลัย.....
5. เกรดเฉลี่ยสะสมปัจจุบัน.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับด้านเนื้อหาวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ☐ ลงในช่องว่างที่เหมาะสมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาเกณฑ์ของแต่ละระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง เหมาะสม / เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เหมาะสม / เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เหมาะสม / เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เหมาะสม / เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เหมาะสม / เห็นด้วยน้อยที่สุด

รายการประเมิน	5	4	3	2	1
1. กลุ่มวิชาภาษาไทย					
1.1 ความบ่อยครั้งในการนำไปใช้					
1.2 ตรงกับความต้องการของสาขาวิชาที่เรียน					
1.3 ความเหมาะสมในปริมาณเนื้อหา					
1.4 มีความทันสมัย					
1.5 เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น					
2. กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ					
2.1 ความบ่อยครั้งในการนำไปใช้					
2.2 ตรงกับความต้องการของสาขาวิชาที่เรียน					
2.3 ความเหมาะสมในปริมาณเนื้อหา					
2.4 มีความทันสมัย					
2.5 เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น					
3. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์					
3.1 ความบ่อยครั้งในการนำไปใช้					
3.2 ตรงกับความต้องการของสาขาวิชาที่เรียน					
3.3 ความเหมาะสมในปริมาณเนื้อหา					
3.4 มีความทันสมัย					
3.5 เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น					
4. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์					
4.1 ความบ่อยครั้งในการนำไปใช้					
4.2 ตรงกับความต้องการของสาขาวิชาที่เรียน					
4.3 ความเหมาะสมในปริมาณเนื้อหา					
4.4 มีความทันสมัย					
4.5 เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น					
5. กลุ่มวิชาพลศึกษาและนันทนาการ					
5.1 ความบ่อยครั้งในการนำไปใช้					
5.2 ตรงกับความต้องการของสาขาวิชาที่เรียน					
5.3 ความเหมาะสมในปริมาณเนื้อหา					
5.4 มีความทันสมัย					
5.5 เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น					

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาเกณฑ์ของแต่ละระดับดังนี้

- 5 หมายถึง สามารถพัฒนาได้มากที่สุด
- 4 หมายถึง สามารถพัฒนาได้มาก
- 3 หมายถึง สามารถพัฒนาได้ปานกลาง
- 2 หมายถึง สามารถพัฒนาได้น้อย
- 1 หมายถึง สามารถพัฒนาได้น้อยที่สุด

- 5 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด
- 4 หมายถึง มีปัญหามาก
- 3 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง
- 2 หมายถึง มีปัญหาน้อย
- 1 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ท่านคิดว่าหมวดศึกษาทั่วไปมีความจำเป็นหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

2. การเรียนรู้ในหมวดศึกษาทั่วไปด้านคุณธรรม ท่านคิดว่าจะมีความเหมาะสม หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

3. การเรียนรู้ในหมวดศึกษาทั่วไปด้านความรู้ ท่านคิดว่าจะมีความเหมาะสม หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

4. การเรียนรู้ในหมวดศึกษาทั่วไปด้านทักษะปัญญา ท่านคิดว่าจะมีความเหมาะสม หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

5. การเรียนรู้ในหมวดศึกษาทั่วไปด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ท่านคิดว่าจะมีความเหมาะสม หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

6. การเรียนรู้ในหมวดศึกษาทั่วไปด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ท่านคิดว่าจะมีความเหมาะสม หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

7. ข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับการเรียนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

.....

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

**แบบสอบถามสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบ
มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ**

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามชุดนี้ใช้สอบถาม ผู้สอน ที่สอนศึกษาทั่วไป ปีการศึกษา 2557
2. โปรดตอบแบบสอบถามทุกตอนและทุกหัวข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลที่จะนำไป พิจารณาปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้น

3. แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนในหมวดศึกษาทั่วไป

ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริง และกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. คุณวุฒิการศึกษา

☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

2. กลุ่มวิชาที่สังกัด

3. ประสบการณ์การสอน ปี

4. ตำแหน่งทางวิชาการ

☐ อาจารย์

☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

☐ รอง

ศาสตราจารย์

5. จำนวนวิชาที่สอน (เฉลี่ยต่อ 1 ภาคเรียน)

☐ 1 วิชา

☐ 2 วิชา

☐ 3 วิชา

☐ 4 วิชา

☐ 4 วิชา

ขึ้นไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาเกณฑ์ของแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับการเรียนรู้

5 หมายถึง สามารถพัฒนาได้มากที่สุด

4 หมายถึง สามารถพัฒนาได้มาก

3 หมายถึง สามารถพัฒนาได้ปานกลาง

2 หมายถึง สามารถพัฒนาได้น้อย

1 หมายถึง สามารถพัฒนาได้น้อยที่สุด

ระดับปัญหา

5 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

4 หมายถึง มีปัญหามาก

3 หมายถึง มีปัญหাপานกลาง

2 หมายถึง มีปัญหาน้อย

1 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ท่านคิดว่าหมวดศึกษาทั่วไปมีความจำเป็นหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

2. ผลการเรียนรู้ในหมวดศึกษาทั่วไปด้านคุณธรรม ท่านคิดว่าจะมีความเหมาะสม หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

3. ผลการเรียนรู้ในหมวดศึกษาทั่วไปด้านความรู้ ท่านคิดว่าจะมีความเหมาะสม หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

4. ผลการเรียนรู้ในหมวดศึกษาทั่วไปด้านทักษะปัญญา ท่านคิดว่าจะมีความเหมาะสม หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

5. ผลการเรียนรู้ในหมวดศึกษาทั่วไปด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ท่านคิดว่าจะมีความเหมาะสม หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

6. ผลการเรียนรู้ในหมวดศึกษาทั่วไปด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ท่านคิดว่าจะมีความเหมาะสม หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

7. ข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

.....

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

